

Bûk wá Toniawu

Acts of the Apostles

Tennet

First Edition

2003

Orlando, FL, U.S.A.

Illustrations used by permission of Cook Communication Ministries International © 1978

David C. Cook Publishing Co.

Maps illustrating Paul's missionary journeys, Good News Bible – Second Edition © 1994

used by permission of the UNITED BIBLE SOCIETIES/HARPER COLLINS.

© Copyright 2003 Wycliffe Bible Translators, U.S.A.

First Edition

750 Copies

Kaal cík abúnná míng kággá júrrûm

Éhêr bûk nêcú logóz wák Tènnettú ábâk Kényáktté kár kéélá Tènnètt kíkèbbit zóz cí Tamutáddêno júrrûm kár kággâc ungetí cigêk utúgé cinnêng.

Ngén zin icú één timanínètt, míng ányákkú kaal cík arubánu ábáci, ittonttá abúnná míng kadimánêk júrrûm.

Kanycík zány ol bálik oló kí Kákumakté amíróník ámad zóz cí Tènnettú búwé cú kó júrrûm.

Foreword

This translation was produced by the Tennet Translation and Literacy Team in Entebbe, Uganda, under the auspices of the Evangelical Free Church of the Sudan, the Africa Inland Church of the Sudan and the Sudan Workshop Programme.

The purpose of the translation is to encourage the Tennet to read the word of God in their own mother tongue and understand the meaning clearly.

We would like you to read it and send your comments and corrections to the Tennet Translation and Literacy Team.

C/o SIL-Uganda
P.O. Box 750
Entebbe, Uganda

Bûk wá Ton^uawu

Aányík Tam^utáddén ol vongiz wá alilé

1 ¹ Keteherái anná Lúka innét Tovilo kaal dóok wák óbód kí kaal wák ákati Yésu búwé báli nánni één oo ké, kí kaal bálík ógôn enné kár zin bódók kedemézô ké, ² zee rok wázín báli odónginé enné kúk tam^u-kengá ké, ngáti itilôwe núyák bálík áhâla ké, tilowinet góólé wá vongiz wá alilé. ³ Ngáti adáhé enné ladun. Iyelêk ele ol neké kár zin kányík nógo dóok kélémttá zóz cí ngén dá enné arúgné ko. Iyelêk nógo ele zee kedéccái iinya cík één motén wéc kár zin kózôz zóz cí óbód kí balinet wá Tam^utáddêno. ⁴ Iténé immâni dá, ngáti adaíné kí nógo, ányík nógo tilowinet nécú ízék né, “Ma ungnékú Jerusalem looc; ábárik eréc mucénet báli állna ladun ngáti Baba ké, báli ízíktu míng kaduwákung ké. ⁵ Aggámêk Jôni ol batítimo máme, majje ábárik igét aggamoníkung atin batítimo vongizé wá alilé.” Ódóngye Yésu ngótá úk Tam^u-kenga

⁶ Ma balíng urúmttê nuyaha ngátódê, ijjinet zin Yésu izéttêk né, “Manyí, okkó atin inná obodékê Israil aláanzêt wánnêng óllé wák Rômi?” ⁷ Ízêk Yésu nógo né, “Íróng één igét cík ággáyyu únyá kí wázinók wák údúwá Baba komízé waínne. ⁸ Majje ábárik atin nigá ággáyyu míng ikiyáung vongizi wá alilé; kár atin izet bbácák cígánník Jerusalema, kí Judaíkté dóok kí Samariyakte, rok ngintí aturneké looci.” ⁹ Ma balíng íze níko, ódóngé Yésu ngáti ácíne negé úk tam^u-kengá, kár zin dijiz kúbúng nóno ngáti edevané. ¹⁰ Mazíng ngén ángánník tam^u-keng níko, ataman níko ábárik ícínét ol cík één rám cík ábúruc ruumaní cík vóorík pér íbilet abányécé cinnêng. ¹¹ Ází zong ol nek één rám ké né, “Ól cík Gálíle; ábílú ngátu gagníko angamníkú tam^u-keng nya?

“Ódóngé Yésu úk Tamu-kenga”

“Yésu necú ilya, íyókó ódóngé ngátunnông úk tamu-kenga ké, óbóda lózé ímmâni góólé necí ácinu nigá nónno míng okkóyé tamu-kenga ko.”

Atáhálai Matiyasi kár Karágíz Júfaz

¹² Imírttē zin nuyaha wák Yésu zínino bíyé cí één zára Olives ojóngzô kí Jerusalem, kár kót órgé wá addikíré één Jerusalem. ¹³ Má balíng úzzúcá Jerusalem, óót céézé cí éényconík ki táddēn ki lebeleta wák atádzô céézé cí dá gon góni ábâhe negé. Één ol nek bálík áávte tó ké, Péturu, Jôn, Jémis, kí Andrea, Vilip, kí Tomas, Bartulmeyo kí Matéyo, kí Jémis, ngérrti Alvéyô, kí Simóne wá gézré zínin gala cík Rómi, kí Judas ngérrti Jémisi ¹⁴ Kár zin negé dóok kebéntēk zolínēt ngátódē odohízé ngāti aláwé Tamutáddēn, kí ngáái búk kí Maríya ééti Yésu kí gotónogi Yésu. ¹⁵ Íbíl jinya neké Péturu jééná orgéné ci ól wák átú Yésu, één úccá zong óbôn códē kí motén rám (120). ¹⁶ Kár zin kíze né, “Gotónóga, zóz báli ehērye Baíbola áduwa vongizi wá Alilē báli renná utúgé ci Dávide óbód kí Judas ké, báli anyáha ól bálík écēb Yésu ké. ¹⁷ Één báli enné necú búk éēt cinná cí álingling kí agít linglingóné necú ngátódē.”

¹⁸ Mucenté necí báli ámúda munyéné ké, útúwá Judasi mana; úrúk zin lóoc nê ruk, ețezánê kéng kiyóktá ulukténâ réénun. ¹⁹ Íziyet ol dóok Jerusalema zóz necú, akáttek ol mana necí kize zózé cinneng né, “Mana cí biyétú” ²⁰ Íze bodók Péteru né, “Míng eherye búwé ci caliwonó; ázi né, ‘Anycík ngin necí kize lík.’” ²¹ Íyókó zin abúnná míng káhâla éet códê óllé cik báli káavte búk ngáti báli káavté kí manyí Yésu écitó orgéné cinná, ²² Akáné batitimo cí Jóni zee rok íi báli odónginé Yésu ngátinná kúk taddêna ké. Één atin necú bbacait cí kórkor ngazíwé ci éngâne Yésu daíza.” ²³ Uuvttá zin ól ramá Yósev cí één Barsabas (ággá bodók ol nóno záré cik één Justus) kí Matías ²⁴ kár zin káláyo, kizéttó né, “Mányí, ággá inná zinzeți cik óllú dóok. Yeláit dá, jáng óllé cik één ramá kó cí atahálâ inná.” ²⁵ Kár karágiz ngin báli alinglínge Judas zóz cí Tamutáddênó balíng utúngêk lóoc kár kurubái daiz ówá cí édêze Tamutáddên nóno.” ²⁶ Kár zin kóvóccit bíbícoc, íták zin bíbícoci Matías níko, otorózík zin núyák bálík inyíktájí izéttó omoto kí ramá ki báli ladun.

Íkíyák vongizi wá alilé ól wázín báli izéttó iinya motén túr

2 ¹ Balíng íkíyá wazini wá yubzentó ánnêk ol né íi báli akkúnnâk vongizi wá alilé ól, áavte dá ol wák átú Yésu dóok ngátódê Jerusalema. ² Ataman níko íkíyá mului cí ógôn ki ngoti cí ávvúwan ki ilólí cí tíri ákkú tamu-kéngá atakúzâ cééz báli áavté negé ké dóok. ³ Ícínét kaal cík íbíli ki ahati cík gwóoyák míng engérô kár zin kívítá katadózzík nógo dóok códê códê.

“Ikíyâk vongizi wá alilé ol”

⁴ Úúm vongizi wá alilé kidérá ol dōok bak akáné ózôz zózók cík ol úggé kí míng
 anyík vongizi kúúlet kággâc zóz néci. ⁵ Áávte dá Jerusalema yaúdi cík óngóole
 Tamutáddên ávvú orogjowé nek lóótá todowái kó dōok. ⁶ Ma balíng ízíyet mulúk nécú,
 ulúttái kolléna ngátódê kamálíltté ooti, marrít ngéngéne ízík ol wák ánú Yésu míng
 ózôz zózé ci kollén nek wanái kó dōok. ⁷ Ma balíng amálíltté ooti oróót, íjjíntto izéttó
 né, “Éégin ol nekó dōok één ol wák gon ózôz zóz cí Galilío. ⁸ Ógôn zin íyókó kú míng
 kázíye ózôz ol neké zóz cí gon ngéngéne ngátinná ko? ⁹ Ávvú uggák ngátinná Partía,
 Médiá, Elamitiá, ábâk neké Mesopotomiákte, Judaikté, kí Kapadosiákte, Pontosiá, kí
 Asiyákte, ¹⁰ Prigiákte kí Pamviliákte, Masírâ kí Atzinkté, ci Libio ngáti ojóngzô kí
 Cyrene, kí erénôk Romákte ¹¹ yaúd kí ol wák utuhúyê kizéttó yaúd, ol cík Keréta kí
 Árabz kázíye nógo dōok míng ábûng lînglîngón cí abúnná Tamutáddêno. Míng ózôz
 zozowé cigác!” ¹² Ma balíng amálíltté ooti, íjjíntto eleti izétô né, “Nya íyé cí ógôn negé

nékó? Ází íyé ungéć cí zóz néćú ne? ¹³ Maíje ábárik ol uggák atarárté nógo kár zin kizéttó né, ‘Íbbák ól nékó mérté cí etté één imídik áđúve akatkátí.’”

Uwáhêk Péťuru kollén nékó zóz

¹⁴ Kár zin Péťuru kíbilet kí nýyák wák één omoto kí códê kó jeęęą, ódóńg mulúk kár zin kozózík kóllé kízék né, “Ól wágáńńík één Yaúd kí ígét dóok wák abáku Jerusalema, icang kuđuwáung ungéć cí zóz cú, iziyét zóz cí kozózi kó júrrûm. ¹⁵ Iróńg ol cíkó íbbákce; kí íyókó míńg ínónú ko. Ngén rít looci één ngérrêťin lili! ¹⁶ Ázzê tó, één zoz néćú zóz báli ózôz arítóití wá één Jówel ké.” ¹⁷ Ází Támútáđđén né, “Ínyáwé nek atin ávwú ówá ké, kađđuták atin vongiz cínáńńi ól dóok, ikéb atin bułłuwą cík dóólí cigók dóok zóz cinnani. Ácín atin dooli cígók máćík kí cík ngááyék kaal cík méélék ńońońwé, kár zin bođók ol wák ađđikíré kónózzé ńońońok.”

“Uwáhêk Péťuru ól zóz cí Tamútáđđêńo”

¹⁸ Rok đucak búk, ól cík máćík kí cík ngááyék, kađđuták atin vongiz cínáńńi ínyá neké, kár zin kuđúkták ól zózók cík ínńą. ¹⁹ Kiyélâ atin kaal cík ávwúłá tamu-kéńgá, kí báyên lóótá todowái, ²⁰ Úkce atin í kíze ńłł okkó nyeloi úkce kíbbr tet ki biyétâ ngáti ngén wazini wá ađđikíré Máńyóni kíkíya. ²¹ Éélai atin ól wák áu zar cík Máńyóni kúruget.

²² Kár zin Péтуру kíze né “Izíyét dá zóz cû, ól wák Israilo, báli Yésu wá Nazeréti áányung Támútaddén góólé wá ógône kaal cík ávúla, kí kaal wák ánîne kí báyên bálík ogoníkûng Támútaddén ngátinné, ngáti rít ággáyyu eletiné. ²³ Ódólá báli Támútaddén ladun íze né, anyoníkûng atin Yésu azzin cígòk; ngáti eelánûng mujulnyá wák één Rómi wák munyénu, kár zin urúwét kádâk ngáti ododdíkú téléc. ²⁴ Ódóngá zin ábárik Támútaddén nónno daíza, óógá ucéze cí daíza, ngíwá iróng daizi úllne cebinta. ²⁵ Ózôz Dávide zóz cí óbód ki nónno ází né, ‘Kedényâ mányi odohíze ówé cinánni marrít míng ááve átté ci nánni azzo, iróng wóyé kabbarítí. ²⁶ Íyókó zin zínin cínanné átálne gíiyé necu, ma wóyé núnún míng kadái lózâ, kaggá níko illói gii cí gérze akkunákân. ²⁷ Marrít inná Támútaddén míng iróng ungnék vongiz wánání lóoc cí daízo, iróng ungnei ducait wánúnné kúmû lóowa. ²⁸ Iyeléyá baliyé gool cí kár kúk bodók kurúgé. Katállnê oróót zóze cí kárúmene kí innéta.’

²⁹ Gotónóga, abúnná zin míng kaduwákûng kaal wák óbód ki jijitíná wá ikébjé oróót één aláán Dávide. Ádâk dédé kár zin kádáwe, rok ilomi waínne búk ááve ngátu rok íyókó.

³⁰ Één zin báli enne Nyákangan cí ággá olom báli aduwák Támútaddén nónno ké, ódólá báli Támútaddén zóz cí ánnêké Dávide né kanyík atin ngérrinné ímmá karágiz aláanzêt cínne.

³¹ Ícín Dávide gii cí kár kútúgú Támútaddén níko kár zin kózôz gii cí óbód ki ngázî cí Yésu daíza íze né, ‘Íróng Támútaddén úngnêk nónno lóoc cí daízo, kár zin bodók élé waínne kúmû lóowa.’ ³² Itingáwé zin Támútaddén Yésu daíza dédé. Íyókó zin nagá dóok kizétá bbácák zóze necu. ³³ Úwe Támútaddén nónno tamu-kéngá, kár zin kúk kárik azzít waínne azzo, kár zin kanyík vongiz wá alilé ki báli udúyâk lóoc ké. Ma íyókó cí ácinu bak áziknu kó, vongiz wá alilé amúccet Támútaddén. ³⁴ Íróng báli één Dávide nénné ci úk rok tamu-keng, úlla zar enne údúwá zóz cí óbód ki Yésu ází né, ‘Ánnêk Támútaddén mányí wánání né, avvú annít azzá zee, ³⁵ bak kaányí móg moddo wágúnnék avvweí ngényé.’ ³⁶ Abúnná

zin nigá ol wák Israilo dóok míng ággáyyu zóz néci júrrûm. Yésu báli oddoddóyú nigá kéeaté báli één téléc ké, nénné cí aányík Tamútaddén kíze mányí wá áhâlai!”

³⁷ Ma balíng íziyet ol dóok zóz nécú, otongóólttê looc, kár zin izétêk Péтуру kí toniak úggé né, “Gotónóga kár zin úccá kutuguzá nyá?” ³⁸ Ízék zin Péтуру nógo né, “Etteddó dóok kí munyén wágôk zoo, kár zin aggámít batítimo zárez wák Yésu, kár Tamútaddén kalaléung bacinowé. Míng utugúzu níko, kár zin úccá Tamútaddén kumúcong vongizé waínne alilé. ³⁹ Éci káála cík abúnná ódóla Tamútaddén één kaal cík kár kikiyáung vongizi wá alilé igét kí dóolí wágôk, kí ol wák réeni many, rok ol wák áwâ Tamútaddén kizéttó óllíne.”

⁴⁰ Uwáhêk Péтуру nógo zózók goolowé cik méélék girr, kár zin kitilówík búk zóz cí ázi né, “Ééllá eleti cigôk dezinté ci akkúnnâk ol wák gézék ábúre Tamútaddên!” ⁴¹ Íziyet ol cík méélék zóz néci kár zin únúwet Yésu, bak aggamtózik ol cík wóyé ázúca lodet íyó (3,000) batítimo kotortózik toniak ijténé neci. ⁴² Bak edéméz toniaha nógo zózók wák Tamútaddénó, kár zin kurúmtê dóok zolintá daíntê kí lawínet Tamútaddên ngátódê.

Baiz cí ol wák átú zóz cí Tamútaddêno

⁴³ Ógôn toniaha kaal cík ávúla komizé cí Tamútaddénó kukúltêk óllí Jerusalemi dóok jéén. ⁴⁴ Emména ol wák átú zóz cí Tamútaddêno aggáwó órkor júrrûm, éelo eleti káalé cik ányák nege. ⁴⁵ Utuyóí kaal kí ijjó cigêk, kár zin kengérit orobíya goolowé cik gon etté éllêno kí ngénene. ⁴⁶ Álúte odohizé céézé wá Tamútaddénó, kár zin kózólit daínet ceeziné, ádákto talninta, zinzetiné cik áláli kúc. ⁴⁷ Kár zin kínâtit Tamútaddên oróót, kár zin ol dóok kelémít nógo baizé wánnêng arúmóník ol cík één jor nógo baizé wánnêng zee bak ótorté ol cík átúwê kizéttó meelê girr.

Ádíman PéTURú kí Jôn éét cí ngóóli

3 ¹ Óvvó dá iiténé ímmâni PéTURu kí Jôn céézé wá Tamutáddénó ngáti ókkó kí yomon, íwé wá lawinto. ² Maije ngínâti ááve ééti cí dá arítái kíze nganynganyé zóónâ, odóngèk ol dá gon aráná wá ázi zar né arán cí azizé,_álá orobíya óllé wák avvúnâk cééz wá Tamutáddénó ko. ³ Balíng ícín PéTURu kí Jôn míng ízzo aluwá wá aláwé ol Tamutáddên, álá zin nógo abúnná míng ányík nónno orobíya. ⁴ Bak egélèmmiit PéTURú kí Jôn nónno, kár zin PéTURú kíizék né, “Cinèt dá júrrûm.” ⁵ Egélèm zin nógo dédé, ábárik ínon zínína ázi né, icímá atidíc negé ányík nónno gii ímmá. ⁶ Ábárik PéTURu ánnèk nónno né, “Illóí annít orobíya cík kaányîn, ábárik zin kaányí gii cí kányái icú, zaré cik Yésu wá áhâlai wá oróg wá één Názíret, kannékí né, tingáá kár tó.”

Ádíman PéTURu kí Jôn éét cí ngóóli”

⁷ Kár zin PéTURu kággám nónno azzít cí azzo, ngáti éélané nónno kítingá jeena. Ataman níkó, úbúnná zóónâ cík éét nécí. ⁸ Ítingá ngáti ingózé, kíbíl jééná zóónê, kár zin kúlúc lóóc. Kár zin korkórit kí nógo óót céézé wá Tamutáddénó écitó, ngáti owóyé jééná kár zin kíngóz kátál oróót kár bodók kínnâ Tamutáddên. ⁹ Ícínét ol dóok nónno ngáti owóyé, kár kínnâ Tamutáddên ¹⁰ Ma balíng iyéztâ ol nónno míng één éét wá gon álaye céézé wá

Tamutáddênó arané wá akánnêk ol kíze arán cí azizé kó, ukúltêk gii cí ógônónik
Támútáddên nónno kọ.

Úwak Péuru aluwáwé ci aláwé ól Tamutáddên

¹¹ Balíng ícínét ol éét nécí ngáti aggámô azzin kí Péuru kí Jôn aluwáwé wa akánnêk
ol kíze arán ci Solomoni, ukúltêk zin ol dọk jéén, kár zin kivrítózík ol dọk nógo.

¹² Ma balíng ícín Péuru ol utugúzzo níko, uwáhêk zin zóz cí Tamutáddênó, ází né, “Ol
wák Israilo, ma akuléku gii nécú, ma icintetu, ma inónú ánnú né agít cík kanyíká éét

nécú kótô komizé cinnâng. ¹³ Éci Tamutáddên wá Aburami, kí wá Isákô kí Yakóbô kí

jjítígác nénné wá anyík Yésu wá één duçait cinné dīngdīngón wá tamwo. Ábárik zin

baliyé aggamékkú nónno gala, utubúrtú nónno ngúmé ci aláán wá één Piláto, bak báli

núnún míng órông Pilátô kóog kár kútúng nónno ké. ¹⁴ Één enné baliyé éét cí abúnná

alilé oróót, úbúrtu ábárik nónno, kár zin ábárik ijínét Piláto abúnná míng oogákūng éét

wá munyenu. ¹⁵ Úrúktu ábárik éét wá anyík ól ruget kádák, maíje Tamutáddên itingáwé

daíza, keegínná zin bbácák búk zózé necú. ¹⁶ Komiz zin cí ákkú zárez cigínnék nénné cí

anyík éét wá ngóoli kó kítíngá kótô. Tūwēnet zin wá katuyyá Yésu nénné cí anyík éét

nécú kúbúnná ngáti ácinu dọk kó nénné. ¹⁷ Maíje zin íyókó níko kó gotónoga, kaggá

níko gii báli ogoníkú nigá kí alaát wágôk Yésu ké, ogónu zin níko éci ngén aggác míng

één dá necú éét báli áhâlai ké. ¹⁸ Údúwá báli ladun Tamutáddên wáraganyái wák éhêr

aríttôwá wák zóz cí Tamutáddênó dọk piránét cí kár kikiyá kippirái éétí báli áhâlai.

Ányík zin dédé Tamutáddên gii nécí báli ádúwá kó kítâ góólé necí. ¹⁹ Íyókó zin abúnná

míng elénnánu bacínók cígôk kár zin obboddák Tamutáddên, kár zin kalaléung bacínók

cígôk. ²⁰ Kár icímá Tamutáddên ittonnákūng talninet cí appwé zineti wágôk, kár zin

bodók búk kītonnāung Tamutáddên Yésu báli ladun atahálūng ké. ²¹ Iráhêk árrák atin

tamu-kéngá zee kívíťá árrák atin káála dōok kidimántê kíze ngejuk ki báli míng údúwá Tāmútaddēn góólé cí aríttōk bálík ábâk báli renná ké. ²² Éci báli ázi Musesi né, “Ittonákūng atin mányí wá één Tamutáddēn arítōit cí zóz wáninné ki íyókó míng ittoná á kō, kár zin atin kíze éét cinnōng. Abúnná zin míng ázíknu kaal nēk aduwákung ké dōok. ²³ Íze zin bōdōk Musesi né, ‘Ímma ééťi wá iróng áziye zóz wá áduwá arítōiti nēcú, engéryái óllé wák Tamutáddēnó kótō do.’ ²⁴ Údúktá aríttōwá dōok rok Samwel, kí aríttōk bálík ánúwa nōnno ké, kaal nēk kár kíkíyá kutugu Yésu kō. ²⁵ Aragízzu zin ngintík arítōú kár zin Tāmútaddēn kīttonáung Yésu báli ógōn kí jjiťigōk olom ké. Ánnēk báli Tāmútaddēn Ábraham né, ‘Kamuyi atin ol dōok lóótá ngáti zózé cúnne.’ ²⁶ Atáhálá zin Tāmútaddēn dūcait wáninné kár zin árrák kīttonáung kíkíyá kumuyūng, kár zin kōbōdáung góólé wá gérzé (bacinowé).”

Ábíle Péturu kí Jōn Ronja Báalá

4 ¹ Ma balíng ngén Péturu kí Jōn ózózík ól, ívítāk zin ddikíryōwá cík cééz wá Tamutáddēnó kí cík acírú ébék ngin nēcí kí kōlle cí één Sádducis wá iróng élémi zóz cí ázi né íngāzi atin ol daíza. ² Ómózzé oróót zózé ci ázi cíkó Péturu kí Jōn né íngāzi atin ol daíza dédé kí báli míng íngāzi Yésu ké. ³ Aggámít zin Péturu kí Jōn éci looci één yomon kár zin kánycík katagúzu cikínâ káál. ⁴ Maíje dá ol bálík ízíyet kavíyāk nēké, útūwet zóz cí Yésu, órtórté ol cík átú zóz cí Tamutáddēnó izéttó lodet tūr (5,000). ⁵ Má báli ngérrēt, úlútté alaata, kí lōddikíré kí demézzōk wák lotinóú Jerusalema. ⁶ Uwáihít Annás wá addikíré céézé wá Tamutáddēnó kí bōdōk Kaívasi kí Jōn kí Alesandéru kí ol cík bōór wá ddikíryōit wá cééz wá Tamutáddēnó. ⁷ Balíng anyáktāk ol Péturu kí Jōn, akátte zin íjjińet nógo izétêk né, “Komíze dim icímá záré cík ngénê cí ogonú zóz nēcú kō?”

⁸ Balíng ulúcâk Péturu vongizi cí alilê, ízék zin ól né, “Aláát kí lođđikirê wák óllû!

⁹ Míng awúyêtu ladun wázín nécú kár kivitá kimitantéung gi cí één bunnat adimanonik éét cí ngóóli kitirize kó kú? ¹⁰ Ággâc zin kí óllí Israilo zóz cú záré cík Yésu wá Nazeréti báli úrúktu télêca kádâk ké, kár zin Tamutâddên kitingáái daíza kúrúg ké cí ányík éét cí ábíle ówé cinnong kó kitirize. ¹¹ Één enné lolác báli utubúrtú árrák tehényâha ké íze ábárik ci ábíliz cééz dóok júrrûm. ¹² Ázzê ééti immá cí atirizê tó, ngíwá ázzêné immá lóótá ladun cí kár kitirizê tó, kíze Yésu do níko.” ¹³ Ma balíng ícínét Péturu kí Jôn míng ózôz júrrûm ngáti ngén negé dá búk kót demzínét sukúla, izéttó né, ággâc míng ééla Yésu nógo zózâ níko. ¹⁴ Balíng ícínét éét néci báli atirizê ké míng ábíle kí nógo abánycâ, ízzî zóz cí gézê cí áduwâ alaata tó. ¹⁵ Ottóit zin alaata Péturu kí Jôn kót réena kár zin kotomómít do kizéttó né, ¹⁶ “Kár úccá kutugúzek ol nekó nyá?” Míng ajjínô do. “Ággâc ol nek ábâk Jerusalema kó dóok míng utugúzzo negé kaal cík ávúla oróót dédé, iróng wóyé kamikzéné. ¹⁷ Míng kórông kibilizét kaal nekó ngáti azíkné ol dóok, kegerenycék kizeté né, ma bodók ábúngnyu zar cík Yésu abungékú ol úggé údút.”

¹⁸ Útêc zin bodók Péturu kí Jôn kót aduvá/báálí écitó, kár zin kerecântêk zóz nécû kizéttó né, “Ma bodók ábúngnyu zar cík Yésu icímá edemézú ol zar nekó údút.”

¹⁹ Abárizéké Péturu kí Jôn nógo izétêk né, “Éngérit dá do eletiné cigôk icímá wóyé abúnná míng kázíkna zóz cinnong kár kutuburta cí Tamutâddêno? ²⁰ Iróng wóyé bodók nagá kúúla kijaktéwá lîm cí iróng kikébjá kaal wák abúnná wák kícínta eberéné kár zin bodók kízíkta íné.”

²¹ Egerénycêk zin alaata cíkó Péturu kí Jôn bodók, ímma báli vúrrtâ óógtá zin nógo kót ngíwá ázzêne góól cí ecébé tó, marrít bodók ol dóok ngínâti innâtit Tamutâddên káálé nek

abúnná ógôn negé ké. ²² Ngíwá ééti wá ámúda tīrzēnet zózé wá ávúla kó, iddikír ómmógit erkítowá cíginnék motén wéc (40).

Lawinet wá aláwé ol wák átúwe Tamutáddên

²³ Ma balíng útúngtá Péteru kí Jôn, imirté ót óllé wák átú zóz cí Tamutáddên, ót udúkták zóz báli udúwák nógo alaata cík cééz wá Tamutáddên kí loddikiré ké dóok. ²⁴ Ma balíng ízíyet ol wák átúwe zóz néci, álac zin Tamutáddên mulukwáné cík ábúle oróót, izéték Tamutáddên né, “Mányí yéi, innét cí ééncâ tamu-keng kí looc kí liilok, kí kaal dóok nék ábâk tó ké. ²⁵ Ozózi inná vongízé wá alilé utúgé ci ducait wá núnné jjiitinná wá één Dávide, ázi né, ‘Nya dá míng ómôzze idongi ko, kár zin bodók ol kádáya gaganíko káálé cík iróng búk ééla nógo kó nya? ²⁶ Áit alaata cík lóótú idongínú kí alaata wák yaúdak kóz, kár zin kuwáit ngátódê illá cí kár kigangtózík Tamutáddên kí éét wá báli atáhâlai.’

²⁷ “Uuwait dédé Érodi kí Pontos Piláto ngátódê órgé cú kí idongi kí óllí Israilo zóz cí amágé negé ngérunne wá alilé, ducait wá één Yésu báli atahálâ kár zin kumuyuk ké.

²⁸ “Úlútté kár zin kutugúzzo kaal dóok bálík elémâ inná ilyá komízé wá núnné odólâ íze né abúnná míng ákátí móólet ké. ²⁹ Íyókó zin mányí iyab gérnýi nécinēng kó izong, kár zin anyík ducak cígúnnék kudúkták ól zóz cúnne ngátí anímné zóz. ³⁰ Íttôn komiz cúnne kitíríz ól kár zin anyík kaal cík ánine kí wák ávúla kutugúzé zárez cik ducait wá núnné alilé één Yésu.”

³¹ Ma balíng édéccá lawinet, útómó ábárik cēez báli alúténé uwáhé ké. Íttô vongizi wá alilé nógo dóok kár zin akátté ózôzzit ol kavíyâk cík Tamutáddênó ngátí anímné zóz.

Ózól ol wák átú Tamutáddên ijjó cigêk

³² Ódóye ol wák átú Tamutáddên zínzeti tok. Illóí rok ci ází né, één ijjó ciginnék cík óbód ki nónno do, ábárik ózól ijjó négêk ké ngátódê, ³³ komíze ci aányík Tamutáddên appwé, udúkták toniaha zóz cí izéttó negé bbácák bálik ícínét Yésu balíng ítíngá daíza, kár zin Tamutáddên kaányík éézzet. ³⁴ Ázzê báli ngátinnêng ééti cí ámâti gii ímmá tó. Utuyóí ol bálik ányák manen kí tiin kí kaal négêk ké dóok kár zin kányáktá káál nêk útené ké kiyítá ³⁵ kányčík toniak, kár zin orobiyánâ kengertózík nógo dóok ki gon ngéngene cí etté gon órôngi. ³⁶ Ímma dá ééti ímmá cí één Yósev cí bóor cí ol wák één tátúg cí alaat cík kelecák, arítái ngáti één Saiporos. Akánnék dá toniaha nónno kíze Barnabas, ází ungéç ci zar nêkó né Ngérrti Éét wá irréz ól. ³⁷ Utuwóí mana cí dá nínne kár zin kányáhá orobíya kikiyá kárik lóoc ngintí abílnné toniaha abúnná míng ovvó éélané ól cík ámâti.

Anania kí Savíra

5 ¹ Ááve dá ééti ímmá cí één Ananías kár ngáá cínne kíze zar né Savíra, utuwóí kaal úggé cík dá ányái. ² Kár zin kulúgúny orobíya lolóit, ággá ngáá cínne búk, ányáhá neké kiyítá kárttik toniák lóoc. ³ Íizêk Péteru nónno né, “Ananías, ma anyíkê loryênit kulúttái ijjó kár volóngék Vongiz wá alilé ngáti alúgnyê orobíya lolóit. ⁴ Ma balíng ngén mana kutúwê ké iróng baliyé één mana cúnne. Ma balíng utuwóí, iróng ngén azúnné inna. Odólâ zin dá árrák zíniné cúnne tujénet mana néci nyá? Iróng zin alúti ól cík diírík, ulútú zin ábárik Tamutáddên.” ⁵ Balíng ízik Ananíyasi zóz necú, uddúk lóoc níko ádáha. Ággám ól dalanzét cí appwé kabbarritét ol oróót zóz necú. ⁶ Ívítá zin logóz umudmudánit ele cínne, kár zin kotte renná kót kádâç. ⁷ Mazíng ovvó edéccái canya cik één úyó, íkiyá ngáá cínne, iróng ággá gii ímmá búk. ⁸ Ánnék zin Péteru nónno né, “Dujá díí, utenú mana

kí Ananías dóok orobíyai nekó?” Obódêk ngáá ází né, “Íny, orobíya neké dóok nekó.”

⁹ Ízék Péturu nóno né, “Íróng wédá nigá ozozanú zóz necú ngáti orongnyú itimánít Tamutáddên. Zík zin, ngén zóonâ cík lógôz wák ádá mac cúnné ké culahê, ovvó atidíc ódóngnyi innét búk.” ¹⁰ Uddúk zin lóoc zóoné cik Péturu, kádâk. Ívítá zin logóz neké kódongit nóno kár zin kót kádâc ngáti éét cinné abányâ. ¹¹ Ággám dalanzét ól wák cééz wá Tamutáddênó dóok kí ól wák ízíyet nongítôn nekó dóok búk.

Átríz Toniahá ól cik méélék gír

¹² Utugúzzo toniahá kaal cik méélék ávúla wázín necí. Urúmtê ol wák átúwê dóok céézé wá Tamutáddênó urumé wá Solomoni. ¹³ Majje ol wák iróng átúwê míng núnún wázín necí adingdingan toniahá Tamutáddên, iróng órông kettéddá tálál kí Ananíyas kí Savíra. ¹⁴ Ma iinyawé neké, útúwê ol cik macik kí ngáái búk mányí kár zin kurumtózik ól wák tuwento. ¹⁵ Mazíng ovvó ol ácín kaal nek ógôn toniahá ké níko, ódóngtá ól cik omóri kwánê, kár zin kabáktêk góllók, kár abúnná míng okkó Péturu ówó, kár rirítóni cinné kíták icímá míng ányiké kizéttó mayê morizowé. ¹⁶ Ávvú ol cik méélék orogjowé wák ójóngoz Jerusalem dóok, anyáhâk toniak ól cik omóri, kí cik ányák kuúló wák loryëntak kár zin kitirizét nógo dóok.

Amartói alaata cik yaúdak Toniak

¹⁷ Áwú alaani wá addikíré céézé wá Tamutáddênó kí ól wák órkor kí nóno ánnêk né Sédosis, atamátêk kaal cik ógôn toniahá kó kár zin kamarrtói nógo kórôngit kutugúzék kaal cik gerzek. ¹⁸ Ággámít zin toniak kár zin kót kébécet cikínâ. ¹⁹ Ábárik zin bálín necí íkíyá tonaiti cí Tamutáddênó óo tátûg cí cikínô kár zin toniahá kiyóktá réénun, kár zin kízék nógo né, ²⁰ “Óót céézé wá Tamutáddênó udukták ól zóz wá rugéto één jor.” ²¹ Mazíng áziye toniahá zóz necú níko, óót dédé céézé wá Tamutáddênó ngérrêt ririwona, kár zin kót kedemézít ól ngínâti. Ma iiténé necí ele, utuúwâ alaani wá addikíré céézé wá Tamutáddênó

kí ól wák órkor kí nónno óllé wák yaúdo addikíré kivítâk róní cí addikíré. Bak ittón aciir kót kányáktá toniak cikínâ. ²² Ímma ábárik míng ovvó aciiri árûm cíkin, árúba toniak míng ázzê tó. Obóddâk zin ngín wanái róníó ké, bak ovvó ánnêk ól né, ²³ “Kovvóya zee balíng kót kurúmta cíkin, kamudána tátûg atiltílané. Maíje bekcowa ébék tátûg, mazíng kóóya, kár zin kítóza écitó, ácína illóí ól úggé!” ²⁴ Mazíng áziye alaani wá ól wák ébék cééz wá Tamutáddênó kí alaat wák addikíré céézé wá Tamutáddênó zóz nécú níkó, ukúltêk jéén kár zin kizéttó né “Óót úccá toniaha kí ínín?” ²⁵ Ikíyâk zin ééti immá nógo kár zin kízék né, “Izikto díí! Áávte ol bálik aríkú cíkin ké céézé wá Tamutáddênó édémez ól.” ²⁶ Bak íngâzi alaani wá aciírú kí ól wágínnék ovvó anyáha toniak. Iróng ngén anyáha ibatíné ngíwá ongóóliné ól gerza míng óvvóc nógo biyênê. ²⁷ Anyáktâk zin toniak lokíko, kár zin kánycík nógo kíbilet orgéna kár zin alaani wá addikíré cééz wá Tamutáddênó kúcúb nógo. ²⁸ Ízék né, “Kerecanékûng kannékûng né, ma bôdók edemézú ól zóz cí óbód kí Yésu, ícínét dá nigá utugúzu nya! Azzantéu demzínét nécínong kó Jerusalem veelek, kár zin bôdók oróngít míng aányêtu kizeta ól cík kárúka Yésu kádâk!” ²⁹ Obóddêk Péteru kí toniak izétêk né, “Abúnná míng kongoolína Tamutáddênó kómmóg ól cik díírik. ³⁰ Éci itingáwé Tamutáddên wá jjíttígác Yésu daíza, Yésu báli árúku kádâk ngáti irimnyú téléca ké, ³¹ úwe zin Tamutáddên nónno kár zin kúk kárík kávvú ázzít cinné ázzo kíze ngerrínné wá zínino, kár kíze aláán ki rugúzait ci kár kányík óllí Israilo koboddái zinzetí bacinowé, kár kalálêk Tamutáddên nógo. ³² Keegíná zin bbácák káálé nekó, kár zin bôdók vongizi wá alilê búk iyelêit kaal cík méélék ógôn Tamutáddên.”

³³ Mazíng ovvó ol wák róníó áziye zóz nécú níkó, utubúrét nóng oróót, bak írông ábárik kúrúwet toniak kadaító. ³⁴ Maíje dá ééti immá cí één Gamalil ááve dá tó. Één enné ól wák één Varecis kár zin bôdók kíze aláán cí edemézêk ól tîlowínét wá

Tamutáddêno. Óngóóle dá gon ol dōok nōnno, azíknêk zóz, ítíngá zin jééná, kár zin kízék ol né, “Anycík árrák díí ol nêkó kiyóit kót renná doyoit.”³⁵ Ma balíng iyóit toniaha, ízék ol cík ronío kó né, “Ol wák Israilo, inónít díí árrák gii cí kár oróngnyu utuguzék ol nêko júrrum.”³⁶ Ággáyyu éét báli ázi zar né Zinodas anyík ele kíze éét cí adingdingé ké, zee bak ánú ol cík één obet wéc (400) nōnno. Ma báli vúrrtâ úrúwet ol nōnno. Kazzánté ol bálík órkor ké, ímma demzinet báli nínne ké adáikú looc.³⁷ Ma bodók báli vúrrtâ, iyélái ééti immá cí één zára Judas wá Galiliyo iinyawé wák ágile gala óllí orgu. Ággámít bodók ol cík méélék demzinet néci nínne kó. Ma báli vúrrtâ úrúwet bodók ol nōnno kádâk, maíje ol bálík órkor ké azzánte.³⁸ Kannékûng zin zóze necú né, ma ogonikú ol nêkó gii cí gerze. Utúngét kotozo lábák, éci míng één demzinet kí linglingón cinneng kó cí ógôn ééti cí dííri, ngén atin ádái daiz cinné do.³⁹ Míng één Tamutáddên cí ééla, illóí gool cí kár kommogte nógo údút. Míng utuguzéú ol nêkó gii immá cí gerze, iróng zin buk kaggá óbbóc ábárik úccá míng ogonikú gii néci gérze ké Tamutáddên.”

Má balíng íziyet ollí ronío zóz néci áduwa Gamlili kó,⁴⁰ útúyyá toniak kívíta écitó kár zin kánycík aciir kibiccet alléne, kár zin bodók kerecántêk zóz cí ánnéké né, ma bodók ngén ozózu zóz cí óbód ki Yésu, óógtá zin nógo kót.

⁴¹ Iyóktá zin toniaha lojiká talninta marrít míng ícínét eleti cigêk míng anyík Tamutáddên nógo kippirtá záré nêk Yésu kó.⁴² Bak óvvó odohíze rénné ci céézé ci Tamutáddênó kí cęeziné cik ol wák átúwe demzinet ol kár zin bodók kuwáktêk ol zóz wá abúnná Yésu.

Tahalánet ol wák alingling één turgérém

6

¹ Ma vúrrtâ iinyawé wák ótōrniné demézyâha wák edemézâ Yésu adángtō

yaúdo wák ózôz zózé ci Giriyo do kí yaúid wák ábâk Jerusalema. Ází yaúidi wák ózôz útúg cí één Giriik kó né, “Íróng ngaai wágâk bóyék ngén árúba daínet wák gon engeroník ól wák ámâti átú Tamutáddên.”² Ma zin zózé necú útúyyá tonjahá wák Yésu zínino één omoto kí ráma ól wák átúwe dók ngátódê, kár zin izétêk nógo né, “Íróng agánô ngátinnâng míng kúnga demzinet ól zóz cí Tamutáddênó kár zin kot kengertéya ól daínet.³ Íyókó zin gotónoga, éngertá ngátinnông ól turgérem wák ággáyyu ányák vongiz wá alilé kár zin bodók kányait genyiz kár kivitá kanycík kilinglínget égém necú.⁴ Kár zin egem ciinnâng kíze lawinet kí uwainnet zóz cí Tamutáddênó.”

⁵ Átállit ol wák átúwe dók zóz cí áduwa tonjahá ko, kár zin kataháltâ Istíven éét cí átúwe kár bodók kányák vongiz wá alilé oróót. Ataháltâ bodók Vilip kí Pokoros, kí Nikanora, kí Timon, kí Parmena, kí Nikola cí oróg cí één Antiyok wá báli ányiké ele tuwenet cí ól wák één yaúid árrák kár bodók kéléma Yésu.⁶ Anyáktâk zin ól wák áhâlai ké toniak kár kútúnyet nógo^a ngáti aláwéké Tamutáddên kéélá nógo ngáti alinglínge linglínón necú júrrûm. Útúnyet zin nógo ngáti átâdiké azzin kár kaláyêk Tamutáddên.

⁷ Iddérá zin zóz cí Tamutáddênó ól cík meeek. Ôtôryye ol cík élémna zóz cí Yésu zee bak ovvó meelê girr. Útúwet alaata wák cééz cí Tamutáddênó yaúdak búk Yésu.

Écéb ddikiryôwa cík yaúdo Istíven

⁸ Één dá Istíveni éét cí amúyûk Tamutáddên oróót kár zin kányík komiz cí ógône kaal cík ávúla.⁹ Ábúre zin dá ol uggák nónono. Één ol néké wágon alá Tamutáddên báalé cí idongí wák élémtá yaúid kíze ól cigêk. Één idongí nékó yoúid cík obódâk Jerusalem loocowé cík ógôn kí Sariniya kí Alsandria, kí Silsiya, kí Asiya. Utubúrét Istíven zee bak adángô.

¹⁰ Ányák Istíven vongiz wá alilé kár vongizi necí kányík nónono genyiz cí ággáwé zóz cí etézáné ól néké.¹¹ Óót zin itábít ól úggé kár kivitá kovolóngté Istíven kizéttó né, “Kízíkta

íiten ímmá Istíven míng áduwá zóz cí géرزé óbód ki Muses kí Tamutáddên.”¹² Mazíng ovvó áziye ol wák addikíré yaúdo kí demézôk wák édémez ól lotinók, utubúrét nóng kár zin kivítá kaggámít Istíven kótte óllé wák roníák.¹³ Ányáktá zin volóngnyôk úggé kivítá kovolóngté Istíven kizéttó né, “Ózôz odohízé ééti necú kaal cík géرزék ákáti cééz wá Tamutáddênó kí lotinok wák Musesi.¹⁴ Kízíkta nóno míng ází né, álíb wázín ímmá Yésu wá Nazeréti cééz wá Tamutáddênó kár zin kutúhú baiz kí keeraní bálik ányet Musesi ké karagízêk baiz cí ááve do.”¹⁵ Majje ol bálik áavte lokiká ké dóok egélêmmit Istíven, bak ácín ngum cínné udúktô ki ngum cí tonait ci Tamutáddênó.

Uwáhêk Istíveni Nyakanganet cík Yoúðak zóz cí Tamutáddênó

7 ¹ Íjjín zin ddikíryóiti cí cééz cí Tamutáddênó Istíven, ází né, “Ma dim zóz wá ikéb ol kó één dédé?”

² Obódêk zin Istíveni ízék né, “Bétiganník kí gotónóga, iziktang dá júrrûm. Iyélêk Tamutáddên ele jijitinná Aburam báli ngén áávé órgé cínnêng cí ááve ngáti alíyêk liilowa orgén, báli ngén kulugózík oróg cí ází Haran ké, iróng één cééz cí aláwé ol Tamutáddên icímá lóócé ci ól cík één yaúd.³ Ánnêk zin Tamutáddên Aburam né, ‘Tungék oróg cúnné kí bóór cigúnnék kár bít órgé ci kokkó atin anná kiyelékîn.’

⁴ Utúngêk zin Aburami oróg cí één Kaldín lóóc kár zin úk órgé ci ází zára né Haran. Balíng ádâk bátínné, úlûg zin Aburami úk órgé cí ází zára né Palastine ngáti kábâhe ko.

⁵ Iróng zin Tamutáddên ngén ányík nóno gii ímmá lóócé necí. Ábárik Tamutáddên ánnêk né, kaányí lóóc necú kíze cúnne kí dóólí cigunnek kí dóólí cík dóólí cúgúnnék búk, míng ngén inná núnún nyák dólêc níko.⁶ Ánnêk zin bôdók Tamutáddên nóno né, ‘Ábâk atin ol cigunnek órgé ci rééng kár zin ol cík oróg necí kimíccé nógo kizéttó duçak cigêk erkinyá cík méélêk één obet wêc (4,00).’⁷ Ází zin bôdók Tamutáddên né,

^a Àtáddæk azzin één gool ci únye Yàüdi ól.

‘Kedézi atin ól cík ányík dóólí cík Aburami kizéttó ducak. Kár zin atin vúrřtâ, kivrítâ dooli cík Aburami káláyya anníta Tamútaddên Jerusalemá.’⁸ Ozózík Tamútaddên Aburam balíng ngén kányík olom cí ettéde kuúlí kíze kéér cinnêng aggáwé Tamútaddên nógo míng éégin dóólí ciginnék. Itírâ zin Aburami ngérrínné Isako, balíng izéttó gwóónyá ciginnék turge (8) ettéd zin kuul. Één Isákâ bétí Jakobi, okkó Jakobi één bétí jjiití tatuget wák Israilo één omoto kí rámá.

⁹ “Ákát zóz báli Tamútaddênó ké móólet ngáti emederané jjiitígok gótóni cinnêng wá ázi zar né Yosévo, kár zin kutúyyêk kíze ducait Masírê. Ímma Tamútaddên ééla nóno odohízé níko,¹⁰ kár zin kéélá káálé cik gézrek. Ányík Tamútaddên Yosévo genyiz cí zózô, atahálâ zin alaani cí Masírô nóno kíze ddikiríyóit cí ácín ól cík álíngling céézé cinne.

¹¹ “Balíng ádák mágiz cí gerzé oróg cí Masírô kí oróg cí ázi zára né Kánan, ipirttâ zin jjiitígác oróót, ízzêc daínet tó. ¹² Ízik zin Yákobi zóz cí ázi né ányák ol lábí úggé Masírê, kár zin kirtón dóólí ciginnék kót kutúyyá lábí úggé lak códê. ¹³ Balíng onvó dooli nêké ónvó lak rámá, iyélêk zin Yosévi ele cinné gotónogi kár kudúwâk aláán cí Masírô búk. ¹⁴ Íizêk zin Yosévi gotónogi né, ot anyaktá baba Jakob kí bóór dóok kivrítâ Másir, éégin dá ol nêké dóok motén turgérem kí túr (75). ¹⁵ Ulúccé zin Yákobi kí bóór dóok ót Masírê. Báli vúrřtâ, ádák zin Yákobi ngin báli ádâknne jjiitígác dóok ké nênné. ¹⁶ Ótte zin ol daízôk nêkó dóok órgé ci ázi zára né Sekem kár zin kadáyyêk ilomi báli úta jjiitíneng Aburami ngáti dóólí cík Hamar órgé ci Sekemi.

¹⁷ “Balíng íze ojón olomi báli ógôn Tamútaddên ké kí Aburam, itírét dooli cík Yákobi izéttó meelê girr. ¹⁸ Ataháltâ zin ol cík Masírô aláán cí één ngejuk kábál nógo, iróng zin ággá Yosev. ¹⁹ Álút zin alaani nêcú ol cík Yosévi, kár gon kéngér dóólí cíkidík kí eetigêk abúnná míng adítái.”

²⁰ Kár zin bōdōk Istíveni kíze né, “Ímma ɛrkítɛ báli amínyé ol cík Masírô dóólí cík Yákōbī ké, itírái zin Musesi, dólɛc cí irréz Tāmútaddɛn. Uzúte zin yatinne nónno nyelōwí íyó. ²¹ Ímma báli vúrrtâ, otongóoltê kár zin kutúngtêk Muses looc, íkíyá zin buwényí alaano úmúdá nónno kár kúk kátám kíze dólɛc cînne. ²² Edemézít ol cík Masírô Muses árrízɛt cí zózô kíze uwakcojt oróót.

²³ “Balíng íze ɛrkinya cík Musesi motén wɛc, éron zin úk ícín bōór cígínnék ol cík Israilo.

²⁴ Ímma góólá ícín ɛɛt cí Masírô míng amínyé ɛɛt cí één Israiloc. Úk zin Musesi ácáca ɛɛt nécú kár kúrúk Masirénít nécí kádâk. ²⁵ Ínón Musesi ází né icímá bōór cînné kó ággá míng ányáhá Tāmútaddɛn nónno kár kíkíyá kéélá ol cík Israilo, ábárik dá negé iróng ággá gii ímmá.

²⁶ “Ímma ítɛn ímmá imírɛ Musesi úk ícín bōór cígínnék de, ímma góólá ámúda ol rámá cík Israilo míng oyóhò, órông zin kéngér, kár zin kiízêk né, ‘Egínú ol cōdê, ma oyohónu gaganíkó.’

²⁷ “Ábárik ɛɛti cí Israilo cōdê kó, íze mót kár kiízêk Muses né, ‘Bít gool cînne! Íjjín zin Muses,’ ízék né, ‘Ngén ɛɛti immá káányi íze aláán cí ettédi zóz cinnang. ²⁸ Oróngi ruwá ki báli míng árúí ɛɛt báli Masírô ké?’ ²⁹ Balíng ízík Musesi zóz nécú níkó, ívír zin úk ábâk lóocɛ cí ol cík één Midian, kár zin kitírâ lógôz cígínnék één rámá.

³⁰ “Balíng izéttó Muses ɛrkinya motén wɛc, iyélɛk Tāmútaddɛn ele bíyé ci ází zar né Sinai ki gwá cí átúz zárí. ³¹ Balíng ícín Musesi gwóó nécí, amálílɛ óó níkó. Mazíng ókkó ojonun órông kícín, ízík Tāmútaddɛn míng áwú nónno, ³² ází né, ‘Keení anná Tāmútaddɛn wá átú jjíítígunnék, Tāmútaddɛn wá alá Aburami, kí Isako kí Yákōbo.’ Otongóólê zin Musesi iróng ngén ácín gwóó nécí.

³³ “Kár zin Tāmútaddɛn kiízêk Muses né, ‘Ará caává cígúnnék, éci inná ábíli lóocɛ ci alílɛ. ³⁴ Abúnná míng ággá, kícína matiz cí ol cígánník Masírê. Kízíya uluwá cinneng.

Kakúnni kíkíyá kéelá nógo. Íyókó zin kíttoni bít Masírê.’³⁵ Kár zin Tāmútaddên kítton Muses báli ábúre ol cígínnék ké de ngáti ánnêk né, ‘Ngén ééti immá káányi innét íze aláán cí ettédi zóz cínng. ’ Éci Tāmútaddênó iyélêk Muses ele zárez báli átúze ké, ittón zin Tāmútaddên Muses kíze aláán kí tirízóit cínng. ³⁶ Ímma káálé cik ógôn ávúla kó, iyowái ol cik Israilo Masírê, ettéd líl cí addikíré ází zar né líl cí márî kót kettédit balal, édéccá erkinyá motén wéc (40).

³⁷ “Udúwák Musesi ilyá ol cik Israilo, ánnêk né, ‘Ányáha atin Tāmútaddên arítóit orgéné cunnong cí ógôn ki anna.’ ³⁸ Muses baliyé cí álút ol cik Israilo bálála. Één enné éét cí ábáriz zóz cí ol cik Israilo kí Tāmútaddên báli ányiké zóz cí baízo bíyé ci ází zára né Sinai, kár enné búk kuduwáit agíta.

³⁹ “Utubúrtú nigá búk Yésu, ki báli míng ábúre jjíítígác Muses ké. Ímma zin jjíítígác utubúret zóz cí Musesi órôngit kimirté kót Masírê. ⁴⁰ Udúkták zin Arun, ánnêk né, ‘Kidimánít kaal úggé kíze tamutaddenet cik kálá, éci iróng kággáya Muses báli anyahánet Masírê ké, akúk ní!’ ⁴¹ Kár zin kuturtá gií cí ógôn ki móólti zurténeé kidingdingánít kíze tamutaddên cínng. Idimttá zin kaal cik amúce móólet néci, kár gon kátállit kurugúmét kwóór gíiyé ci adimána azziné cígêk. ⁴² Iróng zin Tāmútaddên ngén edecóník nógo kár kányík kidingdingánít kóór, nyélók kí múnnyúny kíze tamutaddenet cígêk! Éhêrye búwé ci éhêr arittôwa, ází Tāmútaddên né, ‘Iróng nigá otongdoníkang dá annít balíng ngén aavtíyú bálála erkinyá motén wéc ké.’

⁴³ “Aríkú baliyé nigá zinzeṭi cúgòk gool cí iróng één cí Tamutaddên, adingdingánú aduwe cí tamutaddên cí ází zára né malok, kí tamutaddên cí múnnyoc cí ází zára né Revan tūwê, kár bodók kaal cik ovánú kééné kíze tamutaddên cí adingdingánú nógo. ‘Íyókó zin kottókūng ót órgé cí réeni many ází Babilon izet ol cik aavtíyú cikínâ.’

⁴⁴ “Balíng ngén áavte jjiítîgác bálála ké, ányák cééz cí Tamutáddênó één títi cí kár kuwákté zóz cí Tamutáddênó. Ádíman negé títi necí kutúbto kí zóz báli adúwák Tamutáddên Muses ké. ⁴⁵ Báli vúrrtâ, balíng okkó Josuwa okkóyé kóz cí illáú ngáti moden bálík ottók Tamutáddên lóócé necí, onvóyé zin negé títi wá Tamutáddênó rok oróg necí búk. Kár kányáit zee rok íiten báli éenne Dávide aláán ké.

⁴⁶ “Kár zin Tamutáddên kátalo ngáti aláán Dávide oróót, órông ketehényêk cééz Tamutáddên báli átú jjiítînná Jakobi ké. ⁴⁷ Íkíyá zin ngerrínné Solomoni etéhenyêk Tamutáddên cééz cí lawinto. ⁴⁸ Ánnû né rííl ceez cí eenycáku Tamutáddên, iróng zin Tamutáddên ábâk ceeziné cík éényce azziné. Ki íyókó míng adúwá aríttôwá, ázi Tamutáddên né, ⁴⁹ ‘Kaavé tamu-kéngá kí lóóc dóok. Iróng wóyé ol eenycíká annít cééz. Iróng wóyé nigá anycikâng ngintí kabáhê. ⁵⁰ Keénycâ anná kaal cík tamu-kéngá kí lóóc kó dóok.’”

⁵¹ Ázi bodók Istíveni né, “Eegínú ol cík álálung eleti kár bodók kiditéung ína zózé ci één dédé. Ábúrnnu atin vongiz wá alilé údút? Ogónu ki íyókó jjiítîgok bálík rééntik, ábúre zóz cí Tamutáddênó! ⁵² Uduktá dá arítóit códê tok cí ngén jjiítîgok kúrúk. Árúk rok aríttok wák adúwá íiten cí ákkûne ngérrti Tamutáddênó báli áhâlai, adawánu kár zin úrúktu kádâk. ⁵³ Ábúrnnu tilowínet cí Tamutáddênó lurúr, éci Tamutáddên uduwáung.”

Óvvócit ol Istíven biyéne

⁵⁴ Balíng ízíyet ol wák ettéd zóz kó zóz cí Istíveni níko, utubúrtêk zin nóno nóng oróót, kár zin kubbúcet gii ímmá níko. ⁵⁵ Ímma Istíveni ngérrti alirê ányák vongiz wá alilé, kár zin kegelêm tamu-keng bak ácin Yésu míng ábile ngáti dıngdınganto átté ci azzó Tamutáddênó.

⁵⁶ Kár zin Istíveni kudúwák nógo zóz cí ázi né, “Iziktto da! Kícína tamu-keng míng óóye kár zin ngérrti ééto kíbíl ngáti dıngdınganto átté cí azzó ngáti áavé Tamutáddên!”

⁵⁷ Egerényít zin ol wák irón zóz kó oróót, kár kídítet iin cigêk. Ábúre míng áziye zóz cí ózôz Istíveni kó, kár kúrúwet nónno. ⁵⁸ Utugúrét zin ol nónno ótte oróg abánycâ kár zin kóvóccit biyênê. Kár zin kártá ruumanî cigêk kányákttà kivitá kujúktêk zóó cík lógôzit cí ázi zára né Saul.

⁵⁹ Balíng óvvócit Istíven, álá zin enné Tamutáddên, ázi né, “Many Yésu bíté vongiz cínanni.”

⁶⁰ Kár zin kudúk lóoc kákátêk uzungtíné, kár kegérény mulúwé ci áppwé kíze né, “Manyi, ma edézi nógo káálé cik ábáci kó!” Mazíng áduwá zóz nécú níkó, ettédá zin zínín ádáha.

“Óvóccit ol Istíven biyên.”

Igíd Saulo ol wák átúwé kazzánte

8 ¹ Ímma Saulo báli ááve to ké, átálne daízé ci Istíveni. Ímma iiténé necí, ikíyâk ol wák átúwé gidénet cí appwé Jerusalema. Azzánté zin dóok Jerusalema ót ki Judaikté ki Samaria, kíze núyák wák Yésu zínino do cík ngén eráhêk Jerusalema. ² Ívítta ol wák ađingdingan Tamutáddên áđac Istíven kár zin kutulúzso. ³ Majje Sauli akaté imicé ol wák átúwé. Íttô céézí cík meekek, kár zin kutugúrtâ ol cík mácik kí ngai kár zin kécéb cikínâ.

Avvúzet cí Vilibi Samaria

⁴ Maíje ol bálik átú Tamutáddên ávir ké, ót azzantózík lóócók dóok kár zin kuwáít zóz wá Tamutáddênó. ⁵ Úk Vilibi órgé ci ááve Samaria kár zin kuwáhêk ól zóz ci óbód ki Yésu báli atáhálá Tamutáddên ké. ⁶ Ma balíng ízíyet Vilib míng ózôz, kár zin bodók kícínet míng ógôn kaal cík ávúla, izákták kívítá kízíyet nongítôn júrrúm. ⁷ Iyóktá mininga cík méélék gírr óllê kár kegerényít. Itíríz Vilibi ol wák ngangányík zóónâ ki wák ngóólik kotozo. ⁸ Átáltto zin ol wák Samaria káálé nekó oróót.

Simone wá één ngáárí cí agúrânu

⁹ Maíje ngínatí, ááve dá ééti cí één zára Simone cí gon dá árúk agúrâ, kaányík ol cik átúwe ci Samaryo dóok kukúltêk jéén ngaryinté necí nínne ké. Bak ányík ele kíze éét ci títinyi oróót. ¹⁰ Élémntá ol wák títinyik ki ol wák lábák dóok kaal nek ógôn Simónê ké oróót, bak ánnô né, “Kízíyet báli zóz wá óbód ki komiz wá Tamutáddênó, komiz zin wá óbód ki zóz ci Tamutáddênó nénné ci ányák ééti cú ko.” ¹¹ Élémntá zin ollí Samaria nónno dédé marrít enné míng atíyé nógo tú ngintí dá rééni. ¹² Ma zin balíng ízíyet ngáti Vilibi kavíyâk wák abúnnâ óbód ki balínet wá atin okkó Tamutáddên abálé ól kí bodók cik óbód ki Yésu báli atáhálai, ággámít ol cik macik ki ngáái dóok batítimo. ¹³ Élémá Simónê ilya búk Tamutáddên, kár zin balíng ággám batítimo, ávvú ngáti Vilibi ojonun. Má balíng ícín kaal cík méélék ávúla ógôn Vilibi, ukúlêk jéén oróót. ¹⁴ Ma balíng ízíyet nuyaha wák Yésu Jerusalemá míng élémntá ollí Samaria zóz cí Tamutáddênó, ittónit Péteru kí Jôn kót ngínâti. ¹⁵ Balíng áráyyá Samaria, aláyêk Tamutáddên ol wák átúwe abúnnâ míng ággáma vongiz wá alilé. ¹⁶ Marrít balíng ngén ággám batítimo záré cík Yésu do, ngén búk vongizi wá alilé kíták nógo. ¹⁷ Kár zin Péteru kí Jôn katáddêk azzin cígêk kumúyúet nógo, kár zin íyé kaggámtâ vongiz wá alilé níko. ¹⁸ Ícín Simónê vongiz

wá alilé anyózik ol wák átúwē balíng atáddík nuyaha azzin ngáti amuyúwé nógo. Kár zin Simónê kányík Péturu ki Jôn orobíya,¹⁹ kár kíze né, “Icang dá búk katkatón nēcú, kár míng katadík éét ímmá azzin kár kággám vongizi wá alilé.”²⁰ Kár zin Péturu kiizék né, “Ovvóyo atin inná ki orobíya cigúnnék many ozoróc míníng ngáti inóné aziwê né, uúta wóyē múcí cí Tamutáddénó orobíyái!²¹ Iróng inná anyái linglingón ímmá egémé cinnang ko, marrít zínín cūnné míng áave gézêť ngáti edenyânê Tamutáddên.²² Íyókó zin etteddo kí munyén nek angarinê kó zoó, kár zin láá Tamutáddénó kár kalálái bacinók nek inónê inná zóz cí íbíl kí nēcú ko.²³ Marrít míng kácínni appwa innét zínín oróót zee kécébtí bacinowa.”²⁴ Kár zin Simónê kíizék Péturu kí Jôn né, “Alayéang zin dá Tamutáddên abúnná míng iróng avvunáká káála cík aduwánu ko.”

²⁵ Ma balíng udútét Péturu kí Jôn ngáti uwáhéké ol zóz cí óbód ki Tamutáddên, imirtózzík Jerusalem. Ímma góólá uwáktêk ól kavíyák wák Tamutáddénó orogjók cík meeek.

Vilib kí éét cí één Nubajénít

²⁶ Íkíyá toniatí cí Tamutáddénó ízék Vilib né, “Tinga jééná céb íjjó kár zin bít idolyá núú gool wá Jerusalemo ókkó ki Gáza” (Imizmíze gool nēcí, íyókó iróng ol ngén owóyé.)²⁷ Ítíngá zin Vilibi ólôwa. Majje góólá úrubá éét cí één ddikiríyóit cí één Nubajénít. Ábárik dá éétí nēcú áryai dá terí kár zin kággám orobíya dóok cík aláán cí één ngáá cí ábál oróg cí Núbau. Éron dá iiténé ímmâni ókkó Jerusalema kár kúk kidíngdíngán Tamutáddên ngínânti.²⁸ Kár zin dá imírê ókkó Nubânê ngáti otodé toromíle cí ágúrut zigiri. Ikébjé dá bodók, ikéb zóz cí éhêrye búwé cí arítóit wá één Izáya.

²⁹ Bak ánnêk vongizi wá Tamutáddénó Vilib né, “Bít jóngóz toromíle néci.”

³⁰ Ivirózík Vilibi éét néci, kár zin kízík míng ikéb wáraga wá arítóit wá één Izáya. Íjjín zin nónno ízék né “Ma dim íyókó gi cí ikébi kó aggá?” ³¹ Bak obódêk Vilib ízék né, “Íróng wóyê kaggá míng illóí éét cí oobíká ungéç cí zóz cú júrrûm.” Kár zin kutú Vilib kótódá toromíle kiviṭá kurúmtê búk. ³² Ází zóz néci báli ikéb waragé cí Tamutáddénó ké né, “Atúbo enné kí azzét cí ovvóyê ol kár kót kotoḍóngít, atúbo boḍók kí nyón cí azzétó cí iróng búk órók ngáti avicáne ol ímmá, illóí rok zóz cí áduwá údút. ³³ Ebezbézánít ol nónno, bak illóí rok éét cí apáhêk nónno zóz cí élémi. Illóí atin rok éét cí ággá ol, ngáti arúwé ol nónno kádâk kíḍitai pid.” ³⁴ Bak ájjín ééti cí één Nubajénít Vilib ánnêk né, “Duwaká díí ózôz arítóiti zóz cí óbód ki ngene ngátu? Ózôz dim zóz cí óbód ki nónno yô ózôz dá zóz cí óbód ki éét ímmá?” ³⁵ Kár zin Vilibi akáté zóz cí óbód ki Tamutáddên, akáne zózé cú zee kuḍúwâk zóz cí Yésu wá atáhâlai. ³⁶ Ma balíng ngén alúce gool, úmúdda mám úggé, kár zin Nubajénti kíízék Vilib né, “Lá ggameká batítimo” ³⁷ Bak ájjín Vilibi nónno ánnêk né, “Míng elémâ dédé Yésu zíniné wainné dóok, kaggámékí wóyê batítimo lábák.” Ízék Nubajénti Vilib né, “Kaggámâ dédé.” ³⁸ Ízék zin Nubajénti éét cí ágúrut zigir kó né bíló kár zin enné ki Vilib kitózo mám, kaggámêk nónno batítimo níko. ³⁹ Ma balíng iyóktá máme, ukúk zin vongizi wá Tamutáddénó Vilib nê dakdak, kízzí cí iróng boḍók Nubajénti ácin nónno búk, máje enné úk góólé cinné de ngáti atálné oróót. ⁴⁰ Úk zin Vilibi iyéláí íze pell órgé cí één Aḗatuz lóócé cí Gáza, kár zin kótô orogjowé cik méélék uwáhêk ol zóz cí Tamutáddénó zee kuzuccá ngintí ánnêk ol né Sisiria.

“Oóbêk Vilibi Nubajénít zóz cí Tamutáddêno.”

Utúhú Saulu zínín élémá zóz cí Yésu

9 ¹ Ngén Saulo émména de ágíd ol wák átú zóz cí Yésu níkó. Órông kídítá ol nêkó dóok kadaító, kár zin kúk ngáti aláán wa addikírê céézé ci Tamutáddêno. ² Okkó ájjín wáraga cí kár kītōnīk céézí cík loṭinóú órgé ci ází zára né Damaskas, abúnná míng ééla ol nêké nónno kéceb nuyák wák Yésu bálik ávir ki oróg necí. Órông kággám nógo (ngai kí ol cík macik) kár kanyáhâk cíkin Jerusalemá.

³ Balíng ojóngóz Damaskas kózé necí, ataman níkó ácin gwóó cí álányit kíze vor pér cí ákkú tamu-kenga ííme nónno (Saul). ⁴ Uddúk zin Sauli looc, ází zin mului cí ákkú gwóóyé necí né, “Saul! Saul! Ma adawánâ?”

⁵ Íjjín zin Saulu mulúk necí ází né, “Eéní dim inná ngene?”

Obódêk zin mului ánnêk né, “Keení Yésu ci adawâ inná ko! ⁶ ‘Íyókó zin tinga jééná decék bít Damaskasté, ngén atin kókkó kaḍuwákí gii cí atin ogóni inna.’”

⁷ Ímma ol bálik órkor kí Saul ké, íbilet liim, appangéntê, ábárik áziye mulúk cí éét cí ózôzi, iróng zin ngén ácin éét ímmá údút! ⁸ Balíng okkó Sauli íngâzi jééná, árúba ele cinné

íze rúbén. ⁹ Aggámít zin gonógiâ nónno azziné ótte rok Damaskas. Kár zin Sauli kávvú ínyá íyó cí iróng ácíne. Iróng bōdók ádákye ecíma aud mám.

¹⁰ Ímma órgé ci één Damaskas kó, ányák éét cí átú Yésu cí ází zára Ananíyasi. Ózózike Tamútaddên nónno onozowé, áwú ází né, “Ananíyasi.”

Obódêk zin, ází né, “Wee, manyi!”

¹¹ Ánnêk zin Tamútaddên né, “Bít góólé wá ází zar né ókkó top, rok cééz cí Juda. Míng urúmú cééz nécí, jín éét cí ází zára né Saul cí oróg cí ází zar né Tarsis. Áláya annít íyókó níkô. ¹² Kiyeléya nónno onozowé zóz cí éét cí ází zára né Ananíyas cí ákkú okkó atádêk azzin kár kaláwêk nónno Tamútaddên, abúnná míng óyyé ebere ciginnék kicine.”

¹³ Obódêk zin Ananíyasi, ází né, “Mányí kízíya kaal cík méélék gérzék utugúwêk Sauli ol cík átú zóz cí Tamútaddên Jerusalema! ¹⁴ Kázíkna bōdók ází né ittóna alaata wák addikíré kó nónno kár kúk kécéb ól wák tuwentak dōok órgé ci ází zar né Damaskas.”

¹⁵ Ízêk zin Tamútaddên nónno né, “Tinga bít dímán gij cí kaḍuwákí ko. Één Sauli éét cí katahálâ anná abúnná míng okkóyé kavíyâk cigánník idongíné kí alaate kí bōdók ol wák Israilo. ¹⁶ Kár zin kiyélêk nónno kaal cík okkó enne appírnané zózé cinání.”

¹⁷ Úk zin Ananíyasii kár kurubá Saul, kár zin katádêk azzin oo cí Sauli kaláwêk Tamútaddên, kár kíze né, “Gótóna Saul, ittónáná manyi Yésu báli atáhâlai báli iyelékí ele góólá ké, abúnná míng acínê lábák, kár bōdók rubá vongiz wá alilé.” ¹⁸ Ataman níkó, itázzo káála cík ógôn kí tabbállanga cík ulugtak, ícíne zin Sauli bōdók. Kár zin ítingá úk ággám batíimo. ¹⁹ Báli vúrrtâ, ádák daínet kókóm élé cínne kak.

Uwák Sauli zóz cí Tamutáddênô Damaskakte

Ábâk Sauli kí ól wák átú zóz cí Tamutáddênô Damaskakte gwóónyá úggé. ²⁰ Kár zin gon kúk baaleté cík tìlowintak, uwáhêk ol zóz wá Yésu, ází né, “Één Yésu dédé ngérrti Tamutáddênô!”

²¹ Ukúltêk zin ol wák ízíyet zóz cinne balyé ké jéén. Kár kijjintô kizétô né, “Íróng éét báli áruk núyák wák Yésu kô Jeruslema ele nécú? Ákkú kár kiyá kécéb ól ngátu kár zin kúwe alaaté wák cééz cí Tamutáddênô Jerusalema.”

²² Ímma uwahai cí Sauli ómmógó veelek, kár zin ol cík yaúdo cík áávte órgé cí Damaskasi iróng ngén ádáng nónno zózé ci ází enné né, één Yésu wá atáhâlai dédé.

²³ Balíng édécá Sauli gwóónyá úggé, órôngit ddikírwá cík yodak kúrúwet nónno.

²⁴ Udúwâk zin ééti immá zóz cí órông kurúkté nónno ké, érê zin ol nónno arané ci oróg néci bálín kí wazin níkó.

²⁵ Ímma bálín immá, itingázzo ol wák átúwé kó, ótte nónno kár zin kárttik dhonku cí addikíré, ódóngit zin kár kítontík aluwá ééci goola.

²⁶ Balíng úzzúca Sauli Jerusalem, órông kurúmtô kí ól wák átú zóz cí Tamutáddênô, ímma negé óngóólé nónno. Inónít ází né alutet Sauli ází né kiizê éét cí katú zóz cí Tamutáddênô búk. ²⁷ Kár zin Barnaba kúwe nónno ngáti toniau kár kudúwâk nógo manyi báli ácin Sauli góólé wá Damaskasi. Udúwâk bodók Barnabasi nógo zóz báli adúwâk manyi (Yésu) Saul kár zin kuwáhêk ól zóz cí óbód ki Yésu oróót órgé ci één Damaskas. ²⁸ Avvútó zin Sauli Jerusalema lábák kí nógo, ózôz zóz cí óbód ki mányi kókóm utugi kak. ²⁹ Adángtô kí ól cík yaúdo wák aggánik zóz cí ól cík één Girik, ábárik órôngit kúrúwet nónno. ³⁰ Balíng ízíyet ol wák átúwé kó níkó, ótte zin nónno órgé ci ází zar né Keseria kár zin kovogánít kúk órgé cinné Tarsísâ.

³¹ Ímma iinyawē nekó, abaitó ol wák átú zóz cí Tamutáddēno kó lábák, akané loocowé ciko: Judaikté, Galilija, kí Samaria. Itíríz zin vongizi wá alilé nógo, bak kácín ol wák átúwē kó odóit kak tuwenta, kár zin ol cík méélék kotortózík nógo. Abaitó zin ngoolinté ci Tamutáddēno.

Átíríz Péturu éét cí anyangnyángí

³² Éron Péturu orogjowé ácin ol wák átúwē zózé wá Tamutáddēno, aráwá zin oróg cí ází zára Lidda cí ábâhe ol cík Tamutáddēno. ³³ Ímma ngínâti urúmto kí éét cí ází zára né Anyec cí omóri anyangnyángí élé, óóng kwééná erkinyá tórkôc. ³⁴ Ízêk zin Péturu né, “La! Anyec angarúyí Yésu wá atáhâlai innéta! Tinga jééná kár lúuc kween cúnne!” Kár zin kubúnná ataman níko. ³⁵ Kár zin zuwē cí oróg cí ází zar né Lidda cí lóoc cí één Charon élémtá zóz cí Tamutáddēno balíng ícínét Anyec otô lábák.

Árúguz Péturu ngáá ímmá daíza

³⁶ Ányák ngáá ímmá cí átú zóz cí Tamutáddēno órgé cí ází zára né Jópa, ází zar cík ngáá necí né Tabíta, ímma écinngēng Gırıko ází zar né, Dorkas.^a Ányák zínín cí abúnná, ógóník ol kaal cí abúnná kár bodók kéélá ol cík âmâti.

³⁷ Ímma ijténé necí ággám morizi nóno kár zin kádâk. Alangodet gonógjâ kár zin kabáktêk árrák cééztó. ³⁸ Ábárik ízíyet ází né áave Péturu ojonun órgé ci ází zára né Lidda, ijtónit zin ol rámá kár kiláltêk nóno, ází né, “Vira rok agíta ataman!”

³⁹ Imírté zin kí Péturu ataman, balíng ovvó aráwa Jópa, ótte zin Péturu cééze wa abáhéké ol daízóit ké. Aúzé dá ngaai cík bóyék céétó, álú kár zin kiyéltêk nóno ruumanj bálík alúlêk Dorkasi nógo ké. ⁴⁰ Maíje Péturu ájjín nógo dóok kiyóktá réenun; kár zin kakátêk uzungtí lóoc kálá Tamutáddēn. Kár zin kutuhúwê kícín daízóit, kár kíze né, “Tinga

^a Één Dorkasi Meger zózé ci ol cík één Gırık.

jeena, Tabíta!” Óó zin enné ebere, balíng ícín Péтуру kár zin kítíngá kávvú jeena. ⁴¹ Ittónêk zin Péтуру nónno azzin cígínnék kár kéélá nónno kítíngá jeena. Kár zin kutú ól wák átú zóz cí Tamutáddénó dóok één dá uggák ngáái cík bóyék kár kudúwâk nógo kízék né árúge Tabítâ.

⁴² Úzzúca kavíyâha nekó oróg necí dóok, kár zin ol cík méélék élémtá zóz cí Tamutáddéno. ⁴³ Kár zin Péтуру kómón oróót Jópakte gwóonyá cík méélék ábâk céézé ci Simónê wágon ádíman kwá ko.

Áwâ Kornélio Péтуру

10 ¹ Anyák dá éét cí ábâk orgé ci ází zar né Keseria. Ází éét necí zar né Kornélio, “Ddikiríyóit cí aciir cík Rómi.” ² Élémí enné kí óllíné zóz cí Tamutáddénó oróót, kár kírrezit Tamutáddên wá alá ol cík Israilo. Amúc gon enné ól cík ámâti káálé, kár gon kálá Tamutáddên odohízé.

³ Ímma ítên ímmá ngáti ókkó ki yomon, íí wá gon aláwé yaúdi Tamutáddên, ícín zin toniat wá Tamutáddénó onozowé míng akkúnnâk nónno. Íze zin toniatí né, “Kornélio”

⁴ Egélêm zin Kornélio toniatí necí ngolinta. Kár zin kíjjín toniatí ánnêk né, “Oróngi nyá manyí?” Obódêk zin toniatí wá Tamutáddénó kó nónno ází né, “Úzzúca lawínet cúnne ki kaal wák gon amúcê inná ol bálík ámâti ké Tamutáddên! ⁵ Íyókó zin íttôn ól úggé kulúccé kót rok oróg cí één Jópa, kár kúrúbtá éét cí één zára Simónê Péтуру. ⁶ Ábâk enné céézé cí Simónê wá gon ódôdo kwá ko, ááve ceéz cînné ngáti ojónô kí liil tíím. Udukták anyík kerónâ rok agíta.” ⁷ Balíng imírê toniatí wá Tamutáddénó, útû zin Kornéliosi duçak cígínnék ráamá kí aciíroc wá irréz zóz ci Tamutáddénó kár kírrez nónno bodók gii ímmá níko. ⁸ Udúwâk zin nógo onozók wágínník ké, kár zin kíttôn nógo kót rok Jópa.

Éron Péturu rok Kornélio

⁹ Báli íiten cí rééng, balíng ojóngôzit duçaha wák Kornéliosi Jópa, úk zin Péturu ótód lébéle cééz táddên okkó alá Tamutáddên wázín kenga, ¹⁰ ádák dá bođók nóno mágiz órông kádák gii ímmá. Balíng ngén daínet áákce, aggámít ungnyhaha nóno. ¹¹ Ónózé zin, ácín tamu-keng míng óye, ácín gii cí ógôn ki ruum ányák ngeétó wéc, alúcai akkúnnâk looc.

“Ácín Péturu elegjé onozowé.”

¹² Ímma rúúmé necí ányák elegjé wák ávúvut kengtiné ki bođók ibali wák iróng ádák ol.

¹³ Kár zin Péturu kízík mulúk cí ází né, “Péturu tinga jééná rúk elegjé nekó kár dáú.”

¹⁴ Obóđek zin Péturu mulúk necí ánnêk né, “Íróng één níko manyí ngén anná íiten cóđê baízé cinánní kadak elégít cí iróng ol cík yaúdo ádáí, míng ádúwa lotinowa cík Tamutáddên.” ¹⁵ Ózôz mului bođók, ází né, “Má ází daínet cík kadúwâ anná né abúnná gerzê.” ¹⁶ Obodóník zin onozowa neké Péturu lak íyó. Kár ruum necí bođók kimíré kúk tamu-kenga. ¹⁷ Odóí zin Péturu zínín onozowé neké oróót, órông kággá ungéç cí zóz necí. Balíng ngén Péturu inon onozók neké, aráyyá zin duçaha bálík ittóna Kornéliosi ké avvútó arana. ¹⁸ Íjjínto zin ází né, “Ábâk erénôiti cí één zára Simone Péturu ngátú?” ¹⁹ Balíng ngén Péturu odóí zínín onozók neké inon órông kággá ungetí, ízék zin vongizi wá alilé nóno né,

“Ányák ól cík één íyó áávte aráná oróngnyi innéta. ²⁰ Lucai bít ki nógo, ma ábúri ngáti orkóryú kí nógo. Abúnná oróót, anníta ci kittónâ nógo.” ²¹ Kár zin Péтуру kulúcai kúk ngátinnêng, kár kizé né, “Annít erénóit wá oróngnyu kó icú. Avvúnú ngáá?” ²² Izéttó zin né, “Ittonánit Kornéliosi, ddikiríyóit wá aciir ci óllí Rómi. Één enne éét cí élémi Tamutáddên wá álá ol cík Israilo, kár zin ol cík yaúdo óngóóle nónno oróót. Adúwâk tonaiti cí Tamutáddênó alilé nónno zóz cû kár zin kittónáit agít ngátunné abúnná míng okkó rok cééz cínne kár dụwâk kavíyâk cík Tamutáddênó ²³ Aányík zin Péтуру erênôk cíginnék katagúzo káál. Báli ngérrétin cí rééng, ítingá inyámán nógo kí ól wák átú zóz wá Tamutáddênó Jópakté. ²⁴ Áráyyá zin oróg cí ází zára né Keseria úiten cí rééng. Ímma dá Kornéliosi uluttá bôor kí gónógi veelek, érê negé kurúmto kí Péтуру. ²⁵ Balíng okkó Péтуру ízzo cééz cí Kornéliosi, akátêk zin Kornéliosi uzungtí looc ngáti arúmeké Péтуру tátûg. ²⁶ Ággám zin Péтуру azzin cíginnék, kár kíze né, “Tinga jééná keení éét cí dírí ki inna!” ²⁷ Ítingá Kornéliosi íbíl jééná, kár zin Péтуру kózôzzo kí nónno, ittózzo zin cééztó ngáti aluténé ol cík méélék girr.

“*Adíngdínghân Korneliosi Péтуру.*”

²⁸ Ízêk zin Péтуру nógo né “Ággáyyu búk akaká kééré wá ol cík yaúdo míng arúmzé icímá izzó céézí cík idonginu ceeziné cigêk ki íyókó icú. Ábárik Támútaddên iyelêka onozowé ází né ma arumenú kí ol cík iróng één yaúd, atúbo ol ngúmé cinne. ²⁹ Íyókó zin ittóni baliyé ol abúnná míng avvunáká anníta, kikíyâ zin. Íddá kijjínîn, ází ungéç cí ittonóka ol néké nya? ³⁰ Obódêk zin Kornéliosi Péтуру, ánnêk né, kalá Tamútaddên balántáli cééza balíng igíngé ij yomónâ. Kácínni ábárik éét cí ányák ruumanj cík ataltáli íbíl ngúmé cinánní, ³¹ annéka zin né, “Kornélio, ízík Támútaddên lawínet cünne, ícín bódók Támútaddên kaal cík eelánê inná ol wák ámâti ko! ³² Íyókó zin, ittôn ol úggé kót órgé ci ází zar Jópa kár kót kútúyyá éét cí ází zára né Simónê Péтуру ábâk céézé ci Simónê wá gon ódôdo kwá ko, ááve ceez tíímé ci moru ³³ Kár zin kittonái ol nékó níko, abúnná zin ikíyâ dédé. Íyókó zin keréya ngátunné kavíyâk cík Tamútaddénó bálík áányi ké, abúnná míng aduwákêta.”

Uđúwâk Péturu idongi kavíyâk cík abúnná

³⁴ Obódêk zin Péturu zóz wá Kornéliosi, ází né, “Kácínni dēdē, iróng Tāmútaddēn éngér ól cíginnek, átíríz ól dōok kutúbto. ³⁵ Élémí idongí dōok ól wák aggámá zóz cínne kár bōdōk kutugúzzo kaal cík abúnná. ³⁶ Kaggá rít ízíktu kavíyâk cík abúnná uwáktêk aríttōwâ cík ól cík Israilo, ází né kányáka gánó ki Tamutáddân ngáti Yésu wá atáhâlai, wá éen Manyí ól dōok. ³⁷ Ággáyyu kaal bálík ógōne Judaikté, akáné Galílekté, báli vúrrtâ ngáti adúnyêk Jōni ól mám abúnná íyéla útúnget ol bacínók, ngáti aggámêk batítimo. ³⁸ Ággáyyu aányík Tāmútaddēn Yésu wá Nazetéti komiz kí bōdōk vongiz wá alilé. Kár zin Yésu kúlúc orogjók álínglīng kaal cík abúnná, kár bōdōk kangárú ol wák amínyé kuulo, éci Tāmútaddēn ááve ngáti éen nōnno. ³⁹ Kícintá nagá tōniahâ kaal nêk ógōn enné ké dōok lóócé ci Israilo veelek kómmógo Jerusalema. Úrúwēt zin ol nōnno kádâk kéeté ci éen tēléc ⁴⁰ Maíje Tāmútaddēn itingáwé nōnno kúrúg iinyáwé cik éen íyó ⁴¹ kár zin Tāmútaddēn iróng ngén iyélêk nōnno zúwé veelek, cí ábárik iyelêket agít ól bálík atahaláit Tāmútaddēn kizétá ól cík kađuwáka zúwé kavíyâk cíginnek. Keegíná ól bálík kadaktówa kár bōdōk kaudéwa kí nōnno, balíng okkó enné íngâzi daíza.” ⁴² Kár zin kitilówēt agíta zóz cí ází né uwákték zóz wá Tamutáddēnó lóócók dōok, kár udukták ól izet né, “Yésu do cí aányík Tāmútaddēn kíze aláán cí áppák zóz cí ól wák árúge ki daízôk. ⁴³ Ózôz baliyé arítōwâ wák Tamutáddēnó zóz cí Yésu ází né, ‘Míng atuwénu záré cik Yésu, alalnékung atin Tāmútaddēn bacínók cígôk.’”

Ikíyâk vongizi cí alilé idongi

⁴⁴ Balíng ngén Péturu adúwâk nógo zóz nēcí, ikíyâk vongizi wá alilé ól bálík áziye kavíyâk nêké ké. ⁴⁵ Maíje ol wák Yaúdo, bálík élémtá zóz cí Yésu orkórâ kí Péturu ké,

ukúltêk jéén, éci Tāmūtáddên aányík idongí vongiz wá alilé bük. ⁴⁶ Iróng zin negé ngén ádáng zóz néci, éci ízíyet idongí míng ózôz zozowé cik áávte do do innât Tamūtáddên.

⁴⁷ Íjjínō zin Péturu, ázi né, “Illóí wóyé éét ímmá cí álâm idongí cíkó ngáti aggámé batítimo. Íyókó zin ikíyâk vongizi wá alilé ki báli míng akkunnáket ké.” ⁴⁸ Ízêk zin Péturu nógo né, udunycózík mám aggámít batítimo záré cik Yésu wá atáhâlai. Báli vúrrtâ, íjjín Kornéliosi Péturu abúnná míng ábâk árrák kí nógo doyoit ínyá úggé.

Ádángit ol wák één juzo átú zóz cí Yésu kó Péturu

11

¹ Ataman níko ízíyet nuyaha cík Yésu zínino kí gotónógi Judaikté zóz cí ázi né élémtá idongí bük zóz cí Tamūtáddênō. ² Ábárik balíng okkó Péturu áráwa Jerusalem, egerénycêk zin ol wák juzo wák átú zóz cí Yésu bük Péturu. ³ Ánnêk né, “Itówú céézí cík idongí wák ngén kettédit kúúlí kár bōdók adakto ngátódê!”

⁴ Kár zin Péturu kudúwâk nógo kaal bálík ógôn ké dōok. Ázi né, ⁵ “Ányák íiten ímmá baliyé Jópakté kalá Tamūtáddên, mazíng ngén kalá Tamūtáddên, ádáka ungnýaha bak kácínni konózê. Kácínni gii ímmá cí ógôn ki ruum cí addikíré cí ányák ngeétó wéc alúcai tamu-kenga. Ábárik alúcai ímmyan. ⁶ Balíng okkó kácínni rúúm écitó, amúdâ ányák elegjé wák zárâk, kí wák ávúvuti, kí bōdók ibali wák iróng ol ádáí. ⁷ Bak kázî mulúk cí ázi né, ‘Péturu tinga jééná, rúk kár dáhô.

⁸ “Kōbōdékê bōdók, kazí né, ‘Íróng één níko mányí, ngén kadak íiten ímmá kaal wák akaká kééré ci júzo.’”

⁹ “Ábárik iyówá mului tamu-kéngá bōdók ázi né, ‘Míng ázi Tāmūtáddên né abúnná gíi néci, iróng wóyé inná ázi né gerza.’

¹⁰ Ázi bōdók né, “Iyeléka gii néci ákkú tamu-kenga ké ele onozowé lak íyó, balíng ngén kímíré kúk tamu-kenga. ¹¹ Ataman níko kácínni ol bálík één íyó ittónai Keseria ké

úzzúca céez báli kaṭiyénê ké. ¹² Annéka zin vongizi wá alilé né ma ongóólê ngáti orkoryú azí né één negé idongí. Inyamánntá zin bodók ol wák átúwé één torkónóm Jópakté , kár zin kuzuccá céez cí Kornéliosi báli ittóna nógo ké. ¹³ Uduwáit zin gool báli iyéléké toniatí wá Tamutáddénó nónno ele onozowé kár kiízék né, ‘Íttôn ducait ímmá rok Jópá kár kúk kányáhá nónno. ¹⁴ Aduwákung atin igét dóok céeza gool cí amudanú tǐrzénet wa Tamutáddéno.’”

¹⁵ “Kakátê zin uwahá zóz cí Tamutáddénó Kornelios kí ól wágínník, balíng ngén kakánnê níko, ikíyâk zin vongizi wa alilé nógo, kí báli míng akkunákêť ówá ké. ¹⁶ Kár zin kinóná zóz báli adúwá mányi Yésu, báli ází né, ‘Aggámêk Jôni ól batítimó baliyé máme, májje atin iiténé cunnong, aggámnyú atin batítimó vongízé wá alilé. ¹⁷ Aányík Tamutáddén idongí búk wák élémtá zóz cí Yésu kí iyókó kí bali míng áányet agít ké. Keení kúccá anná ngene kár kalam zóz cí Tamutáddéno?’”

¹⁸ Balíng ízíyet ol uggák zóz cí Péтуру kó, ijákte! Kár zin kinnâtit Tamutáddén, kizéttó né, “Aányík Tamutáddén idongí búk gool cí kár kutúngté bacinók cigêk, kár kúmúdda ruget wá ááve údút.”

Ol cík céez cí Tamutáddénó órgé ci ází zar né Antiyok

¹⁹ Azzánté zin baliyé ol wák átú zóz cí Tamutáddénó balíng úrúwét ol Istíven Jerusalema ké rok lóócók cíko: Vonícia, ávír bodók uggák óvvó kí looc cí ází zar né Siporos kí bodók lóócé ci ází zar né Antiyok. Uwáktêk zin negé kavíyâk cík abúnná ól cík juzo do. ²⁰ Ímma ol wák átú zóz cí Tamutáddénó kó uggák bálík íngâzi lóócé ci ází Saiporos kí Siren, óť órgé ci één Antiyok, akáté zin uwahai cí uwáhêk idongí zóz cí mányi Yésu. ²¹ Aányík Tamutáddén nógo komiz kár zin ol cík méélék idongíne kélémtta zóz cí Tamutáddéno.

²² Balíng ízíyet ol cík cééz cí Tamutáddênó Jerusalema zóz necí dóok, ittónit zin Barnaba kúk rok Antiyok. ²³ Balíng áráwá enné Antiyok, ícín muyuwénet wá amuyúwé Tamutáddên ol neké, átál zin oróót, kár kirréz nógo abúnná míng ággám zóz cí Tamutáddênó júrrûm. ²⁴ Één dá Barnaba éét cí abúnná, ányák bodók vongiz wá alilé kár zin kányák tūwénet zózé ci Tamutáddêno. Élémtá zin kólle cí appwé zóz cí Tamutáddêno.

²⁵ Kár zin Barnábâ kúk lóócé ci ázi zar né Tarsis, okkó órông Paúlo wá één zára uggák bodók né Saul. ²⁶ Balíng úmúdá nóno, orkórtâ zin búk rok Antiyok. Avvútó zin céézé ci Tamutáddêno érkít códê, édemez ol cík meeleg. Akánái zin zára cík één Kiristian^a céézé ci Tamutáddênó Antiyokté.

²⁷ Ímma iinyáwé neké, erónít zin aríttôwá wák zóz cí Tamutáddênó Jerusalema ót rok Antiyok. ²⁸ Ázi códê zar né Agabas, ítíngá jééná udúwák ol magiz cí addikíré akkúnnâk atin lóócók dóok, míng adúwák vongizi wá alilé. Ádák ol mágíz necí balíng ngén Kalawdio één alaan. ²⁹ Kár zin ol wák átú zóz cí Tamutáddênó céézé cínne Antiyokté, kúlúttá daínet, ittóntâk daínet neké gónógi wák átúwe lóócé cí ázi zar né Judia. ³⁰ Úlúttá zin daínet neké kár zin kanyozík Barnabas kí Paúlo abúnná míng ovvo ányiké ol cík addikíré céézé ci Tamutáddênó Jerusalema.

Pirnánét cí ol wák átú zóz cí Tamutáddêno

12

¹ Ímma iiténé necí, akáté zin alaani cí één zára Érođ Agiripa zóz cí agide ol wák átú zóz cí Yésu. ² Aányík zin ol kákátit nuyait cí één Jémis gótóni Jôn nyátúbáta kádâk. ³ Balíng ícín Érođi átálit ddikíryôwá cík juzo zózé ci arúwé núyák kó, kár zin bodók kéceb Péтуру iiténé báli aluté ol wák juzo adáhé daínet wák iróng amúnye kumukcárít, ⁴ kár zin kokólêk Péтуру cíkin. Ányáhá zin aciiri cík één omoto kí torkónóm, kíbicçet nóno. Órông Érođi abúnná míng okkó ányáha Péтуру orgén cí óllû

vúrrtâ míng édéccá ol daínet kár kettedózík nóno zóz. ⁵ Balíng ngén Péturu áave cikínâ, álac zin ol cík céézé cí Tamutáddénó Tamutáddên oróót cebínté cinné.

Útúgú Tamutáddên gii cí ávúla baízé ci Péturu

⁶ Ímma balíne báli kár kettedózík Péturu zóz orgéné ci óllú ké, áduge dá enne orgéné ci aciir cík één rámá, écébje azzina kí zoq, kár aciiri wák ébékce arané ci cikínô kavvútó tó.

⁷ Ataman níkó, ikiyá toniatí cí Tamutáddénó ibílêk Péturu, atálány zin cikini kíze vor pér. Kár zin toniatí kitínká Péturu, ómône nóno abúnná míng íngâzi, kár kíze né, “Tinga jééná ataman!” Itázzo zin baru azziné cigínnék níkó. ⁸ Ízêk zin toniatí cí Tamutáddénó nóno né, “Búrúc rúúm kí caava.” Kár bodók kíze né, “Dimá rúúm wá núnné malkintó kár zin nuwân.”

⁹ Únú zin Péturu toniat. Maíje Péturu ínôn ází né, één iyókó nêkó dōok onozok. Ngén kággá míng één zoz nécí dédé. ¹⁰ Bak ácin utúngtêk ól wák ébékce tatugeté ké códê kí rámá looc, ivítâk zin arán wá addikíré adimáne zííye, ówé zin arani nécí do. Ozoróc zin Péturu kí toniat cí Tamutáddénó ót goola, kár zin toniatí cí Tamutáddénó kutúngêk nóno looc.

¹¹ Báli vúrrtâ, ággá zin Péturu zóz nécí. Kár zin kiízêk ele né, “Íze zoz nécí dédé. Ittóna Tamutáddên toniat cinné kár kikiyá keeláwân azziné cik Érođi kí juzo bálík órông kutuguzéya kaal cík gézék ké.”

¹² Balíng ággá Péturu míng óogá toniatí cí Tamutáddênó nóno cikínâ, úk zin céézé ci Maríyâ ééti Jôn Márko báli alúténé ol aláwé Tamutáddên cebínet cinné ké. ¹³ Balíng áráwá Péturu cééz cí Maríyâ, utuúwê zin aran, iyówá zin dūcaiti cí ngáyé ází zára né Roda kikiyá kó aran. ¹⁴ Balíng ízík mulúk cí Péturu, átál zin oróót, ábárik wétté míng óó aran, imíré ábárik úk udúwâk ól, ází né, “Íkíyá Péturu, nécí ábíle arána ké!”

^a Kiristian één ól wák atáháltá èlêti kúnúwet Yësù.

¹⁵ Ánnêk zin ol ducait né, “Ádáki ngámoni.” Balíng ádáng nógo de, obóddêk zin izéttó né, “Úrúwé bong íyókó, kár iyówá kíze míníngit.”

¹⁶ Maíje Péturu ngén otóktôwan arán de, kár zin kówec tátûg. Balíng ícínét Péturu, ukúltêk jéén. ¹⁷ Iízêk zin Péturu nógo né ijákté lijim, kár zin koóbêk gool báli aráné Támútáddên cikínâ ké. Ánnêk zin bodók nógo né, “Udukták zóz nécí Jémis wá één gótóni Yésu kí ól wák átúwé zózé cí Támútáddênó kó dóok.” Kár zin kúk ngámâni.

¹⁸ Balíng íze ngerrétín, íze libénet ngáti aciir bálik ébékcé cikínâ ké, kár kizéttó né, “Nyá cí akúk Péturu!” ¹⁹ Udúwâk zin alaani Érod aciir cígínnék kórôngto júrrûm ngintí ááve Péturu. Balíng iróng negé ngén ámúda Péturu, úcúb zin Érodí aciir bálik ébékcé ké kár kettédêk daiz. Báli vúrrtâ, utúngêk zin Érodí oróg cínngeng Judaikté lóoc kár zin kúk kábâk órgé ci ází zar né Keisar árrák doyoit.

Daiz cí aláán Érod

²⁰ Íyókó zin ómózé Érodí ngáti ól cík orogjók cíko, Tera kí Sidon. Kár zin kittón ól cík ovvó adimánêk nóno kí ól néké gánó, éci orogjowa cígêk iriyó daínet órgé cí Érodí. Izéttó zin gonén kí Balaatus éét wá anúwóník Érod alaanzétâ, ²¹ kár zin kélémttá zóz cí ovvó arumóné kí Érod. Balíng íkíyá íténí nécí, ítím zin Érodí ruumaní cígínnék alaanzétû, kár zin kávúvú lecera, ozózík zin nógo. ²² Egerényít zin ol izéttó né, “Één mului nécí cí Támútáddênó, iróng cí éét cí diiri!”

²³ Aggámêk zin toniatí cí Támútáddênó Érod moriz, éci adíngdīngan ol nóno, iróng enné ngén adíngdīngan Támútáddên. Kár zin uluta kádáit keng kádâk.

²⁴ Maíje kavíyâha cík Támútáddênó abúnná úzzúca ól dóok, élémtá zin ol cík méélék zóz cí Támútáddênó.

²⁵ Balíng édéccá Barnaba kí Paúlo eroní cínngeng Jerusalema, imírté zin ót rok Antiyok ótte Jôn Márko búk.

Ittónit ol wák átú zóz cí Tamutáddénó Barnaba kí Saul

13 ¹ Ányák baliyé céézé ci Tamutáddénó Antiyokté lóócé cí Suriyaw aríttòk kí demézòk wák élémtá zóz cí Tamutáddênò kí cíkó Barnabas, kí Símónè (ází bodók zar úggé né éét cí olle), kí Lucias wa ákkú órgé cí één Cérín, kí Manen báli één góní aláán Éròd Antipas báli ngén éégin dóólí kí Saul. ² Ímma ííten ímmá balíng alá ol nékó Tamutáddên kár bodók kiyáyyò, ízèk zin vongizi cí alilé nógo né, “Atahaltá Barnaba kí Saul kavvútò do, ányák lĩnglĩngón cí kanyíkê nógo.” ³ Iyáyyò zin ol nék átúwè kó kár bodók kálac Tamutáddên, atáddèk zin azzin nógo écódê, écódê, aláwèk Tamutáddên kányík komiz, kár zin kittónit.

Uwáhèk Paúlo kí Barnaba zóz cí Tamutáddénó lóócé ci Cypres

⁴ Ittón vongizi cí alilé Saul kí Barnaba kót kulúccé rok oróg cí één Celecia cí ááve tíímé ci liilu, kár zin kótóddit ibò kót órgé ci één Cypres ááve lííl orgéna. ⁵ Balíng áráyyá oróg cí ází zar né Salamis, ót zin rok baalet cík juzo kár kuwáhèk ól zóz cí Tamutáddênò. Órkor kí Jón Márko kár kééla nógo.

⁶ Éron zin negé orogjowé cik lóócók néké dóok uwáhèk ól zóz cí Tamutáddênò, úzzúca zin oróg cí ází zar né Pavoc, ngin báli aruméné kí aryaít cí juzo, arítóit wá volóngò ází zar né Bar Yésu. ⁷ Één enné góní aláán Serijo Paúlos, éét cí ággá zóz oróót. Utú zin alaani Serijo Barnaba kí Saul abúnná míng ovvó ácín nóno, éci órông kízík zóz cí Tamutáddênò.

⁸ Ímma aryaítí één zára Ilamas zózé ci Giriko kó, ovoléngèk aláán ází né, ma edeconík zóz cí áduwá Sauli kí Barnaba. Órông aryaítí nící abúnná míng iróng alaani élémi tųwénet cí ól cík Tamutáddênò.

⁹ Ímma zin Sauli bodók ányák zar cík één Paúlo, ányák vongiz wá alilé, egelèm aryaít nící ebere kár kíze né, ¹⁰ “Éení ngérrti loryento, abáhè gool cí alútê ól, kár ize mōddénít cí kaal cík abúnná, alámi wóyé gool wá zóz cí Tamutáddénó dédé? ¹¹ Okkó

atin Tāmūtāddēn edēzi íze rúbēn árrák dọyọit.” Ataman níkó íze enné rúbēn, kár zin kótò órông éét ímmá cí kár kéélá nónno kutúgúr azziné. ¹² Balíng ícín alaani kaal nẹkẹ ógône ké dọok, útùwo enné búk, éci ukúlẹk zóz cí Tamūtāddēno.

Eroní cí Paúlọ wá één oo

Uwáhèk Paúlọ zóz cí Tamūtāddēnọ oróg cí één zára Antiyok

¹³ Itingázzo zin Paúlọ kí gónógi órgé ci ází zar Pavoc kár zin kótóddít ibọ kót lóócé ci ází zar né Pamvilia, ót zin ulúccé órgé ci ááve títíma ází zar né Perga. Ímma ngínatí odótèk Jòn Márko nógo looc, kár zin kímírẹ kúk Jerusalema. ¹⁴ Maíjẹ Barnaba kí Paúlọ erónít rok oróg cí ází zar né Antiyok cí ááve lóócé ci één Pasidia.

Ót zin demzínèt báálá ítèn wá gon uyúbé ol cík Israilo. ¹⁵ Balíng ovvó údut kebínèt zóz cí Tamūtāddēno, kár zin ol wák ábál ol ngínatí ittótnták zóz nēcú ází né, “Gotónóga míng ányáku tìlowínèt ímmá ivitá itìloz zúwé cíko!”

¹⁶ Éléma zin Paúlọ kár zin kítíngá kódóng azzit kitívàn ol, kár kiúzèk ol né, “Eh! Ól wák Israilo kí idongi wák élémtá gool wá aláwé ol wák Yaúdi Tamūtāddēn, iziktnag da.”

¹⁷ Íze zin bodók Paúlọ né, “Atahálá Tāmūtāddēn wá Israilo jijítigác kár zin kányík éézzet Masírê. Árá zin bodók Tāmūtāddēn nógo ducakzétá cí Masírô. ¹⁸ Balíng gerzé

negé núnún, ngén Tāmútaddēn ázūne nógo bálála de, ərkitók motén węc balíng ílíta nógo looci bálála. ¹⁹ Kár zin Tāmútaddēn kílib lóócók turgérem lóócé ci ázi né Kánan, aányík looc néci kíze cínngēng údút. ²⁰ Ógōne kaala nekó dóok ərkité ci éen obet węc kí motén túr (450). Ma báli vúrrtâ, aggámít zin ol wák áppák zóz cí ílláú looc, zee ngintí ákkūne arítóiti cí éen zára Samwel. ²¹ Ímma iinyáwé neké íjínēt ol aláán wá óllū addikíré, kár zin Tāmútaddēn kaányík nógo aláán cí ázi zar né Saul ngérrti Kisa, éét wá bóórít có Benjemín, ábál zin looc ərkinýá motén węc. ²² Balíng áára Tāmútaddēn Saul alaanzétâ, kár zin karagízêk aláán cí ázi zar né Dávide. Íze zin Tāmútaddēn né, “Kumúdâ Dávide ngérrti Jesse, kirrézi nóno oróót, ógōn atin kaal cík koróngi anná dóok.”

²³ Kár bodók Paúlo kíze né, “Éen Dávide jjiiti Yésu báli údúwá Tāmútaddēn kár kaányík kíze tirízóit ci ól cík Israilo! ²⁴ Balíng ngén kakaté līnglīngōn, uwáhêk zin árrák Jōn Batítimo ól cík Israilo zóz cí abúnná úunge bacinók kár kobóddâk Tamutáddēn abúnná míng aggámêk batítimo. ²⁵ Balíng édécá Jōni līnglīngōn wáninné ké, kár zin kíjín ól, ázi né, “Inónú keení anná ngene? Inónú keení anná éét wá eréyyu kó? Ábárik ééti wá eréyyu kó ngén ákkú anuwána vúrrtâ, iróng atin kúúli līnglīngōn cīne, éen enne éét cí addikíré ngátinání oróót cí iróng wóyé kojongózi kí nóno.”

²⁶ Íze zin bodók Paúlo né, “Eh! Iziktnag zin da gotónóga, nigá dooli cík Aburami, kár zin nigá bodók ol wák ééginu idongi wák elemtáu Tamutáddēn wá Israilo, éen tirzēnet cí Tamutáddēnó cinná dóok. ²⁷ Ímma ol Jerusalema kí alaát cigêk úrúwet Yésu kádâk kí báli míng áduwá arítôwá cík Tamutáddēnó ké. Iróng zin iyézâ icímá ággá nóno ele báli áduwá arítôwá cík Tamutáddēnó ké, ízíyet núnún zóz cí arítôwu míng ikébjē odohízé íwé wá uyúbé yaúdi. ²⁸ Ámúda zin illóí zóz ímmá cí gézē kár kécébté nóno, ábárik ájín aláán Piláto abúnná míng ányiké nógo Yésu kár kúrúwet.”

²⁹ Émména Paúlo zózâ de, kár kíze né, “Balíng otodóyyêk Yésu keet cí één tálakéc ki báli míng áduwá aríttôwá wák Tamutáddênó, ártá zin kéété néci kár zin kadáyyêk ilomi. ³⁰ Maíje Támútáddên itingáwé nónno daíza. ³¹ Ímma vúrrtâ iyélêk ele cínne lak cík meekek gírr ol bálik órkor kí nónno gon ké, íngâzi órgé ci ázi né Galíleya ovró órgé cí één Jerusalem. Éégin ol néké bbácák cik zóz cí Tamutáddênó ngáti ol cík Israilo.”

³² Ánnêk bodók Paúlo ol né, “Íyókó zin kavvúnna kí Barnaba abúnná míng anyaháka ol kavíyâk cík abúnná Tamutáddênó. Ímma zoz báli adúwâk Támútáddên jijitigác íze dédé erkíté cu. ³³ Itingáwé zin Támútáddên Yésu daíza. Icí zin zóz cí éhêrye búwé ci caliwónó óbód ki Yésu ázi né, ‘Atahála Támútáddên Yésu ngérrínné kíze tirízóit cí óllú.’”

³⁴ Údúwá Támútáddên zóz cí okkó enné ingânê Yésu daíza, iróng atin ádái údút. Éhêrye zoz néci baíbola ázi né, “Kaányi atin éézzet wá nánni dédé báli kudúwâ kazí né kaányi atin jijitunne Dávide ké, één atin enné aláán cí ááve údút. ³⁵ Óób zin bodók búwi cí caliwónó ímmá, ázi né, ‘Íróng inná ungnâ ngérrúnné wá áhâlai kúmû iloma.’ ³⁶ Íróng zin zoz néci ózôz daiz wá Dávide, éci balíng édécá Dávide balínet búúl cínne kí báli míng adúwâk Támútáddên nónno, ádâk zin kár kadáyyêk ilomi, úmû zin ele cínne tó. ³⁷ Ózôz zóz cí íngâne ééti daíza kó, éét códê do, éét códê wá íngâne Támútáddên nónno daíza kó één Yésu wá atáhâlai, ngén zin ele cínne kúmû.”

³⁸ Itílôwo zin Paúlo ázi né, “Iziknag da gotónóga, alálêk Támútáddên bacínók cík óllú ngáti Yésu. ³⁹ Míng átú ééti ímmá Yésu, óóga Támútáddên bacínók cíginnek kízêc bacínowa ngátinné tó, één oogínét néci cí iróng lotinowa cík Musesi úúle. ⁴⁰ Uzzute eleti, egenyit, ma anyíku zóz báli áduwá aríttôwá cík Tamutáddênó ké kíkíyá kíze cunnông. Éci negé ázi né, ⁴¹ ‘Kogóni gii ímmá búúlê cunnông kó, gii cí iróng atin

elémnynu, míng aduwákung ééti immá núnún, izikto dá ol cík ábúrnu zóz cí Tamutáddéno kō, akulékū atin jéén zee bak adáknnu.’”

⁴² Mazíng ovvó cíkó Paúlo kí Barnaba úngnek báálí cí yaúdo lóoc íiten néci, íjínēt bodók ol cík yaúdo nógo abúnná míng óbóda biranocé códê ké kár kuwáktêk zóz báli Tamutáddéno áduwá ké. ⁴³ Ma balíng ovvó ol azzáne, orkórit zin yaúdi kí idongi wák átú Tamutáddēn góólé cí yaúdo, únncē zin ol cík yaúdi kí idongi Paúlo kí Barnaba vúrrtâ, izétêk zin Paúlo kí Barnaba nógo né, “Avvut lábák eezzété ci Tamutáddēno.”

Uwáhêk Paúlo idongi zóz cí Tamutáddēno

⁴⁴ Ímma íiténé ci yubzento yaúdi émmâni, ívítá ol cík lóoc néci kívitá kízíyet uwahai cí zóz cí Tamutáddēno. ⁴⁵ Balíng ovvó alaata cík yaúdak ácin kólle cí avvúnâk uwahai có Paúlo kí Barnaba, ányáit zin meder zinzetiné, kár bodók kádángit zóz cí áduwá nege.

⁴⁶ Ózózit zin Paúlo kí Barnaba mazétâ oróót. Ánnêk zin ol cík yaúdo né, “Rííl oróót dédé míng kuwáhêk kavíyâk cík abúnná Tamutáddéno kō árrák ol cík juzo. Úbúrtu ábárik, ettédu zin baiz cínngōng baízé ci ááve údút ké. Abúnná zin kuwahéka atin idongi.

⁴⁷ Één zin icú zóz cí aduwákēt manyítinná Yésu, ází né, “Kittónng izet ol cík uwahéku zóz cínanní idongi, kár udukták tirzēnet cínanní ol cík lóocú dōok.”

⁴⁸ Balíng ízíyet ol cík één idongi kō zóz néci, átálit zin oróót, kár kaánycík Tamutáddēn zány. Útūwēt zin ol bálik ataháltái kíze cí ámúda ruget wá ááve údút.

⁴⁹ Ózób zin zoz cí Tamutáddéno lóoc néci veelek.

⁵⁰ Kár zin alaata cík juzo ovoléngtêk ngáái wák één idongi átú zóz cí Tamutáddēno kí loddikire cík orgū abúnná míng ábure zóz có Paúlo kí Barnaba, kár kotóit nógo.

⁵¹ Ímma zin Paúlo kí Barnaba izétêk nógo né, iretu colo, éci utubúrtú zóz cí

Tamutáddénó íze nékó cigôk, kár zin kót órgé ci één Aikoniya. ⁵² Maíje Paúlo kí Barnaba, ányák vongiz wá alilé zinzetiné, kár zin kátáto oróót.

Úwak Paúlo kí Barnaba Aíkoniyakte

14 ¹ Ímma Aikoniyakte, ót Paúlo kí Barnaba báálâ kiwagon ládún, ót uwáktêk ól zóz cí Tamutáddénó komízé ci Tamutáddênó, ivítâk zin ol cík juzo kí idongi kár zin kélémttá zóz cí Tamutáddênó. ² Maíje ol cík juzo bálík ábúre zóz cí Tamutáddénó ké, ovoléngtêk ól wák iróng één juzo abúnná míng iróng élémi zóz có Barnaba kí Paúlo, áduwa zózók cík gézék óbód ki cíkó Paúlo kí Barnaba. ³ Ávvútó zin tonjahá cík Yésu ngínatí gwóonyá cík meekek, uwáhêk ól éézzet cí Tamutáddénó mazétâ. Aányík Tamutáddén zóz cínnêng kíze dédé, éci ányiké nógo kutugúzzo kaal cík ávúla kícínet ol dóok. ⁴ Engérttô zin ol cík oróg néci zózé cínnêng. Élémi uggák zoz cí ól cík één juz, ovvó uggák élémi zóz có Paúlo kí Barnaba.

⁵ Úrúmet zin ol cík juzo kí idongi Paúlo kí Barnaba kár zin kúdúkttá zóz cí ází né, kovóccít toniak cík Yésu biyênê. ⁶⁻⁷ Balíng ággâc tonjahá zóz néci, ivíret zin ót rok looc cí één Lykonía, orogjók cík één zára Lista kí Derbe kí bodók orogjók cík áávte ojonun, kár kuwáktêk kavíyâk cík abúnná ól ngínatí.

⁸ Balíng ngén negé áávte órgé ci één Lista, úmúdda zin Paúlo kí Barnaba éét cí anyangnyangi zóónâ. Arítái dá níko, ngén kótô údút. ⁹ Ázíkne dá míng uwáhêk Paúlo ól zóz cí Tamutáddênó, balíng ícín Paúlo éét néci anyangnyangi zóónâ kó míng ányák tūwénet cí angáryé wóyé Tamutáddén nóno. ¹⁰ Utú zin Paúlo nóno mulúwé ci ábúle, ánnêk né, “Tinga jeena!” Kár zin ééti néci kíngóz kítingá jééná kótô.

¹¹ Balíng ícínét zuwé cík áziye zóz kó gii cí ógôn Paúlo kó, ózôzzit zin zózé cínnêng ází zar né likonia, ánnô né, “Ivítáit mininga ki ól cík diírík!” ¹² Kár kizéttó né één Barnaba

tamutáddên cí ol cík één girik ází zar né zeyos, imma Paúlo báli úwak oróót ké, aánycík zar cí tamutáddên cí één Hermes. ¹³ Maíje cēz wá aláwé ol tamutáddên wánnēng wá één zeyos kó, éényce oróg abánycâ. Ányáha zin zuwē kí aláán wá céz cí tamutáddên wá één zára zuus kó tiin cík één oľenyá rok aran. Órông kotodóngtēk toniak cík Yēsü.

¹⁴ Balíng ízíyet Barnábâ kí Paúlo gii wá órông kutugúzzo kó, eréccit zin ruumanj cigēk eletiné omōzze kár kivrēt kegerényít kizéttó né, ¹⁵ “Gonogét! Ma ogónu kaal nēko. Kéégina ol cík diírík kí iyókó nigá ko. Kavvúnna kanyákûng kavíyâk cík abúnná, kár zin utúngét kaal cík gerzek, utuguz kaal cík abúnná Tamutáddēno báli éényca tamukeng kí looc, éényca liil kí kaal cík áavte écitó dóok. ¹⁶ Báli renná aányík Tamutáddên idongi dóok kutugúzzo kaal cík órông zinzetí ciigék lábák, ¹⁷ kár bodók gon kútúgú kaal cík abúnná, anyit tamukenga kitilízâ daínet kár zínín cūnné kavvú lábák.”

¹⁸ Balíng ádáng ol nēké zóz órông kotodóngtózzík nógo, álâmmít zin Paúlo kí Barnaba nógo.

¹⁹ Íyókó zin ívítá ol cík één juz órgé cí één Antiyok kí Aikoniya, ovvó ovoléngék ol. Óvóccit zin Paúlo biyénê kár zin kutugúrēt kōtte oróg renná, izéttó né ádáha. ²⁰ Balíng ovvó ol wák átú zóz cí Tamutáddēno abílnnēk nóno, ítíngá zin jééná kár kúk órgátó. Imma íiten cí rééng itingázzo kí Barnaba ót rok Derbe.

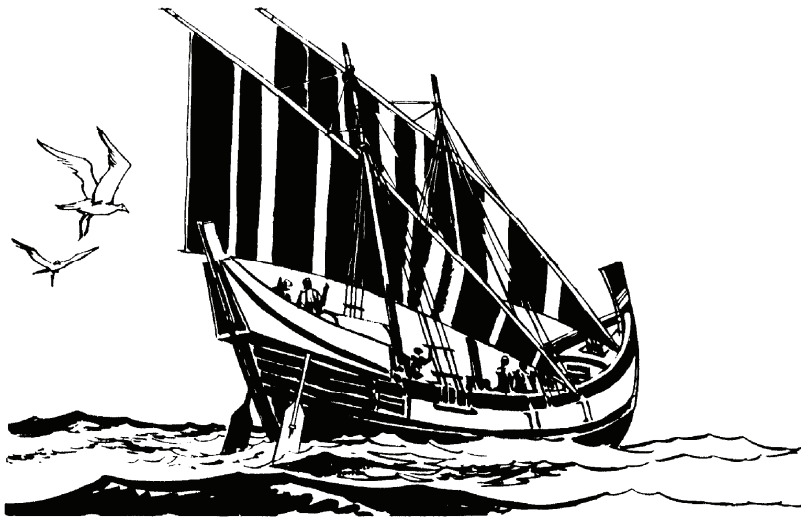
Amironik Paúlo kí Barnaba oróg cí één Antiyok

²¹ Balíng édécá Paúlo uwahai kavíyâk cík abúnná Derbekte, kár zin ol cík méélék kútúwet zóz cí Tamutáddēno, imírté zin bodók Paúlo kí Barnabas ót orogjowé cík Lista, kí Aikoniya kí bodók rok Antiyok loocé ci Pisidiya, ²² kár kééltá ol wák átú zóz cí Tamutáddēno. “Izócēk zin nógo abúnná míng átú zóz cí Tamutáddēno odohízé, abúnná míng ámúda balínet cí Tamutáddēno goolowé cik apírnané ol oróót.” ²³ Ataháltâ zin Paúlo

kí Barnaba löddikíré ceezíné cík Tamutáddêno dóok, kár zin kaláyyêk nógo Tamutáddên iyawinta, aányík Tamutáddên kééla nógo, éci átú nónno.

²⁴ Kár zin kimírté kót Pisidiya rok lóoc cí één zára Pamvilia. ²⁵ Kár bodók kuwáktêk ol zóz cí Tamutáddênó órgé ci één zára Perga, kár zin kót rok oróg cí één zára Atalia.

²⁶ Báli vúrrtâ, ótódít íbò kár kót lóocé ci één zára Antiyok cí áávte ol cík één Suria, ngin báli ittóné ol nógo abúnná míng ovvó uwáhêk ól zóz cí Tamutáddêno ké, édéccá zin lînglîngón cínêng.

“Íbò cí owóyé ol liila.”

²⁷ Balíng áráyyá looc cí één Antiyok, útúyyá zin ol cík céez cí Tamutáddêno dóok, kár zin kudúktâk wêt cínêng, adúwâk kaal cík ógôn Tamutáddên dóok, kár bodók kééla idongí kággâc zóz cí Tamutáddêno. ²⁸ Avvútó zin ngínatí kí ól wák kelecák órgé cí één Antiyok kó gwóonyá cík meeek.

Atúbo idongi kí Yáúd ngúmé cí Tamutáddêno

15

¹ Balíng ngén cíkó Paúlo kí Barnaba áávte órgé ci één zára Antiyok lóocé ci ol cík één Suria, ívítá zin ol uggák órgé ci één zára Judia kár zin kakáté demzínêt Kiristian. Ánnêk zin nógo né, “Míng iróng azunnú lotínók bálík édémez Musesi ké, iróng amudanú tîrzénêt.” ²⁻³ Iróng zin Paúlo kí Barnaba élémi zóz néci, adángtô zin oróót úúmuc.

Báli vúrrtâ, ittónit zin ol Paúlo kí Barnaba kót Jerusalema, ínyáman ol cík átú zóz cí Tamutáddénó kó nógo, ovvo ozózêk toniak kí lođdikiré zóz cí atúwé idongí Tamutáddên. Balíng ót ol bálík atáháltai ké, ímma góólá ittózso zin lóócók cík ází zar né Poncia kí Samaria, ovvo ácin ól wák átú zóz cí Tamutáddênó. Udúktâk zin nógo talinta zóz cí ogónêk Tamutáddên idongí búk.

⁴ Balíng úzzúca Paúlo kí Barnaba Jerusalem, aggámtâ zin ól wák átú zóz cí Tamutáddênó dóok nógo, idóngzzê kí toniak kí bođók lođdikiré. Oóbtêk zin Paúlo kí Barnaba kaal cík ógóník Tamutáddên idongí lĩnglĩngonté cinnêng. ⁵ Maíje ol uggák bálík ánú zóz cí vereciso balíng izéttó Kiristian, itingázzo jeena kár kizéttó né, “Anyík idongí cík mácík kettédit kuulli, kár zin kúnêc loťinók wák Musesi.”

⁶ Úlútté zin toniaha kí lođdikiré wák cééz cí Tamutáddênó Jerusalema ngátódê kár zin kinónit zóz néci. ⁷ Ímma uwahaintá balíng adángtô oróót, ítingá zin Péteru jééná kár kíze né, “Gotónóga, ággáyyu nigá dóok atahalâ Tamutáddên orgéné cunnông baliyé kár zin abúnná míng kokkó kuwahék zóz cinné idongí kár kízíyet kavíyâk wák abúnná kár zin kútúwet zóz néci. ⁸ Ímma zin Tamutáddên wá ággá zĩnzeti cík óllú dóok, iyelêket zin goal wá elémé idongí, éci anyík nógo vongiz wá alilé, kí báli míng anyet agít ké. ⁹ Iyelâ zin tubzênet cí katuboné dóok kí idongí, éci enné búk áára munyên zĩnzetiné cigêk tuwenté ci anyák nege. ¹⁰ Nyá zin míng ájjĩnu goal cí Tamutáddênó, ngáti ágĩddu idongí wák átú zóz cí Tamutáddênó kó? Ágĩddu nógo zózé ci adĩngdĩngé, iróng wóyê nigá icímá jĩjĩtĩgác úúle zóz cí ógôn ki néci. ¹¹ Kélémnya dédé, kurubtâ tĩrzênet dóok góólé códê, éci eelânê Tamutáddên ngáti manyi Yésu kí íyókó míng ééla idongí kó.”

¹² Balíng oóbtêk Barnaba kí Paúlo nógo kaal bálík ógôn Tamutáddên ávúla orgéné ci idongĩnu ké, ijákté zin, iróng ééti immá ngén ádáng nógo.

¹³ Balíng éđéccá Paúlo kí Barnaba zóz, ítíngá zin Jemisi jeena, kár kíze né, “Gotonogét, iziktang. ¹⁴ Oobéung Péteru zóz wá ákúnaké Tamutáddên idongi, órông kengérá ol cigínnék orgéné ci idonginu. ¹⁵ Atúbo zóz cí adóngóné ol zózé wá idonginu kó kí wa báli éhêr arítóiti cí zóz cí Tamutáddêno wá één zára Amuz, ází né, ¹⁶ Kókkó atin anná kobódâ, kár kidímán aláanzê wá Dávide. Kadimání bodók kíbíl kókóm kak. ¹⁷ Kár zin ol dóok kággâc Tamutáddên kí idongi búk, kí ol dóok wák kahálâ kizéttó cigannik. Ádúwa zin Tamutáddên zóz cû ází né, ¹⁸ Aányîk ol kággâc zóz néci báli renná.’”

¹⁹ Émména zin Jemisi zózâ, kár kíze né, “Ma zin ágíddu idongi wák átú zóz cí Tamutáddêno, ²⁰ ábárik wétté keherikê nógo kadúwâk abúnná míng iróng ádák iding cí abúrcéné ol zózé ci aritoníké ééti ngáá, icímá ádák elegjé cik ádâlê kadaító kí býê ki míng ádúwa keeri cí Yaúdo. ²¹ Éci lotinowé cik Musesi, uwáhêk ol ol báliyé bilete ci ol cik één juz orogjowé dóok, iiténé wá yaúdo yubzento búllók kí búllók.”

Wáraga cí ittónak idongi ol wák átúwe

²² Úlútté zin toniaha kí loddikiré kí ol wák átú zóz Tamutáddêno dóok, kár kataháltâ ol úggé, kár zin kittónit kót kí cíkó Paúlo kí Barnaba órgé ci één Antiyok, lóócé ci ol cik één Suria, abúnná oovó oóbêk ol zóz báli úwak negé Jerusalema ké. Ímma ol bálík áhâla negé ké één loddikiré cik átú zóz cí Tamutáddêno, zar cigêk icíkó: Judas ází bodók zar úggé né Barsabas kí góní cí één zára Saílas. ²³ Icí zin wáraga báli éhêr ké kár kaányîk nógo kótte:

Één ol cik éhêr wáraga cú toniak kí loddikiré cik átú zóz cí Tamutáddêno Jerusalema. Ehérík idongí wák átú zóz cí Tamutáddêno orogjowé ciko: Antiyok, Suria kí Cilicia.

Kizzáyûng dóok!

²⁴ “Kázíkna ngátu níkó zóz cí ovvó ol uggák ágíddung demzinté cinnêng, kámírna zin iróng één agít cík kīlotíká nógo demzīnet cí ógôn kí nécí. ²⁵ Kurumtéwa kár zin kataháltâ ól rámá ngátinná, kár zin kīttonṭa ól cík één zóó cígâk korkórít kí cíkó Barnaba kí Paúlo, ²⁶ bálik abaza eleti cígêk līnglīngonté cí manyítinná Yésu báli áhâlai. ²⁷ Íyókó zin kīttonṭa Judas kí Saílas abúnná aḍuwákung ungeti cík zóz báli ájjīnu ké. ²⁸ Abúnná zin ngátinna kí vongiz wá alīlé míng iróng káányung igét lotīnok cík okómí ómmóg cíko: ²⁹ Ma ádákku daīnet cík adimáné ol gīi cí áḍúwá ngari, ma boḍók ádákku iḍīng cí elégít cí áḍâlle marrīt míng ányák bíyê, ma owóyú ngaai kí dóólí cík óllú. Míng azunnú tīlowīnet cú, abáku atin lábák.”

³⁰ Ót zin ol bálik één wéc ittōn negé kōtte wáraga ké écódê rok oróg cí één Antiyok, úlútté zin ol cík átú zóz cí Tamutáddēno cík méélék, kár kaányčík wáraga báli ittōna ol cík átú zóz cí Tamutáddēno Jerusalema ké. ³¹ Ányák ol bálik ovvó ol ikébék wáraga nécí ké tálnī oróót.

³² Ózōzzit zin Judas kí Saílas wagon uwáhêk ol wák átú zóz cí Tamutáddēno kó zóz wá Tamutáddēno kí nógo úúmuc, ílōt nógo abúnná míng ányák motiz kí komiz zózé ci atúwé Tamutáddēn. ³³ Balíng avvútó ngínatí gwóónyá cík méélék, ittōnit zin Judas kí Saílas kīmirtté kót Jerusalema, agatánít zin nógo kí ól bálik ittōn kót Jerusalema ké.

³⁴ Maíjē Saílasi ávvú iróng ngén amírē. ³⁵ Avvútó zin Paúlo kí Barnaba órgé cí één Antiyok, kár kééltá ól cík méélék bálik édemez ol, kár boḍók kuwáktêk ól kavíyâk cík Tamutáddēno.

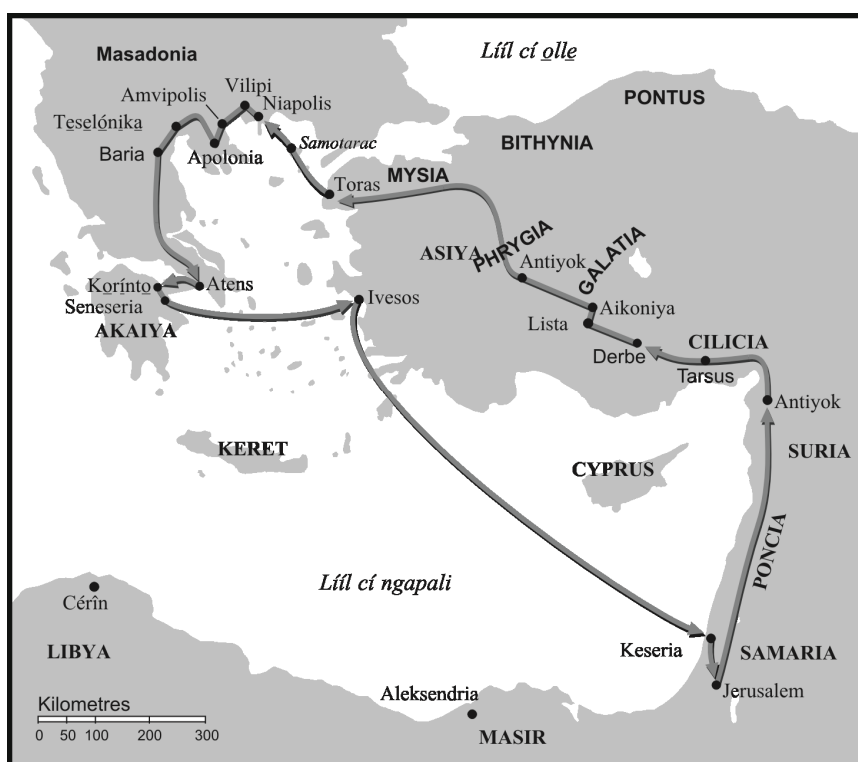
Engértô Paúlo kí Barnaba

³⁶ Ímma iīnyawé úggānik, ánnêk Paúlo Barnaba né, “Kīmirtté ko orogjowé bálik kuwáhêk kavíyâk wák Tamutáddēno ké abúnná kovvó kácín gotonogét kí ngonogét

ngínatí, kár bōdōk kumuddá míng áávte kú.”³⁷ Élémá zin Barnaba kár kórōng kúwe Jōn Márko búk.³⁸ Maíje Paŭlo utúbúr nōng zózé cí Jōn Márko, éci Jōn Márko odóték nōgo lōoc baliyé órgé ci ází zar né Pamvilia, ngén zin kīlīnglīngét kí nōgo ngátōdē.

³⁹ Adángtō zin oróót, engértō zin níko, orkórít Barnaba kí Márko kár zin kótōddīt ībo kót lōocé ci ází zar né Cypres cí ááve líl orgéna.⁴⁰ Ímma Paŭlo éngérá ele cínne kár zin korkórít kí Saílas. Ittōnīt zin ol wák átú

zóz cí Tamutáddēno nōgo, kár kizéttó né, ót eezzété cí Tamutáddēno.⁴¹ Kár zin kerónít loocowé cík één zára Suria kí Sisili, abúnná míng ílōt ól cík átú zózé ci Tamutáddēno dōok kokómít tūwēntá.

Eroní cí Paŭlo wá één rámá

Eroní cí Paŭlo wá één rámá

16

¹ Óvvó Paŭlo kí Saílas árrák rok oróg cí ází zára né Derbe, kár zin kót rok oróg cí één Lista. Urúmto zin kí lógūt cí één zára Tīmōtēyo, nuyait cí zóz cí Tamutáddēno, één yatinne ol cík één juz, átú zóz cí Tamutáddēno, maíje bátinné één ól cík

één Girik. ² Ímma ól wák átú zóz cí Tamutáddénó kó, wák áavte orogjowé ciko: Lista kí Aikoniya, átáli Timotéyo oróót. ³ Órông zin Paúlo Timotéyo korkórit kí nógo kár zin kettéd nóno kuul ki keer cí júzo, éci ol dóok ággá één bátinné idongénít cí één Girik. ⁴ Kár zin kúnúwet orogjók écodê écodê, oóbêk ól zóz báli údúktá toniaha kí loddikiré Jerusalema ké, abúnná míng ázzúne. ⁵ Útúwet zin ol cík cééz cí Tamutáddénó zóz cí Tamutáddênó kár bodók ol kótórté kivítak cééz cí Tamutáddénó odohízé kollá.

Ózózik Paúlo éét cí oróg cí één Masadonia

⁶ Ma báli vúrrtâ, erónít Paúlo kí Saílas kí Timotéyo rok lóócók cíko: Pargiya kí Galaatia, éci vongizi wá alilé adúwâk nógo zóz cí ází né, “Ma ovvoyyú rok lóóc cí één Asiya íiten néci. ⁷ Kár zin balíng ovvo áráwá lokoré cí lóóc cí ol cík één Maísia, ozoróc zin ót lóócé ci één Betenia, majje bodók vongizi cí alilé iróng anyiké nógo kót. ⁸ Ábárik zin ót ettédit lóóc cí één Maísia boroye kozoróc kót rok oróg cí één zára Toras.”

⁹ Ímma bálín néci, ónóze Paúlo. Ácín onozowé éét cí oróg cí één zára Masadonia, ilálék Paúlo, ází né, “Ijjak Masadonia kár eeláwêta.” ¹⁰ Balíng okkó Paúlo íngâzi ungyahé, itingázzo ót Masadoniakte écodê níko. Éci ággáwé Tamutáddên nénén cí áwú nógo abúnná míng ovvo uwáhêk ól kavíyâk cík abúnná.

Átú ngáá cí ází zar ne Lidia Tamutáddên

¹¹ Kótódda íbo wá addikíré órgé ci ází zára Toras, kár kettéda liil wá addikíré boroye rok oróg cí één zára Samotarac ábúruk máma, kár íiten cí rééng karayyâ oróg cí ází zar né Niapolis. ¹² Ímma ngínatí kóttâ rok oróg cí ááve líl títmâ ází Vilipi, oróg cí addikíré ááve lóócé ci Masadonia. Ábâhe oróg néci ol bálík ávvú lóócé ci één Róma. ¹³ Ímma íjténé wá yaúdo yubzento, kóttâ zin títmé ci lîlu, kîóná ááve íyókó ngintí alúténé ol cík júzo aláwé Tamutáddên. Kavvúttâ zin lootâ kozozíkká ngáái cík álúte

ngínatí. ¹⁴ Ányák zin ngaané neké, ngáá cōdē cí één zára Lidia cí ákkú lóócé ci één zára Taitira. Átála gon enné ruṃṃaṃi cík okómí tuwénta. Één bōdók enné ngáá cí alá Tamutáddēn, aányík zin Tāmútáddēn iin cígínnék kóyyé abúnná áziye zóz cí áduwá Paúlo. ¹⁵ Balíng aggámtēk ol nónno kí ol cík cééz cínne dōok baṭítimo, utú zin cíkó Paúlo, ánnēk né, “Ivita avvut céézé cínanni, míng udúwá inná keení ngáá cí átú zóz cí Tamutáddēno.” Ilalēt abúnná kovvóya rok cééz cínne, kár zin kémédá zee bak kelemnána wēt.

Ecebít ol Paúlo kí Saílas

¹⁶ Bali íiten ímmá kovvóya rok ngin wá aláwé ol Tamutáddēn, kurumtowa kí ducaít cí ngáyé cidici cí ányák kuúló cí ányiké nónno kúdúwá zóz cí atin ákkú atirena. Ányiké ol mányí ducaít orobíya cík meeek, éci adúwák ducaíti ol zóz cí abúnná atin ákkú ké.

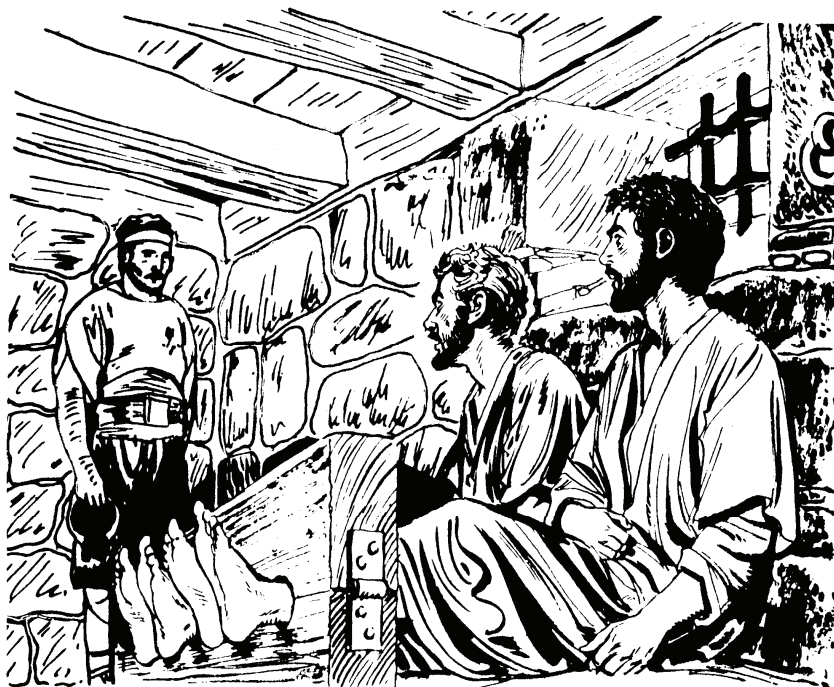
¹⁷ Únúwet zin ngáá néci ágíta kí Paúlo, egerény, ázi né, “Één ol cíkó tōniak cík Tamutáddēno. Aduwáket gool cí karúbáné tirzēnet.” ¹⁸ Egerény níko gwóonyá cík méélék kómózé Paúlo, kár zin kutuhúwēk ngáá néci kár kiizēk kuúló nek áávté ngááwé necú né, “Kottókí zaré cik Yésu, íyōwa iliya ci ngáá necú.” Kár zin kuulo neké kiyókta.

¹⁹ Illóí zin gool cí amúdáné ééti wá alínglíngēk ngáá néci nónno kō orobíya kí baliyé. Aggámít zin Paúlo kí Saílas kár zin kōtte alaaté báálâ. ²⁰ Egerényít zin ázi né, “Úlültet ol nekó oróg dōok ol cík juzo kō.” ²¹ Kár bōdók kizéttó né, “Édémez ol abúnná míng ábúre kéer cí ol cík Rómu.”

²² Kácinni ulútái kolle ataman cík ovvó árúk Paúlo kí Saílas, kár dđikíryōwá cík oróg néci kudúktāk kolle zóz cí ázi né artá ruṃṃaṃi cígēk, kár zin urúwēt nógo kééné. ²³ Úrúwēt zin ol Paúlo kí Saílas oróót kár zin kokólttēk sikin. Kár zin irecántēk ol aciirénít wá cikínô kécéb nógo júrrūm gerza míng ávirí. ²⁴ Ótte zin cíkó Paúlo kí Saílas cikínâ écitó, kár zin kécéb zóo cígēk.

²⁵ Ímma bálín kéngá, álac Paúlo kí Saílas Tamutáddên kár kebéntêk Tamutáddên lóngnyók, maíje gonógiâ cikínâ áziye níko. ²⁶ Ányáhá Támútáddên kirikirik, otomówê cikin meer loota lolonyái. Óyyé tatugeta dóok, ártai zin baru bálík ecébé aciirénti ól cík cikínâ ké dóok! ²⁷ Míng okkó aciirénti wá ébék ól cikínâ íngâzi órông kícín ól, ámúda tatuget míng óyē. Ínon ázi né ívíret ol wák ecébjē écitó kō dóok, ídímá zin íllá cínne órông kúrúk ele. ²⁸ Maíje da Paúlo ácin níko, kár zin kegerényík, ánnêk né, “Ma árúí ele cūnne! Kaavtiyyá dóok ngátu.”

²⁹ Utú zin aciirénti cí cikínô kō éét ímmá kányáhá úrêz. Ávír zin ókkó cikínâ écitó kár kakátêk uzungtí looc ngáti Paúlo kí Saílas. ³⁰ Kár zin kanyáhâk réénun, kár kíjjín ázi né, “Lá, ma íyókó kutugu nyá kár kurubá baiz wá ááve údút?”

“Écébté Paúlo kí Saílas cikínâ.”

³¹ Obóddêk zin, ánnêk né, “Abúnná míng atú zóz cí Yésu kár rubá atin tîrzénet kí ól wák céézé cúnne dóok.” ³² Uwáktêk zin nóno kí ól wák cééz cínne zóz cí Tamutáddêno. ³³ Ímma ítēn nécí ele, utúny aciirénti cí cikínô kō ngodocet cigêk, kár zin kaggám̄têk nóno

kí ól cígínnék dóok batítimō. ³⁴ Anyáhâk zin aciirénti néci nógo cééz cînne kár kaányîk daínet. Átálto zin ol dóok cééza éci negé átú zóz cí Tamutáddêno.

³⁵ Ímma iiténé ci réeng, ittóntá alaata wák Róma bolicoc kár kudúwâk éét cí cikínô, ánnêk né, “Oogá ol wák écébje ko!” ³⁶ Ízêk zin aciirénti cí ébék cíkin Paúlo kí Saílas kó né, “Oogtaung ol ót lábák.”

³⁷ Obódêk zin Paúlo bolicoc ánnêk né, “Íbícet ol míng keegíná ol cík Rómu níko. Arikêt cíkin, kár íyókó órông aránêtu lomúk míng ngén izet né kábbácca, ánycík alaat kívítá koogtata eletiné.” ^{38,39} Óót zin rok cíkin ovvó ánnêk cíko Paúlo kí Saílas né laléita. Ukúltêk alaata jéén míng ovvó ággá éégin Paúlo kí Saílas ol cík Rómu, kár zin kóogtá nógo kár bodók kudúktâk abúnná míng óvvó órgé émmâni. ⁴⁰ Imírté zin Paúlo kí Saílas ót céézé ci ngáá wá één zára Lidia ké, ngin báli ovvó arumóné kí ól wák átú zóz cí Tamutáddêno, kár zin kitílo nógo balíng ngén kutúngtêk oróg néci looc.

Uwáhêk Paúlo kí Saílas ol zóz cí Tamutáddênó Tesaloniká

17 ¹ Erónít zin Paúlo kí Saílas kár zin kettédit oróg cí één zára Amvopolis kí Apolonia boroye kúzzúca oróg cí ázi zára Teselónika, cí ányák báalí cí juzo.

² Úk zin Paúlo báalâ ki wágon kééré cinnêng, úk biraníné cik één íyó iinyáwé wák yaúdo yubzento, kár zin kudúwâk ol ungéci cí zóz wá éhêrye baíbola. ³ Oóbêk nógo zóz cí Tamutáddênó kár bodók kudúwâk zóz báli áduwa aríttôwa óbód ki pirnânet cí okkó Yésu ámúda, ózôz bodók ngázî cí Yésu daíza. Kár zin kíizêk nógo né, “Ímma Yésu cí kađuwákûng kó, nóno ele cí atáhâlai.” ⁴ Élémhá zin kolle bálik áziye zóz cí Paúlo kí zóz cí Tamutáddêno, éégin kolle néké Gırık bálik álá Tamutáddên wá álá yaúdi, ivítâk ngáái kí ól cík mácík Paúlo.

⁵ Maíje zin alaata cík ol cík één juz emederánít nógo, uluttá zin ol cík illóí lınglıngon goolowé, kár kovolóngtêk nógo abúnná míng abúrnêk Paúlo kí Saílas nóng.

Oyoit zin ól céézé ci éét cí één Jason, órông Paúlo kí Saílas kár kutugúrét ól orgéna.

⁶ Balíng iróng ngén ámúda nógo ngínatí, utugúrét zin Jason ótte renná kí ól úggé wák átú zóz cí Tamutáddēno, ábárik zin ótte nógo alaate cik orgu. Kár kegerényít, kizéttó né, “Ulálít Paúlo kí Saílas looc, íyókó zin áavte ngátu órông ulal oróg cinná kó búk.” ⁷ Kár bodók kizéttó né, “Jason cí anyiké nógo kívítá cééz cínne. Íyókó zin iróng negé ngén ázzúne loṭinnók wák aláán cinná addikírē Rómo. Ábárik negé ází né, ‘Aláán dóok cí ábál ól júrrum Yésu nénnén.’”

⁸ Balíng ovvó alaata cik órgú kí ól dóok áziye zóz néci, utubúrét zin nóng oróót.

⁹ Maíje alaata ovvó ággá zóz néci vúrrtâ, ngáti urúkté Jason kí gónogi kaal cik agúréné gala kéréyye wázín cí atin ózôziné zoz.

Óvvó Paúlo kí Saílas órgé cí ází zar Baria

¹⁰ Ittónit ol wák átú zóz cí Tamutáddēno cíkó Paúlo kí Saílas rok oróg cí ází zára né Baria. Balíng áráyyá oróg néci, ót zin báálâ. ¹¹ Maíje ol cik Baria, ól cik abúnná élémi demzinet có Paúlo, iróng ógôn ki ol wák oróg wá ází zára Teselónika ké báli ábúre zóz có Paúlo kí Saílas. Ikébit zin baíbol odohízé, ácin kaal cik édemez cíkó Paúlo kí Saílas míng één dédé. ¹² Balíng ággac zóz cí Tamutáddēno júrrum, élémttá ol cik juzo méélék zóz cí Tamutáddēno, élémttá bodók loḍdikire cik ól wák één Girik kí ngáái.

¹³ Balíng ízíyet ol cik juzo órgé cí één Teselónika zóz cí ází né uwáhêk Paúlo ól cik Baria zóz cí Tamutáddēno, ivítâk zin oróg néci búk, kár kívítá kizzócít kolle abúnná míng óoyok Paúlo kí Saílas. ¹⁴ Ittónit ol wák átú zóz cí Tamutáddēno kó cíkó Paúlo kúnêc líl títíma. Maíje Saílasí kí Timotéyo iráktêk vúrrtâ. ¹⁵ Orkórit zin ol bálik inyámán Paúlo ké rok oróg cí ází zar né Athens. Kár zin kóbóddá oróg cinnêng Baria kí zóz cí ází né anycík Saílas kí Timotéyo kívítá ataman kurúbtâk Paúlo oróg cí één zára Athens.

Uwáhêk Paúlo ol cík Ateni zóz cí Tamutáddêno

¹⁶ Balíng ngén Paúlo érê Saílas kí Tímotéyo órgé ci één Aten, ícín zin kaal cík ányiké ol nêké kíze todóyòk cík alá negé méélék gírr. Utúbúr zin nóng oróót káálé nêko. ¹⁷ Úk zin báálâ okkó adángô kí ol cík juzo kí idongi wák élémi zóz cí Tamutáddêno góólé ci aláwé Yaúdi Tamutáddên, kár bodók kúwák zóz cí Tamutáddênó odohízé varâ ngáti ol nêk áávte ngínatí.

¹⁸ Adángtô zin bodók Paúlo kí ol úggé wák ází zára Epikuran kí Sitóik cí gon édémez gónogi demzínèt wá ááve do. Balíng adúwák nógo zóz cí Yésu kí ngázî cínne daíza, izéttó zin né, “Ányáhá ééti cí één galyait azúk zóz demzínèt cí ááve do.” Ovvó uggák ází né, “Ógôn ki cí ózòz Tamutáddên cí ol úggé.”

¹⁹ Ótte zin Paúlo kolla cí ol wák gon édémez ol demzínèt wá ááve do. Kár kizétêk né, “Íjja oobêt júrrùm gool cí aláwé ol Tamutáddên cí één ngejuk. (Tamutáddên cí ááve do ko.)”

²⁰ Kár bodók kizéttó né, “Ányák kaal cík ázíkna aduwánu, ábûnge één ngejuwé ngén kizikta, oróngnya zin míng oóbékèt ungeti cík zózók nêké.” ²¹ Éci ol cík ábâk órgé ci één Atens kó kí idongi dóok, órôngit kadángtô zozowé cik één ngejuwé odohízé.

²² Ítíngá zin Paúlo íbíl jééná ngúmé ci ol cík één loddikire bíyé ci één zára Arapagus. Kár kiízêk nógo né, “Nigá ol cík oróg cí één Atens, kácínni akatkatánú zóz cí todóyòk cík ányáku kó oróót kíze Tamutáddên cínngòng, ²³ éci báli kowó órgátó kó, kácíni aduwet cík méélék gírr. Kár ányák aduwe códê cí éhèronik zóz cí ází né, ‘Ngintí tamutáddên cí iróng kággá.’ Álúyu nóno cí iróng één enne ngene, íyókó zin oróngi kuduwáung zóz cí Tamutáddên néci.”

²⁴ Íze zin bodók Paúlo né, “Één enne Tamutáddên báli éényca tamu-keng kí looc kí kaal cík áávte ngátu ko. Éci enne één Tamutáddên cí lóocú kí tamu-keng, iróng zin ábâk céézé ci éényca ééti cí dírí azziné. ²⁵ Iróng zin ééti cí dírí adimánêk kaal azziné, éci ányák kaal

dóok. Nónno ele cí ányet ruget kí vongiz dóok, kár bōdók káanyet kaal dóok cík kórōngi.

²⁶ Eteényâ Tāmūtaddēn ol dóok ngāti éēt cōdē tok níkó, kár íkíyá éētí nēcí kītírâ ol cík lōócú kó dóok. Balíng ngén Tāmūtaddēn keteényâ éēt, ággá níkó ngintí atin ábâhe éētí.”

²⁷ Kár zin bōdók Paúlo kíze né, “Órōng Tāmūtaddēn zózé necú kó, kár icímá ínōn ol nónno, kár zin kórōngit, kár kurubta, maíje nūnūn irōng enné ááve renná ngátinná dóok.

²⁸ Éci ází zoz né, ‘Kárúge ngátinné kár bōdók kadáít ngátinné.’ Ází gon beninōwā cígōk né, ‘Kéégīn dóólí cík Tāmūtaddēno.’ ²⁹ Kár zin míng één zóz nēcí dēdē, gerza zin míng kíñon kází né adimáné Tāmūtaddēn azziné ki íyókó aríttōk wák ádíman kaal kééré icímá biyénê icímá ziknyái. ³⁰ Irōng zin Tāmūtaddēn ngén ácín zóz báli ebéze ol ké káálé nekō, ábárik íyókó adúwāk ol loocowé dóok abúnná obódāk nónno. ³¹ Éci aárík íiten cí okkó ettéde lokíko júrrūm. Okkó atin éētí báli atahálâ ké ettéd lokíko nēcí, kár zin kiyélêk ol dóok éci itingáwé éēt nēcí daíza.”

³² Balíng ovvó áziye Paúlo míng ózōz éēt wá íngâzi daíza kó, atarárít ol uggák, maíje uggák ází né, “Koróngnya kizikta zóz nēcú atidíc.” ³³ Uturē dangōnet cīnnēng kí Paúlo ngātu, ³⁴ urúmtêk zin ol uggák eleti Paúlo, izéttó negé búk ol cík átú zóz cí Tāmūtaddēno. Ímma óllé nek élémi zóz cí Tāmūtaddēno kó, ányák éēt cí één zára Dinosias cí gon álúte kí dđikíryōk cík orgu kí bōdók ngáá cí ází zar né Damaris kí bōdók ol cík órgú úggé.

Urúmto Paúlo kí Piricila kí Akuila órgé ci één Korinto

18 ¹ Báli vúrrtâ utúngêk Paúlo Atens lōóc kár kúk órgé ci één zára Korinto.

² Urúmto zin ngínatí kí éēt cí één juz ází zar né Akúila cí arítái lōócé ci ází Pantas. Orkórá dá kí ngáá cinné ází zar né Prisila lōócé ci ází zar né Italiya. Ottokyye dá Italiya, éci alaani Kalaudio Kesari irōng órōng ol cík Yaúdo kabaító Róma, utúngtêk

zin Róma looc. ³ Okkó zin Paúlo ábâk kí nógo kár bodók kilinglínget búk, éci negé ádíman kaal cík útené rucéné cik tiinu, ággá Paúlo lilingón necú búk.

⁴ Ímma iinyáwé wák yubzento, ókkó gon báálâ (céézé wá lotinto), okkó adúwâk ol cík juzo kí Girik zóz cí Yésu. ⁵ Kár balíng onvó cíkó Saílas kí Timotéyo ávvú órgé ci één Masadonia ké, ilínglín zin Paúlo lilingón códê cí uwáhêk ol cík juzo kavíyâk cík Tamutáddêno. Ánnêk nógo né, “Kiristo cí oróngnyu kó, nóno nennén cí één Yésu^a.”

⁶ Balíng ádángit ol cík juzo nóno kár bodók kódômit, údûl zin keet ngáti abúrnné nóng kár kíze né, “Ulltá daízók cúgòk macígjâ, kímíra. Akáné íyókó kokkó atin kuwahék kavíyâk cík Tamutáddênó idongi.”

⁷ Úlûk zin Paúlo úk ábâk céézé ci éét cí één idongénít ází zar né Titos Justus cí gon átú Tamutáddên. Okkó bodók ceez ci éét necí ojonzô kí báálí. ⁸ Élémá bodók zin éét cí één Krisapas ddikíryoit cí báálû zóz cí Tamutáddêno kí ol cík cééz cínne búk. Izéttó zin ol cík méélék Kiristian kár zin kaggámtek ol batítimo.

⁹ Ányák bálín códê cí ozózêk Tamutáddên Paúlo onozowé, ánnêk né, “Ma ongóólê, zoz zóz cínanni! Ma ijájkê liim! ¹⁰ Éci kárúme kí innéta, illóí éét ímmá cí kár kutuguwê gjí cí gerze, éci órgé cú kányái ol cík meeleg.” ¹¹ Ábâk zin Paúlo órgé necí érkít códê kí nyelóí torkónóm, édémez ol zóz cí Tamutáddêno.

¹² Balíng íze Galio aláán cí ábál looc cí één zára Girik, úlútté ol cík juzo uggák kár kivitá kaggámít Paúlo kár zin kótte lokiká ngáti ddikíryôto, kettedózík zoz. ¹³ Onvóyé Paúlo aláané cí één Galio zózé ci ází né, “Órông Paúlo ol kár kálac Tamutáddên góólé ci ááve do, iróng eherye lotinowé.” ¹⁴ Mazíng órông Paúlo kózôz, ánnêk zin alaani Galio ol wák ányáhá Paúlo kó né, “Izikto da, ol cík juzo, míng wóyé dá zóz necí kíze zóz cí gerze,

^a Kiristo cí één èèt wá áhâlai.

kazíknûng wóyê té. ¹⁵ Ábárik etté úlla zóz cí één jīnēnēt zar kí bōdōk lōtīnōk wák juzo, edeccák macígjâ. Kábúri míng kettédi kaal cík ógôn ki nēko.” ¹⁶ Kár zin kottók nógo lōkiká kót renná. ¹⁷ Aggámīt zin ol nēké aláán báálâ, kár zin kúrūwēt nōnno lōkiká ele. Maíje alaani Galīleya iróng edecóník nógo.

Obódák Paúlo oróg cí één Antiok

¹⁸ Ábák Paúlo kí ol wák átú zóz cí Tamutáddēno ǫrgé cí één zára Korīnto úinyá cík meekek. Ímma vūrrtâ izzá ol dōok kár zin kótóddit ībo kót Suriákté nōnno kí cíkó Prisila kí Akúíla. Maíje árrák balíng ngén Paúlo kótód ībo ǫrgé cí ází zar né Seneseria, ódôt zin Paúlo ímmá cík oo cīnne, kí wagon kééré ci juzo, éci enné órōng kiyélâ míng okkó amúc Tamutáddēn. ¹⁹ Balíng áráyyá oróg cí één zára Ivesos cí ááve líl títímá, utúngék zin Paúlo gónogi vūrrút. Balíng ngén enné ááve ngínatí, úk zin báálâ ózōzzo kí ol cík juzo. ²⁰ Íjjīnēt zin ol cík juzo Paúlo kár kábák úúmuc árrák kí nógo, utúbúr zin. ²¹ Úk zin kár kíze né, “Kobodákûng atin míng áánya Tamutáddēn goal.” Ótód zin Paúlo ībo ǫrgé cí één Ivesos kár zin kúk. ²² Kár zin bōdōk kúk kíbíl ǫrgé ci ází zára né Keseria ááve títímé ci liilu. Ímma ngínatí úk ícín ol wák átúwē Jerusalema kár zin kúk kīmírē kúk bōdōk ǫrgé ci één zára Antiyok.

²³ Balíng ávvú árrák Paúlo ǫrgé cí één zára Antiyok kó doyoit, imírē zin Paúlo úk ǫrgé ci één zára Galaatia kí Varigia, okkó ácín ol wák átú zóz cí Tamutáddēno, ílōt nógo kár bōdōk kééla abúnná míng azúnné zóz cí Tamutáddēno.

Oóbték Prisila kí Akula Apollo zóz cí Yésu

²⁴ Maíje iinyawé neké ányák éét cí één juz ází zar né Apollo akkúnnâk Ivoses. Arítái dá ǫrgé ci ází zar né Aleksendria lōócé ci Masírô. Ággá da uwak oróót kár bōdōk kággá baíbol oróót. ²⁵ Edemézít dá baliyé ol nōnno góólók cík Tamutáddēno kár kagga júrrûm, kár zin kozózík ol zíniné ci vori zóz cí één dēdé óbód ki Yésu. Ábárik zin úlla dá ággá zóz cí

batítimò báli aggámêk Jôni ól ké. ²⁶ Balíng íziyet Prisílâ kí Akúíla nóno míng uwáhêk ól zóz cí Tamutáddênó báálâ, utúyyâ zin nóno abányâ kár zin koóbtêk gool cí zóz cí Tamutáddênó júrrûm.

²⁷ Ímma báli vúrrtâ, ínõn dá Apóllô órõng kúk rok lóoc cí één zára Girík, kár zin Kiristiani órgé ci Ivososi kudúktâk nóno ázi né zóz ci abúnná nécû. Etéhêrit zin wáraga cí ókkó ngáti ól wák átú zóz cí Tamutáddênó órgé cí één Girík, adúwâk nógo ázi né elemttá Apollo lábák.

Balíng aráwá oróg néci, úk abárik íze éét cí átíríz ól bálík aányík Tamutáddên détínèt zózé cínne, éci átú Tamutáddên. ²⁸ Ómmóg ól cík juzo danginté ci zóz cí Tamutáddênó zúwâ. Iyélêk zin nógo baíbol kár zin koóbêk zóz cí ázi né, “Kiristo cí oróngnyu kó, nóno ele nénnén cí één Yésu.”

Ááve Paúlo órgé cí één zára Evesos

19

¹ Balíng ngén Apollo ááve órgé cí één zára Korínto, éron Paúlo loocowé cik addikíré meeek. Báli vúrrtâ ikíyâk oróg cí één Evesos, ngin báli okkó amúdáné ol cík átú zóz cí Tamutáddênó méélék gírr ké. ² Íjjín zin Paúlo nógo, ánnêk né, “Ma dim míng atuwénu kó, ikíyáung dá vongizi wá alilé?” Obóddêk zin nóno, ánnêk né, “Illóí, iróng kággáya zóz cí ozózi inná ko. Ngén zin bódók kizikta gij cí één vongiz cí alilé ko.”

³ Íjjín zin bódók Paúlo nógo, ánnêk né, “Aggamékung dá ol batítimò wá ngénê?”

Obóddêk bódók, ázi né, “Aggámnyá batítimò wá Jôni.”

⁴ Íze zin Paúlo né, “Één batítimò cí Jôni cí ányiké ól kútúnget bacínók kár kobóddâk Tamutáddên. Adúwâk Jôni ilyá ól ánnêk né elemtá Yésu cí ákkú atin vúrrtâ ké.”

⁵ Balíng ovvó áziye zóz néci, aggámít zin batítimò zaré cik mányí Yésu. ⁶ Balíng attádêk Paúlo azzin ootí cigêk aláwêk Tamutáddên, ikíyâk zin nógo vongizi wá alilé, kár kózôzzit

zózé ci iróng negé dōok ággá kár bōdók kúdúktá zóz cí Tamutáddénó ógôn manyi atin.

⁷ Éégin ol bálik akkúnnâk vongizi wá alilé kó dōok omoto kí rámá.

Uwáhêk Paúlo zóz cí Tamutáddénó ol cík oróg cí één Ivesos

⁸ Úk zin Paúlo báalâ kár kuwáhêk ol zóz cí Tamutáddénó ngáti animé zóz nyelóí íyó.

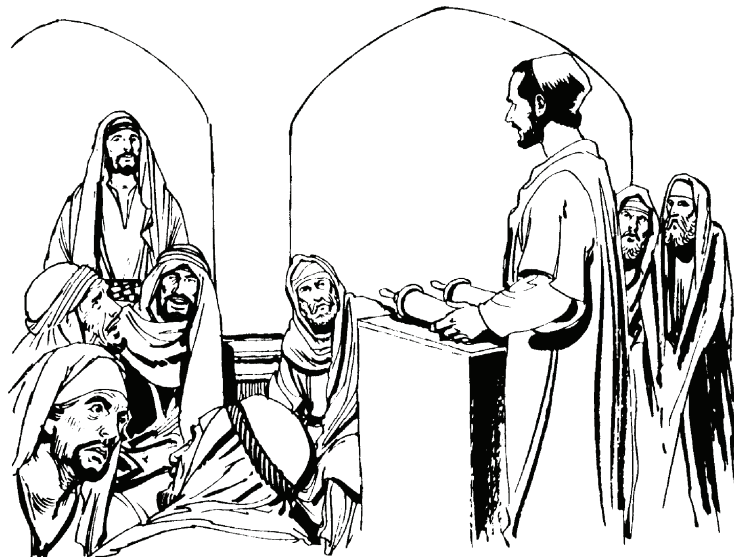
Adángô kí ol cík yaúdo zóz cí okkó Tamutáddén abalé ol cíginnek. ⁹ Maíje ol uggák

utubúrét zóz cí Paúlo, kár zin kádangit nónno orgéné ci óllû. Utúngêk zin Paúlo báalí looc

kár zin kúwe ol cík átú zóz cí Tamutáddénó kó bük. Kár zin kákáté gon kuwáhêk ol zóz cí

óbód ki Tamutáddên odohízé céézé ci ází zára né Tainaras wagon edemzíné ol kō.

¹⁰ Edéméz Paúlo ol ngínatí erkinyá íyó, abúnná ol dōok yaúid icímá

“Uwáhêk Paúlo zóz cí Tamutáddénó báalâ”

Girik wák ábâk lóócé ci ází zar né Asiya kó áziye zóz cí Tamutáddênó.

¹¹ Aányik Tamutáddén Paúlo komiz cí ogóné kaal cík ávúla, ¹² míng úúm ol cík omóri rúúmé ci ányák, ízzêc morizowa dakdak, kár bōdók ol cík ányák kuúló, úngna kuulo ol nêké níko.

¹³ Ányák gon ol cík yaúdo úggé cík ózób lóócók dōok ngáti ottówe kuúló óllê zaré cík Yésu. Zóz cí áduwa gon negé odohízé icú míng ottók kuúló óllê, ází né “Kottókûng

záré cík Yésu wagon uwáhêk Paúlo ol kó, iyóktá réénun!”¹⁴ Ányák aláán cí cééz cí Tamutáddêno cí één zára Sekeva, ányák dóolí turgerem cík gon ovvó ógôn kaal néko.

¹⁵ Ímma balíng ovvó átíman órôngit kótóit kuuloci cí loryêntak ngáti éét ímmá, obédêk zin kuuloci néci nógo, ánnêk né, “Kaggá anná Yésu, kár bodók kagga Paúlo. Maíje nigá ééginu cíkó ngene?”¹⁶ Balíng ojóngôz ééti néci ányák kuúló cík loryêntak kó nógo kár kurug nógo bak kómmóg vórôr, kár zin kívíret céézé necí ngadhírí kí ngodocet.

¹⁷ Úzzúca zin zoz néci lóoc cí Evesosi veelek, ízíyet ol cík yaúdo kí ol cík Gırıko búk. Otongóolttê zin ol órgé necí kár kélémmtá zar cík Yésu oróót.¹⁸ Ímma ol bálık utuwec zóz ci Tamutáddêno kó, úbûngê utugetiné cigêk ází né, kútúngta zóz báli gon gerze kógon ké.¹⁹ Ányáktá zin ol cík méélék bálık éhêr warganya cík ogóné kaal cík loryêntak kí wáraganya négêk kivitá kútúzzé gwóoyâ kícinet zuwe dóok. Útai baliyé buwani néké orobíyái cik méélék gırr.²⁰ Úzzúca zin kavíyâha cí Tamutáddêno ol cík meekek.

Abure ol cík oróg cí één zar Evosos nóng

²¹ Báli vúrrtâ, ozózík vongizi cí alilé Paúlo abúnná míng ázúca árrák oróg cí één Masadonia kí Akaiya míng ngén kimírê kúk Jerusalema. Ází zin Paúlo árrák né, “Koróngi kuk rok oróg cí één Róma.”²² İttôn zin ol wák gon ééla nóno één rámá Timotéyo kí Erestas, kót ówá rok oróg cí één zára Masadonia, balíng míng ngén enné ááve árrák doyoit lóocé ci één zára Asiya.

²³ Maíje iiténé necí anyáit ol joore cí appwe zózé ci óbód ki demzınet zóz cí Tamutáddêno órgé ci één Ivesos.²⁴ Akáné joore néci ngáti éét cí één zára Demerias wagon ádíman aduwet cík tamutáddenet cík ol cík één Gırık, ází zar cík tamutáddené necí né Artemis. Aányık ol cík méélék kılınglıngét oróót.²⁵ Ulútái zin ol wák óova gon bíyên cík

ányiké ol cík Gırıko kize tamutáddên kí ol dōok wák álínglīng līnglīngōnōk cík ógōn ki nēkō, kár zin kuwáhêk nógo zōzōk ciko:

“Logozé, ággáyyu kámúda nagá orobíya līnglīngōnté necu.²⁶ Éci ízíyktu kár bōdōk ícintu zóz cí Paúlo. Adángêk Paúlo ol zóz cí ází né, ‘Iróng káála cík ókóvan ol azzine kō één Tamutáddên dēdé. Iróng zin zóz wá ózōz Paúlo kō ááve órgé cú dō, úzzúca zoz nēcú lōócōk cígác kō dōok!’²⁷ Iróng kozózi zóz cí okkó atin līnglīngōnī cinná gerza dō, kozózi zóz cí cééz cí tamutáddên wánná addikírē één Artemis, iróng atin ol ngén edecóník tamutáddên wá álá ol cík lōóc cí één Asiya kō dōok. Irán atin bōdōk ol kaal cíginnék dōok.’”

²⁸ Balíng ízíyet ol zóz nēcí, utubúrét nōng oróót, kár zin kegerényít kizéttó né, “Ómmóg Tamutáddên wánná wá één zára Artemis kaal dōok lōócé ci Ivesosi!”²⁹ Úlútté zin zuwē ngátōdē, ataman níko ulálê orógi. Kár zin kót kaggámít éét cí één zára Gayas kí Aristakas ol bálík eróná kí cíkó Paúlo órgé ci één Masadonia ké.³⁰ Órōng Paúlo kíttō orgén ci óllū, ímma ol wák átú zóz cí Tamutáddênō álám nōnno.³¹ Ímma ddikíryōwā cík oróg nēcí uggák wák één gónógi Paúlo ittōntá zóz cí ází né ma izzowék ele zóz cí ol nēk ulal ol kō.

³² Egerényít ol écitó oróót, ongonycé káála cabak. Iróng ol uggák ággá avvúnâk negé ngin nēcí kú.³³ Iyótít zin ol uggák cík één yaúd éét cí één zára Alikzandar kúk owa abúnná oóbêk nógo zóz nēcí. Íjjín zin ol abúnná míng ijákje kár kéélá ele zózé necu.³⁴ Ábárik balíng ággác zuwē nōnno míng één éét cí yaúdo, akáté bōdōk gérnyî bak égéreny sanyá ramá, ánnô né, “Ommogje Tamutáddên cinná Artemis wá ááve Ivesosa dō.”

³⁵ Ímma vúrřtâ ibílíz zin alaani nógo. Kár kize né, “Nigá ol cík Ivesosi, ággáyyu dōok ányák Ivesosi cééz cí tamutáddênō wá één Artemis wa addikírē, báli íina élé cinné meer tamu-kenga ké.³⁶ Éci iróng kadángóné zóz cí ógōn níko, ma ongoolínu gaganíko,

ma ázíknu zóz wá ózòz ol. Ma ogónu gij ímmá ataman. ³⁷ Ányákttau ol nẹkọ ngíntù, ngén zin kogorózít gij ímmá cẹ́ẹ́zẹ́ ci tamutaddenet cígòk kọ, ngén zin bọdók kózòzzit zóz cí gerze óbód ki tamutádden cíná. ³⁸ Míng ányák ẹ́ẹ́tì cí één zára Demetiras kọ kí ol wák óova kaal kọ ọkíkọ kí nógo, áavte ol cík ettéd zóz tó ọkíká, ádíman atidíc ol wák ettéd zóz kọ ọkíká nẹcù ẹ́códẹ́. Anyík nógo kọtte zóz nẹcù góólẹ́ ci abúnná ọkíkọ. ³⁹ Míng áavte zozowá uggák cík abúré negé nóng tó, adimáné atin báálá. ⁴⁰ Kongóólẹ́ ovvó atin gala cík ol cík één Róma ẹ́cẹ́bjet ẹ́ci kógòne zóz cí gérzẹ́ ọrgátó. Míng ájjínẹ́t gala ází né, oobtẹ́ttu dá ungéc cí zózò, kánnẹ́k atin né ọllọ́l gij ímmá cí kággáya.”

⁴¹ Ijáhe zin kár kazzán nógo.

Eroní cí Paúlọ wá één ọ́yọ́

Ókkó Paúlọ Masadoniakte kí Gíríya

20

¹ Ma balíng avvútọ ol cík oróg cí één Evosos lábák, utú zin Paúlọ ol wák ọ́túwẹ́, kár kítílọ́. Kár zin kíizẹ́k nógo né, “Abúnná kotówa.” Kár kúk ọ́ọ́cẹ́ cí één Masadonia. ² Ímma gon góólá, ọ́lọ́t ọ́l wák ọ́túwẹ́ ọ́rogjowẹ́ nẹk ọ́wọ́ye enné ké. Kár zin kulúcé kúk ọ́rgẹ́ cí één Gírík, ³ ngin wá okkó ábáhe nyelowí ọ́yọ́. Órông kéron góólẹ́ cí ọ́lọ́l

ibówá rok oróg cí ází zar né Suria, balíng okkó ággá zóz cí írông ól cík yaúđak óngík kó, ódóla zin zíniné cínne órông kóbódá ki oróg cí één zára Masadonia.

⁴ Órkor dá Paúlo kí ól cík méélék, zar cík ól néké icíko: Sopatar cí oróg cí één Baria, ngérrti Vairas órkor kí Aristakas kí Sikondo cí oróg cí één zára Teselónika, kí Gains cí ákkú Derbekte, Timotéyo kí Taicakas kí Trovimas bálík ávvú lóócé ci één zára Asiya. ⁵ Ót zin ówá ót eréyet órgé ci één Toras. ⁶ Balíng okkó edeccái iiteni wá adáhé ól daínet wák irông amukcári, kótódda (Paúlo kí Lúka) zin ibo órgé ci één Vilipi lóócé ci Masadonia, kedecca zin gwóonyá túr goola, kár éci één torkónóm kuzucca oróg cí één Toras, kár kabakta ngínatí ínyá turgérem.

Árúguz Paúlo dóléc ci ádáí

⁷ Ímma iitené wá aláwé ol Tamutáddên, kuluttéwá kár kadakta úmúne wá káadané daiz báli Yésu ké. Úwak Paúlo zee kíze balín keng, éci órông kár kótô ngerrétín cí réeng.

⁸ Majje céézé necí uwáhé Paúlo ké, anyák urézwâ cík alányecék ol meekek. ⁹ Balíng ngén Paúlo úwak níko, anyák dá lógút ímma cí één zára Itukas, áave lopildíngé ci céézu táddêna ngíwá atadzóné ceezi lak íyó, ádak dá ungyaha oróót. Ímma vúrrtâ, ággámít ungyaha kár zin kúyúwé meer táddêná rok looc kádák. ¹⁰ Ulúcé zin Paúlo úk loota, kár zin kulúlê kár katábóng azziné. Kár kíze né, “Ma ongoolínu, árúge enne!” ¹¹ Kár zin kimírté dóok otódit ót cééz táddêna, kár kádáit daínet wák áadané daiz báli Yésu ké ngátódê. Ozózík bodók Paúlo nógo káál káálá looci, kár zin kúk. ¹² Ótte zin ol lógút wanái ína ké cééza lábák, átálit zin ol oróót éci enne urúgé.

Ókkó Paúlo órgé ci één Miletus

¹³ Ókkó zin Paúlo zóonê rok oróg cí één Assos, ngin báli ilotíkkê abúnná karumóná kí nóno ké, kár kotta ówá ibowa. ¹⁴ Urubáit Assos kár zin kótóda ibo kí nóno búk rok oróg cí één zára Mitylene. ¹⁵ Ímma iitené ci réeng, kedecceka zee bak kovvó karawána looc cí ází zar

né Ciyas. Ma bōdōk iitēné cōdē ké, kavvunaká oróg cí ází Samos cí ááve máme orgéna.

Kedeccéka kovvóya órgé ci één zára Miletus.

¹⁶ Iróng zin Paúlo ngén órông kár kiyēbeẓta órgé ci ází zar né Ivesos lóócé ci één Asiya, éci órông kár kurúbâk kwóór wá ází pentakost (íí báli akúnaké vongizi wá alilé ol) kó Jerusalem.

Arúmo Paúlo kí lōddikiré cík kelecák Ivesósâ

¹⁷ Balíng aráwá Paúlo oróg cí één zára Miletus, ittōn zin zóz abúnná míng arúmo kí lōddikiré cík cééz cí Tamutáddēno órgé ci één Ivesos, ¹⁸ ivítâk zin nōnno, ízêk zin nogo né, “Ággáyyu ngintí karíkê zóo cigánník kō lóóc cí Asiya (Turkiya), ¹⁹ kalínglínjí zóz cí Tamutáddēno zíniné ci vóorí kí gidēnet cí ágídda ol cík yaúdaḱ. ²⁰ Kaḱuwákūng zóz cí één dēdē odohízé zúwâ kí bōdōk cēeziné cigōk. ²¹ Kílóti ol cík yaúdaḱ kí idongí búk bunnat cí úunge negé bacinōk kár kélémttá zóz cí manyi Yésu.”

²² Kár bōdōk Paúlo kíze né, “Íyókó kokkó Jerusalema, okkoyá vongizi wá alilé, iróng kaggá gii cí atin okkó ádaka ngínatí. ²³ Ábárik aduwáka vongizi wá alilé onozowé góolá orogjowé zóz cí ází né ányák atin kaal cík áávte ówé cinání ogoneká atin ol, ágídda ol kár bōdōk kécéḱta cikínâ. ²⁴ Ábárik illóí gii ímmá cí keberâ baízé cinánní, míng iróng kalínglínjí línglínjón báli áanya Manyi Yésu ké, línglínjón cí uwahék ol kavíyâk cík Tamutáddēno abúnná.”

²⁵ Ází zin bōdōk Paúlo né, “Íyókó, kaggá iróng atin ngén acínnâng údút, ommogje ol bálik kuwahék nogo tīrzēnet cí Yésu ké. ²⁶ Íyókó zin, kaḱuwákūng zóz cí één dēdē, míng iróng éétí ímmá ámúda ruget wá ááve údút, iróng nécí één bācî cínanni. ²⁷ Éci kuḱuwáung kavíyâk cík órông Tamutáddēn ol cigínnék kaggâc dōok.”

²⁸ Emména Paúlo t̄ilowintá de, kár kíze né, “Íyókó uzzute elétí cigòk zózé ci Tamutáddênó kí ól cík Tamutáddênó céézé cinné, báli átála biyété ciginnék kár vongizi wá alilé katahálaung izet towayòk cík ól ciginnek. ²⁹ Kaggá anyák atin ól cík gézék ki guluzé cík atin iyówá orgéné cunnông, egézzân atin ól céézé ci Tamutáddênó. ³⁰ Anyák atin ól cík íngâzi orgéné cunnông kár kovolóngtêk ól céézé ci Tamutáddênó abúnná míng ánú zóz cinnêng. ³¹ Uzzute eleti, aaddá erkinyá bálík één íyó ké, kilótúng kilalékûng kívítá t̄ilalo wázín tup kí bálín káál ké.”

³² Kár zin bodók Paúlo kíze né, “Íyókó kalawékûng Tamutáddên kí bunnat cí zóz cînne, adimánûng kavíyâha ciginnék okómít, kár káanyung izet dóolí ciginnék kí ól bálík atahála enné ké.”

³³ Ází bodók Paúlo né, “Ngén katamaték orobíya icímá rúúm cí éét ímmá cí azizé. ³⁴ Ággáyyu júrrûm kalínglínjí azziné cigánník kó kár kurúgé, kár bodók kééla ól wák kaavtiyyá búk kó. ³⁵ Kiyelékûng gool cí kalínglínge oróót kár keelá ól cík âmâti. Abúnná míng aaddánú zóz cí Manyi Yésu, ází né, ‘Ámúda éétí cí anyiké ól kaal éézzet oróót ngáti éét cí anyiké ol nónno kaal.’”

³⁶ Balíng édécá zóz, akáté negé uzungtíné kár kalawêk nógo Tamutáddên. ³⁷ Utuluzo oróót balíng inyamánnték Paúlo gool, ³⁸ ómózzé negé dóok éci udúwâk nógo zóz cí ází né, Iróng atin acínnâng údút. Kár zin kinyamánnték nónno kulúcé kúk ibowá.

Wét cí kovvoyá ki Jerusalem

21 ¹ Ma balíng artáwá eleti ngátinnêng, kóttá ki moro wá addikíré één íppâng kár zin kabaktéwá top ki oróg cí één Kos. Majje ngerrétín cí rééng, kóttá órgé ci één Rodes kár bodók ngínatí kóttá ngáti één Patara. ² Kamudána ibo cí ettéd moro ókkó ki Vonícia, kóttá ibowá kár zin kabaktéwá. ³ Ma balíng kícinta oróg cí één Cypres, kozoróyyá

oróg néci otóné ci idolyó kabaktéwá kóttá Suriyákté, kulucáwá ngáti één Tair, oróg cí báli okkó ibo ciinnang atíyék ijjo. ⁴ Ma balíng kumuddâ ol wák átúwē ngínatí, kavvúttá kí nógo íínyá turgérem. Udúkttâk Paúlo miningun izétêk né, ma okkó Jerusalema. ⁵ Maíjē balíng edéccái íínyá cík kavtiyá ngínatí, koróngta zin kóttá. Inyamánttēt zin ol wák átúwē kí ngáái kí dóolí oróg abánycâ, kár zin kalayya Tamutáddên líl títíma. ⁶ Ma balíng izáyeit gool, kótódda ibo, maíjē negé imírté ót olo.

⁷ Kabaktéwá ngáti één Tair kót kittäzza ngáti één Ptolemais cí báli kizzayá gotonogét kár zin kómónnta ngátinnēng wazin. ⁸ Kitingázza wázín cí kóttá ngáti één Keseria, kár zin kavvutta céézé ci Vilip wá één demézóit cí zóz cí Tamutáddēno, éét cí ódê óllé bálík één turgérem áhâla ol abúnná engérêk ngáái cík bóyék daínet ké. ⁹ Ányák dóolí cík ngaíyék ngén kítíktê do wéc, ányák bodók dooli néké árrízêt cí aduwáké ol zóz cí Tamutáddēno.

¹⁰ Ma balíng kavvúttá ngínatí íínyá cík arabáné, íkíyá ulúcai arítóiti cí zóz cí Tamutáddēno één zára Agabas Jerusalema. ¹¹ Ma balíng íkíyá rok agíta, ídíma oló ci Paúlo kár zin kecébé azzin kí zoó cíginnek, kár zin kíze né, “Ází vongizi cí alilé né, ‘Écéb atin yaúdi cík Jerusalemo mányí oló cú kí iyókó, kár zin kaánycík idongi úggé kecébit.’”

¹² Ma balíng kízíkta zóz nécú, kilaltéya kí ol bálík ngínatí ké Paúlo kutúbúr wét cí okkóyé Jerusalema.

¹³ Obodekêt zin Paúlo izét né, “Ma álúyu gerza míng akúlêk zínín jéén. Iróng anná kélémi cebínet do, kélémi ábárik kadak búk Jerusalema zárez cik mányí wananí Yésu.”

¹⁴ Balíng iróng ngén áziye zóz cínnang, kutungtéya nóno do, kár zin kalayya Tamutáddên kizeta né, “Ányík mányí Tamutáddên kútúgú gii cí órôngi.”

¹⁵ Ma balíng édécá Paúlo zóz, kitingázza kótódda kóttá Jerusalema. ¹⁶ Inyamánttēt ol wák átúwē uggák Kaseriyákté rok cééz cí Manson wá báli kár kavvúttá ké. Één enné

éēt cí ákkú ngáti één Caíprus. Kár zin bodók kíze demézait báli éléma zóz cí Tamutáddénó báli réena.

Rawánet cí aráwáné Paúlo Jerusalem

¹⁷ Balíng karayyáwa Jerusalem, elemtáet gotongéta nek ábâk ngínatí ké, kavvuttá búk.

¹⁸ Maíje báli wázín cōdē ké, kōtta dōok kí Paúlo búk kót kīvontá Jémis, áavte baliyé ol wák addikíré dōok búk ngínatí. ¹⁹ Izzá zin Paúlo nógo dōok kár zin koóbêk kavíyâk cík ógóník Tamutáddên idongí wák ámiré iróng één yaúd góólé ci alinglínge enné ko.

²⁰ Ma balíng ízíyet zóz nécú, átálit kár zin kánycík Tamutáddên zány zózé cí ógôn enné ko, kár zin bodók kizétêk Paúlo né, “Ma dim iyé inná ácini gotonogét cík één yaúd átú Tamutáddên kár zin bodók kúzzûte tîlowínet wá Musesi júrrûm kó núnún míng meelê?

²¹ Áziye zóz cí ázi né, edemézí inná yaúd wák ábâk kí idongí kár kutubúrét tîlowínet cí Musesi, annék nógo né ma ettéddu dóolí elétí cík tírrâk, icímá ábâk góólé ci kéér cínná.

²² Kínónít gii cí kár kutuguz. Áziye atidíc negé ngintí ikiyái inna. ²³ Íyókó tugu gii cí kađuwákí. Kaavtiyyá ngátu kí ol cík één wéc utugúzzo olom záré cik Tamutáddénó élémtá nóno. ²⁴ Dimá ol nekó kár zin rumék burcēnet cínnēng kó, kár zin rúk orobíya cígêk. Kár ol kizéttó né één dá zóz báli áziye ké vólóng, ngén dá inná ilyá bak ki negé góólé ci kéér wánná ilotíkkêk Musesi. ²⁵ Maíje zózé ci elémnáné idongí Tamutáddên, keteherhtëya baliyé nógo kodolttawá kizettéya né, ma ádákku ídínge cí elegít cí íbbórík ol ngintík ánnû né akatkátí, ma áúddu býyē icímá ádákku ídínge cí elégít cí ádâlle, ma otodónu cabak kí wágon elegje ki míng áđúwá kéér cí Yaúdo. Iróng zin keeri cú één cí idongínu één cí Yaúdo do.”

²⁶ Báli wázín cí úwe Paúlo ol neké kár zin kuburícê búk kí nógo ngátódê. Úk zin ngíwá aláwé ol Tamutáddên, udúwâk ol wázín cí atin otórníké iinya cík burucenták, kár mucénét cí amúce ngéngene Tamutáddên kakaté.

Órông Yaúdi kúrúwet Paúlo

²⁷ Balíng írông edéccái iinya cík één turgérem, édénycá yaúdi uggák cík ábâk tuluwaníne cík Asia Paúlo ngáti lawintó Tamutáddên. Udúktâk kólle dóok kitingázso kaggámít Paúlo, ²⁸ egerényít izéttó né, “Ól wák Israilo, eeletu! Éét zong wá dóok édémez ól lóócók dóok kár kúbúret ól cigác kí kéer wá tîlowínet wánná kí ngintú kó nénne cú. Adúnyêk ábárik bodók ngáti anyáháne ól cík één Girik kívítá kutuhûlet nginti aláwé Tamutáddên ko.” ²⁹ Ácín ábárik dá negé éét cí één Trovimas cí oróg cí één Evesos míng órkor kí Paúlo órgátó, inónít izéttó né anyáha íyókó dá Paúlo éét néci búk rok ngin néci.

³⁰ Uturántái ol oló dóok, ívítá ót dóok kí ngin néci gon aláwé ol Tamutáddên ké. Aggámít Paúlo kár zin kutugúrtêk réénun ngáti lawintó, kár zin arani kunyugé ataman.

³¹ Ma balíng ngén negé ázi né kuruwet, úzúccá kavíyâha nêkó dđikíryóit cí aciir cík Rómo, ázi né izéttó ól cík oróg cí één Jerusalem gerzé walwalinta. ³² Ídíma íyé dđikíryóiti aciir úggé ataman níko kár zin kivré kulucói kúwe kí ngin néci alúténe kólle ké. Ma balíng ícínét ol nêké dđikíryóit kí aciir, íbilet ngáti arúwé Paúlo.

³³ Otodózík dđikíryóiti néci nógo kár zin kéceb Paúlo, erecânêk ól kécebit diditái cík één rám, kár zin vúrrtâ, kíjjín kízék né, “Één enne ngene, ógôn árrák etté enne nyá?”

³⁴ Adúwá uggák kollá zóz cí ówó dó, ovvó bodók uggák adúwá ungé ímmá. Balíng írông dđikíryóiti ngén ámúda ungé cí abúnná, kár zin bodók walwaloni cí óllû kótôre, ízék aciir né otte Paúlo órgé wá ábâhe aciiri. ³⁵ Balíng úzzúca nginti aciiru, izéttó ol motê, kár zin aciiri kodóngít nóno. ³⁶ Ímma kólle báli ngén ákkú, izéttó né, “Úrúwet nóno kádâk.”

Ózózik Paúlo kólle

³⁷ Ma balíng írông aciiri ovvóyé Paúlo órgé wá ábâhe negé, íjjín Paúlo dđikíryóit ízék né, “Ma úccá míng kájjínni zóz ímmá nya?”

Obódêk zong dđikíryóiti Paúlo ánnêk né, “Ággá inná zóz cí ol cík één Girík?”

³⁸ “Kínóní eēní inná masirénít báli íngâne joore, kár zin kúwe ol cík méélék bálála.”

³⁹ Obódéké Paúlo nóno ánnêk né, “Keēní yaúdo cí kakuni órgé cí één Tarasis ngáti één Cilicia, éét cí oróg wá ággá ol júrrûm. Kilalékí nyá kozózík ol.”

⁴⁰ Ma balíng ányík dđikíryóiti kózôz, íbíl Paúlo lotítíyâ, kár zin kítíván kólle azziné kízíyet nóno. Ma balíng ijákté dóok, ízék zin nógo zózé cí ol cík één yaúđ né,

Ádúwâk Paúlo Ól kaal bálík ógône

22

¹ “Zúwé tik baba kí zúwé tik yai, iziktang díí, kuduwáung kaal bálík kogóni ké.” ² Mazing áziye míng ózózík Paúlo nógo zózé cí yaúdo, ijákte né lai.

Ózôz zin Paúlo íze né, ³ “Keēní éét cí yaúdo cí karítái órgé cí één Tarasis lóócé cí ází zar né Silsiya. Bak koróktê zee kiddíkír ngátu Jerusalema kár zin kíze demézáit cí Gamalieli, wá báli edemézá gool cí kár kazúnnê lotinok wák jijítigác oróót. Koróngi kilínglínzózik Tamutáddên oróót kí íyókó niga, wázín nécú ngátu ko. ⁴ Kágídi báli gon ol wák átú gool wá Yésu, kúrúwa úggé kadaító. Kaggámí ol cík mácík kí ngáái kár zin kárik cíkin kécébte.

⁵ Íyókó alaani wá addikíré céézé wá Tamutáddênó kí ol wák roníák dóok ággá kaal nêkó míng één kaal cík elémnyai dédé. Murrít báli gon negé eletiné míng áánya wáraganyá cík éhérík ol wák yaúdo órgé wá één Damaskas. Bak baaleté kokkó ngínatí kár kuk kaggam ol wák átúwe kár kanyahák nógo Jerusalem ngáti ecebíné diditái kár zin kivitá kodókta.

Ádúwa Paúlo gool wainné atúwe Yésu

⁶ “Ma iiténé ímmâni ngáti kowóyê góolá ngáti íze ojon Damaskasi, ngáti ókkó kí wázín keng, atarrána úccá gwá immá cí ákkú tamu-kenga nê paa, ⁷ bak kaddúí lóóc nê ruk. Ábárik kází mulúk cí ánnéka né, Saul, Saul, ma amarrinnân níko. ⁸ Bak kajjínê kazí né, innét ngene mányí kaal dóok? Bak obodéka ánnéka né, annít Yésu wá Nazeréti gon amarrinná ko. ⁹ Majje ol bálík korkóryá ké, ícínét vórîten nécí búk, ábárik íróng áziye

mulúk cí ozóziká kò. ¹⁰ Bak kájǰǰnni kǎnnéi né, ma íyókó kutugu gii tázi mányí kaal veelek? Bak obodéka mányí kaal annéka né, ‘Tinga jééná. Bít Damaskasté. Ngén kokkó kaḍuwáki kaal dóok wák órông Tamútaddén tugu ngínatí. ¹¹ Ma ngintí nēcí ilya utuzawa vórîten neci báli atarrána kó ebere kiízê rúbén. Bak ábárik aggámnyá ol wák korkóryá ké azzít, bak itoyá ovvoyá Damaskasa.’ ¹² ‘Íkíyá éétí immá cí één zára Ananíyas ivónân. Één enné éét cí gon aḍingḍingan Tamútaddén, kár zin bōdók kúzzûte lotinók wágác. Ongóole yaúdi wák ábâk ngínatí dóok nónno.’ ¹³ Íkíyá ibiléya abánycâ kár zin kíze né, ‘Gotoná Saul, cínô bōdók. Ataman níko kicinó dédé, kár zin kegélêm nónno. ¹⁴ Bak annéka né, angarwi Tamútaddén wá jjiítigác innéta kár ggá gii wá orongikí tugu, kár cín Yésu wá één ḍuḗait wainne, abúnná kár zin búk zin zóz wainné áḍúwá mulúwé wainné mányóni. ¹⁵ Ngíwá atahalái kár íze bbacait cîne, kár ḍuwák ol dóok kaal wák icínú kí wák izíú búk. ¹⁶ Ma eréyê nyá úumuc. Tinga jééná ggám batítimo kár kutuúnycái munyēnā wágúnnék góólé ci aláwê Tamútaddén zárez wá mányóni ki báli anná ké.’”

Áwú Tamútaddén Paúlo kúk kúwák idongíné

¹⁷ “Ma balíng kobodáha Jerusalema iiténé ímmâni, kúwa lawínet céézé ci Tamútaddēno, bak konózê jeēnā. ¹⁸ Kícína mányí kaal dóok bak annéka né, ‘Tinga ataman tungék Jerusalem looc ngíwá ol ngínatú iróng élémna zóz cí aḍúwâ óbód ki annít kò. ¹⁹ Bak kobodékê nónno kǎnnái né, mányí kaal dóok, ággá ol gii báli kokkóyê céézé cí Tamútaddénó kár zin kécéb bak kárúi ol wák átúyi innéta ké. ²⁰ Ma iiténé báli arúwé ol bbacait wainné één Stiven kádâk ké, kááve baliyé tó. Bak katállnê iiten nēcí daízé cíné. Bak kébéi ruumaní wák ol bálík ábútun nónno ké.’ ²¹ Izéyá mányí kaal dóok né, ‘Tinga jééná tungék Jerusalem looc, kár kittóní bít idongíné renná.’”

²² Bak áziye ol Paúlo zee ábárik ácin údúwá zóz ci óbód ki idongi. Egerényít oróót izéttó né, “Urúwét kádák! Iróng enné agánô kí ruget.” ²³ Bak égéreny oróót kár zin kerécit ruumaní wágêk, kár bodók kadamútâ todowa kazácêk tamu-keng ázi kééré cinnêng kábúrna nóng oróót. ²⁴ Erecánêk dđikiryóiti wá aciir wák Rómo aciir kár kótte Paúlo céézé cinnêng, kár zin bodók erecánêk ízék né, íbícet allá kár kúdúwá zóz cí anyík ól kegerényít oróót níko ko. ²⁵ Ábárik míng ovvó écéb Paúlo kár zin wédá kadóit, ízék Paúlo dđikiryóit cí dá ábíle ngínatí né, “Íróng inná elémi míng adóku éét cí één Romenit ngáti ngén kettedózík nónno zóz cí ábáci ronía.”

²⁶ Ma balíng ízík ééti néci zóz nécú, úk dđikiryókta kár zin kízék né, “Ogoník dim iyé éét néci nyá? Één ééti Romenit cí ngén kettedózík zoz lojiká!”

²⁷ Úk zin dđikiryóiti íjín Paúlo, ízék né, “Duwaká díí, eení éét ci Rómo dédé?”

Obódêk zin Paúlo, ázi né, “Iin.”

²⁸ Ízék alaani néci adđikíré kó nónno né, “Kárúi baliyé orobíya cík méélék gírr kár zin kíze Romenit.”

Obódêk zin Paúlo keení éét cí karitái lóocé ci Rómi.

²⁹ Ataman níko, imírté ol bálik órông kíjínnet Paúlo ké. Ma zin balíng iróng dđikiryóiti ámúda báci cínne ngáti ecébé Paúlo diditaca éét cí één Romenit, ngáti ngén kabáce zóz ímmá, otongóólê looc.

Ábíle Paúlo ngáti ol wák roníák

³⁰ Óróng dđikiryóiti cí Rómo kággá júrrûm gii cí anyáha Juz kótte Paúlo báálâ ko. Ma báli ngeretín cí rééng, óogá didita wák ecebiné Paúlo ké, kár zin kerecánêk alaát wák adđikíré céézé wá Tamutáddéno kí lodđikíré wák orgu wák gon irón nongítôn dóok, kúlútté kár kuwáit. Úwe zin Paúlo kár zin kúk kányík kíbíl orgéné cinnêng.

23

¹ Egélêm Paúlo ól wák loḱikák zee kár kíze né, “Gotónóga, kaggá zínína níkó míng ngén kutuguwék Tamutáddên gií immá cí gérzé baízé wánání zee rok wázín necû.” ² Maíje zózé necu udúwák Ananíyasi wá addikíré céézé cí Tamutáddênó ól wák ójóngozi Paúlo kapánit nónno utug. ³ Ízék Paúlo nónno né, “Árúki atin Tamutáddên innét búk níkó, volóngyóit! Aávê inná ngínatú kár tedíyá annít bácî cínanní góólé cí áduwá loṭinowa míng ábáci inná búk ngáti annékê ól cíkó né urúwét annít ko!”

⁴ Maíje ol bálik ábíle Paúlo ojonun ké izéttó né, “Ma odómi dđikíryóit cí cééz cí Tamutáddêno.”

⁵ Obódêk Paúlo nógo ízék né, “Gotónóga, ngén kaggá míng één etté éne dđikíryóit cí cééz cí Tamutáddêno, ngíwá éhêrine zoz ází né, ‘Ma ozózi zóz cí gérzé óbód kí dđikíryók wák ól wágunnek.’”

⁶ Ággá zin Paúlo níkó míng één uggák ngátinnêng ól cík één Sádducis, ovvó uggák Parecis, egerényêk zin Paúlo kólle wá ózôz loḱikonyá iízék né, “Gotónóga, keéní éét cí Parecisi ngérri éét cí één Parecis. Kábíli íyókó loḱiká marrít míng kazí né íngâzi atin ol wák ádáí rugéta.” ⁷ Ngintí áduwáné níkó, ítingá joore óllé cik één Parecis kí Sádducis kengértô ol orgéna. ⁸ Ází Sádducisi né, ázzê ngázî daíza tó, kár bódók kizéttó né, ázzê rok toniak wák Tamutáddênó illóí rok vongizók. Maíje Parecisi ází né, áavte káála nekó dók tó.

⁹ Ávvú walwali cí appwé tó, maíje demézâha uggák wák édémez loṭinók wák Musesi één Parecis, íbílet jééná kár zin kadángtô oróót kizéttó né, “Ázzê gíí immá cí gerzé kamudána ógôn ééti cú tó.” Kár zin bódók kizéttó né, “Ógôn woyé kú míng ózózík toniatí cí Tamutáddênó icímá vongizi nónno?” ¹⁰ Íze appwá dongónét oróót zee kotongóólê alaani báli aciíru ké, kíze né óbbóc atidíc ol nek oyóhó kó ozéryé Paúlo azziné. Erecánêk zin aciir kót kányáktá Paúlo óllé nek oyóhó ké ibatíné kár zin kótte órgé wá aciiru ábâhe.

¹¹ Bak ákkú mányí kaal dóok bálín néci ele, kíkíyá kibílêk Paúlo onozowé kár zin kizék né, “Ma ongóólê gij ímmá, íyókó ízê bbacait cinánní Jerusalema, koróngnyi zin bodók míng okkó éení bbacait lóócé wá addikíré één Rom.”

Ámágík ol Paúlo kúrúwet kádák

¹² Majje ngerrétín cú, úlútté juzi uggák kár zin kuwáít, kizéttó né, kettédáa eleméti daíntê kí udénet mám záré cik Tamutáddénák zee kuruktá Paúlo kádák. ¹³ Één úccá ol cík ází níko motén wéc kí úggé búk. ¹⁴ Kár zin kót alááné wá cééz wá Tamutáddénó addikíré kí ddikíryôk wák orgu ót izétêk né, “Kanyicá Tamutáddên kize bbacait cinnâng ngáti iróng kadaká gij ímmá zee kuruktá Paúlo kádák. ¹⁵ Íyókó nigá kí ól wák gon roníákk ittóntík ddikíryóit wá aciíru zóz kár kittonnáung Paúlo. Allabtá izétêk né koróngnya bodók kíjjínta Paúlo júrrûm. Mazíng ovvó ányáha nónno, kár zin kataguzéyya góólá kúrúktá kádák míng ngén kuzuccáung igéta.”

¹⁶ Ábárik dá ngerrí ngóóni Paúlo ízík zóz cí ámágike ol molótinne kó, kár zin kúk órgé ci aciiru úk udúwák molótinne. ¹⁷ Kár zin Paúlo utú ddikíryóit ímmá ci aciiru kár zin kizék nónno né, “Bíté díí lógôzit cú kúk kudúwák ddikíryóit zóz ímmá.” ¹⁸ Inyámán zin ééti néci lógôzit néci úwe ddikíryôkta, kár zin kizék ddikíryóit né, “Áwúya ééti wá écébje één Paúlo ké, kár zin kizéyá né bíté lógôzit cú ngátunné kár kudúwái zóz cí ányái.”

¹⁹ Ággám ddikíryóiti azzít cí lógôzit nécú kár zin kíjjín kizék né, “Írông aduwáka zóz cí ází ne?”

²⁰ Ózôz ddikíryôwa cík juzo zóz cí ází né, “Kalabttá innét Paúlo kár kotta kollá lózâ ngérrêt ki cí ovvó ájjín zóz ímmá júrrûm cí óbód ki nónno. ²¹ Ma edeconík ngíwá atin óngiké ól cík één motén wéc kí úggé nónno goola. Majje ábárik ánycík Tamutáddên

kíze bbacait ngáti iyáwíné daíntê kí máme zee kúrúwet Paúlo kádák. Ódóltá ábárik avvútó júrrûm, éréyi zar innéta ttonék Paúlo kúk.”

²² Ízék ddikíryóiti lógôzit nécú né, “Ma aduwái éét ímmá annék né uduwáha etté inná anníta zóz nécú údút.” Kár zin kányík lógôzit néci kúk.

Ittónit ol Paúlo kúk alááné wá één Velíçe

²³ Maíje alaani cí aciiru kó, útû alaát úggé cík idík één ráma ngátinné kár zin kízék né, “Engértá aciir úggé cík één obet ráma (200) kár órgé wá één Sisiriyas kí ól cík ótód vartangé motén turgérem (70) kí ól cík illanyáú obet ráma (200). Ulútét ijjó wágôk kár otoz míng íze koor tórkôc atijá. ²⁴ Ánycík vartangé úggé Paúlo kár kótód enné códê kár zin uggák kányáit ijjó cigínnék, inyamánit nónno lábák zee rok aláán Velíçe.” ²⁵ Etéhêr zin alaani nécú wáragé cí éhêrye kí cú Velíçe ízék né, “²⁶ Arrák ówá, kizzáyé oróót, kíttonákí Kalaudios Lisiyasi wáraga nécú innéta Velíçe éét wá addikíré ábáli lóoc júrrûm. ²⁷ Aggámít ól wák één juz éét nécú kár zin ábárik órôngit kúrúwet kádák. Ma balíng kumúdâ míng één ééti nécú cinná Rómo, kóttá kí aciir kót keeltáwá. ²⁸ Koróngi báli kagga zóz cí abúrnêk nónno nóng kár ábárik órông kúrúwet kádák kó? Kuúwê zin rok lokíko wánnêng. ²⁹ Kumúdâ ázzê gíí ímmá cí dá gerzé ógôn ééti nécú tó, kár kélêzo kí daiz icímá écébje cikínâ. Ovvóyé ol néké nónno lokíká zózé ci óbód ki lotinók wágêk do. ³⁰ Ma balíng kízíya zóz cí órông ol kúrúkté nónno, ataman níko kodólâ kár zin kíttonái innéta. Kuduwáha ól bálik órông kibílté nónno ronía ké kívítá kúdúktá zóz néci ábáci ééti nécú ké ngátunné.”

³¹ Ízíyet aciiri zóz cí erecánêk ddikíryóiti kó, kár zin kótte Paúlo balín néci zee rok oróg cí ázi ol né Antipatis. ³² Maíje ngerrétín cú óbbóddá aciir wák ówó zóónê oróg wá aciiru, utúngtêk ól wák ótód vartangé kinyamánit Paúlo. ³³ Ótte nónno rok Sisiriya, óót ánycík wáraga aláán wá addikíré één Velíçe, kár zin bódók kánycík Paúlo azzin

cíginnek.³⁴ Ikéb bodók alaani wáraga zee kár zin kǐjǐn Paúlo kízék né, “Akkúni órgé jáng?” Mazíng okkó ácin nónno míng ákkú órgé ci één Silsiya,³⁵ ízék nónno né, “Avvu izong kúzúccá ol bálík ovvoyyí loḱiká ké loóc, kár zin kízík izong kár zin kettéd rónî cúnne.” Erecánêk zin aciir zóz kécébit Paúlo céézé báli addikíré éényet Érodi ké.

Ovvóyé ol wák juzo Paúlo loḱiká

24

¹ Mazíng ovvó edéccái iinya cík één túr, úk alaani wá addikíré céézé wá Tamutáddénó wá één Ananíyas órgé ci één Sisiriya. Órkor kí ol wák juzo addikíré kí éét cí dá gon ábáriz zózok loḱiká ází zar né Tertalas. Ót ngáti Vilícê ovvó adúwâk nónno zózok wák ovóolngé negé Paúlo.² Utú zin Vilícê Paúlo kikiyá écitó, majje Tertalasi akáté óbá nongítôn cík ovóolngé negé Paúlo kár kótte roníá kó ází né, “Aláán wá adingdingí, áányet genyizi cúnne abâlê ol júrrûm kó gánó ci ábâhe ol úúmuc lábák. Utúgúzé kaálá cík abúnná órgé cinnâng ko.³ Kaggamána kaal nekó loocowé dóok odohízé, kár zin bodók kirrézti oróót.⁴ Iróng zin koróngi kedecá íí cúnne ettédê víyó zózâ, ábárik kaláyí úlla kár zik zóz cí uturi kó júrrûm.⁵ Kamudána éét cú míng gerza úlal ol. Urúmúz ol cík juzo koyóktô vataníne nek ábâhe ké dóok, één bodók enne ddiḱiryóit cí kólle cí báli ááve Nazeréta.⁶ Órông zin bodók kutûl cééz wá Tamutáddénó, kár zin íyé kécébtta níko. (Koróngnya kettédá zóz cínné lotinowé wágâk juzo.⁷ Ábárik alaani wá aciiru één Lisiyas amáit ibatíné.⁸ Bak erecánêk ol wák ovvóyé nónno loḱiká kivitái innéta.)^a Íyókó míng ájjíni inná búk, ázíkna wóyé enne ilyá nongítôn nek órông kécébtta nónno ké ngátinné.”⁹ Urumtózik ol wák juzo dóok zóz órông kibílté Paúlo, izéttó né, “Ilémnyai zozowá nekó dóok.”

^a Ìllöi nongítôn nekö Baibola uúgánik.

Adúwák Paúlo zóz cí ebéhé enné ele Velíce

¹⁰ Mazíng ódík alaani wá één Velíce Paúlo ebere kózôz, íze zin Paúlo né, “Kaggáyí níko míng eéni éét cí appái nongítôn cík oróg cú erkinyá cik meeek, íyókó zin katállnê ngáti kaduwákí zóz wanani. ¹¹ Ngáti íyókó umúdâ búk zóz cínanní, izéttó wázín nécú iinya omoto kí ramá, ngíntí meer baliyé kokkóyé lawínet Tamutáddên Jerusalema. ¹² Ngén juzi kumuddâ míng kadángóna kí éét ímmá céézé wá Tamutáddênó icímá míng kizócí ól kurúktô baaleté, icímá úccá ngámâni búk Jerusalema. ¹³ Iróng búk wóyé anyaháki bbácák wák ovvoyá annít lojiká kó. ¹⁴ Kelémná atidíc kuduwáung gii wá kogóni. Kadíngdínání Tamutáddên wá jjiitigác ngáti gool wá Yésu ází negé né kábáci. Maíje bodók katú kaal wák eherye lotinowé wák Musesi kí buwaníne wák aríttok wák zóz cí Tamutáddênó veelek. ¹⁵ Kányái zin búk inóní cí katúwê Tamutáddên kí íyókó ciinnêng ko. Ma tuvénet néci óbód kí ngázî wá atin íngâne ol dóok wák abúnná kí ól wák gérzék búk daíza. ¹⁶ Maíje zin gon odohízé kaháci kanyík zínín cínani kó kíze voora Tamutáddêná kí óllé cik díirík búk. ¹⁷ Balíng arabántê iinya cík kaavé Jerusalema renná, kanyáhâ orobíya cík kokkó kanyík ól cigánník juz wák ámâti kí cík kokkó kamúcê Tamutáddên. ¹⁸ Ma balíng ngén kogóni kaal nêkó urubttâ annít cééz wá Tamutáddênó écitó, ngáti írông kedecánê tuvénet. Ázzê báli kólle ímma cík korkóryá kí annít tó rok búk géryî. ¹⁹ Maíje ábárik báli juzi uggák cík ávvú lóócé ci Asiyó (Turkiya) áávte ngínatí. Abúnná ábárik míng ávvú negé eletiné búk kiyitá kóttá ronía míng dá ááve gíí cí gerzé kutugúwá tó. ²⁰ Icímá ábárik anyík ól cík áávte ngátú kó kuduktái zóz cí dá gérzé kutúgû íí báli kabíllnê lojiká ké. ²¹ ‘Kaggá gii códê tok níko cí báli kudúwâ mulúwé ci ábúle kízíyet negé dóok né, apahékâng annít gézîten wázín nécú kó, marrít míng katú gii cí atin bodók arúgné ol wák adaító?’”

²² Maíje Velícê wá ággá gool cí óbód kí Tamutáddên júrrûm, ibílíz róní, kár zin kízék nógo né, “Ngén kettédi róní cinnûng kó, iiténê wá ákkûne alaani wá acírú éen Lisiyas.”

²³ Kár zin kerecánêk aláán wá díci acírú kébék Paúlo kár kúzzûte nóno júrrûm, kár búk gon kányík íí cí ettéde víyó réena, bak ányík gónogi kanyáktâk gii cí etté órông enné búk lábák.

Ábîle Paúlo róní ngáti Velícê kí Dersíla

²⁴ Maíje íínyá úggé, ívítá Velícê kí ngáá wainne éen juzoc ázi zar né Dersíla. Ittón ól kót kanyáktá Paúlo kikiyá kózôz zóz wá óbód kí tųwénet wá Yésu wá báli atáhâlai.

²⁵ Ma balíng ózôz Paúlo zóz cí óbód kí gool cí anyáhé éétí ele kúbúnná kí gool wá álame éétí ele káálé wák gérzek, ki gool wá kár kabálé Tamutáddên ól atin, otongóólê Velícê lóoc kár zin kízék Paúlo né, “Bít díí wázín necú, máng etté kanyî íí cí ettédê víyó, ngén bōdōk kawúyîn.” ²⁶ Ábárik dá bōdōk Velícê órông kányík Paúlo nóno orobíya. Wá zin gon enné áwane Paúlo íínyá úggé kivitá kózôzzo búk kō nénné.

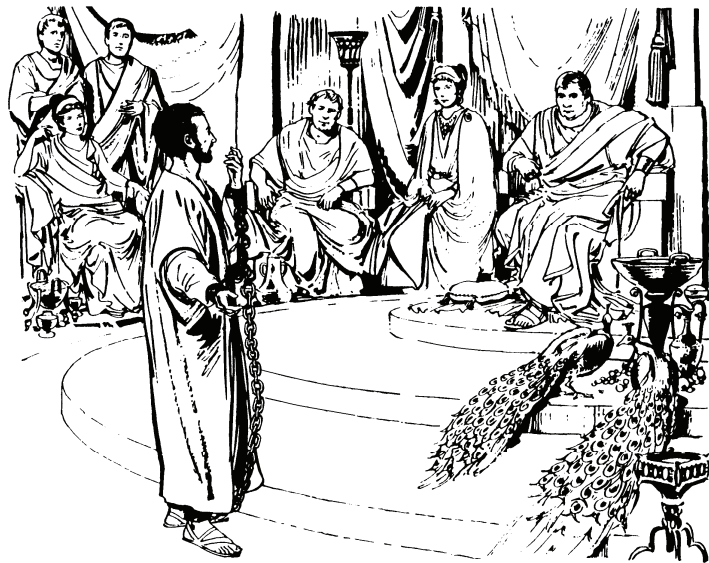
²⁷ Ma balíng edéccái erkítowá cík éen râm, úk Velícê ngámâni, aragíz nóno alaani cí ázi zar né Porcas Véstas. Maíje Velícê órông juz kátálit nóno, utúngêk zin Paúlo kécébé cikínâ.

Ábîle Paúlo lokíko ngáti Véstasi

25 ¹ Mazíng ákkúnnâk Véstasi oróg wá ázi né Sisiriya, ómón íínyá íyó kár zin kúk Jerusalema. ² Maíje alaata wák addikírê céézé wá Tamutáddênó kí alaata wák juzo ótte zóz cí Paúlo ngáti aláán Véstas. ³ Bak ilálêk Véstas kár kitíríz nógo ngáti ányiké Paúlo kúk Jerusalema, éci ózôzzo zóz cí kár kót kedétté Paúlo góólá kár kúrúwet kádâk. ⁴ Obōdêk Véstasi nógo ízék né, “Écébje Paúlo órgé wá éen Sisiriya. Ma búk anná ilya kamírê kokkó ngínatí ataman. ⁵ Anycang alaata wágōk ngínatú korkorta kōttâ Sisiriyakté, kár kót kōttâ éét néci bíllét míng dá útúgú gii cí gerze.”

⁶ Ma balíng ómón Véstasi ínyá turgē óbbóc omoto Jerusalema, úk zin Sisiriyákté. Ma ijténé cú ávvú céézé wá rōnío, kár zin kányík aciir kanyákttāk Paúlo róní.

⁷ Ma balíng úzzúca Paúlo ngintí rōnío, íbílet juzi bálík ávvú Jerusalema ké kuburuwet nónno kár zin kúdúktá nongítōn cík gézék méélék idhányé negé Paúlo kár kóttē billétâ. Ázzē bōdók zízōng nógo bbaçowâ tó. ⁸ Maíjē Paúlo ébék ele cinné zózâ kár zin kízék Véstas né, “Íllóí gii ímmá cí gézék kogoník lotinók wák juzo, rok ngin wá alawíné negé, icímá aláán wá Rómo addikírē.”

“Anyáhâk ol Paúlo aláán Agripa”

⁹ Ábárik ngíwá órōnge Véstasi ól wák juzo kirrézit nónno, íjjín Paúlo ízék né, “Élémna wóyé ngintí okkóyê Jerusalemá kár kúk kícíné zoz cūnné kó ngínatí?”

¹⁰ Bak obódéké Paúlo nónno ánnēk né, “Kemennák ungéç cí koróngē zóz cí nánní kó kettédé ngátí irōne alaani wá Rómo addikírē. Ngíwá aggáwē bük íllóí gii ímmá cí gézék kutuguwéya juz. ¹¹ Míng dá kábáca lotinók, kutúgū gii cí gézék ci kaganóna kí ngintí apahoníká daizi, iróng kávríj gíyē necu. Ma zin ábárik míng íllóí bbácák cík aduwáket zóz cí omomozāng annít kó, iróng wóyé inná icímá ééti ímmá anyík ól nekó kottān. Míng útúgū níko, koróngi míng apáhéka zóz necú alaani wá addikírē Rómo.”

¹² Balíng oboddái Véstasi kí ól wágínnék ééla nónno róniá zóz cí Paúlo, obodé zin Paúlo ízék né, “Ma íyókó míng amácê rónié necú kó, míng írông okkó aláané wá Rómo addikíré, bít lábák.”

Oóbêk Véstasi aláán Agripa zóz cí Paúlo

¹³ Ma íínyá úggé, ívítá alaani wá één Agripa kí ngóoni waíne één Bernis ávvúnák oróg wá één Sisiriya, kár kiyítá kizzác aláán wá één jor ázi zar né Véstas.

¹⁴ Mazíng ovvo ómóni ngínatí íínyá úggé, oóbêk Véstasi nógo zóz cí Paúlo. Ízék né, “Ááve ééti immá cí écébje, cí báli ungnék Velícê cíkin. ¹⁵ Mazíng kokkó íiten ímmá Jerusalema, ányáktá alaata wák juzo kí alaata wák addikíré céézé wá Tamutáddênó róni cí éét necú. Bak ábárik oróngnya annít kettédik éét necú gii cí gerze. ¹⁶ Bak kannéi nógo né, wágon kééré ci ól cík één Rôm abúnná míng kányík éét cí ovvóyé ól lokiká kózôzzo árrák kí ól nek ovvóyé nónno ké, kár abúnná míng ányák gool cí álítené.” ¹⁷ Ma balíng ívítá alaata neké ngintú, ngén zin kávvú ngintí réeni kí míng kaavé kize éét cí iróni zóz necí, kár zin kízék aciir né, “Anyáktá dá éét baliyé ngátu.” ¹⁸ Itingázzo ol bálik ovvóyé nónno róniá ké, jeena. Ábárik kinóná kíizê né, “Óbbóc adíc negé áduwa kaal cík gézék oróót ógôn ééti necú. Ábárik dá illóí kaal cík ógôn níko. ¹⁹ Één dá zoz cí dók anyák negé kó zar dangónet cí óbód kí tūwēnet cinnēng aláwé Tamutáddēn bōdōk zōz cí óbód ki éēt ímmá cí dá één zára Yésu cí dá ádáha. Majje ábárik Paúlo ázi né, ‘Ngén éét necí één Yésu ké áruge. ²⁰ Amálílé annít óó, ilitáwá gíí cí kogóni kár kumudái keng cí zóz necú júrrūm. Kíjjina zin Paúlo icímá míng élémna wēt cí okkóyé wóyé ééné rok Jerusalem kár kúk kozózé zóz necínné kó ngínatí. ²¹ Átámác zin ábárik Paúlo zóz necínáni kó, kár zin kíze né agánô míng ébék ol nónno zee ngintí ittononik aláán wá Rómo addikíré, kár kúk kettéd zóz cinné ko. Kerecanéya zin ól zóz kébéit nónno zee ngintí wázín ímmá kittónik kúk ngáti aláán wá addikíré.’”

²² Ízék Agrípa Véstas né, “Koróngi kízík éét néci ilya.” Qbódêk Véstasi nónno ánnêk né, “Ngén ázzî nónno lózâ.”

Anyáhâk ol Paúlo ngintí Agripa kí Bernisi

²³ Maíje ngérrêet kwóórê ci addikírê, ívítá Agripâ kí ngóóni waínne één Bernis ittózzo kí alaas wák aciiru kí ddikírýòk wák órgú cêéz wágon alúténé ol lojiká. Erecánêk Véstasi aciir zóz kányákta Paúlo.²⁴ Ózóz zin Véstasi íze né, “Aláán Agrípa kí ól cík avvútú ngátu kó dōok, icínét díí éét cū. Anyaháka ol wák juzo ábárik ngátu kí Jerusalema dōok nónno lojiká kár ketedéyi lojiko. Egerényít izéttó né, anyík éét nécú kádâk²⁵ Maíje ábárik illóí gij cí gézê karúbâ dá ógôn ééti cú kár wóyé kagántô kí daiz. Ma balíng atámâco enné, kár zin bodók kórông zóz necínne kó kúk kícíné alááné wá addikírê Rómo, odólâ zin kittóna nónno kúk.²⁶ Ázzê zin ábárik annít zóz wá utúrí kár keteherík aláán wá Rómo addikírê tó. Ma zin íyókó kanyáhâ nónno kidiwákí ladun innêta, aláán Agripa, kár míng kédéccá dōok mitanínét nónno, icímá kámúda gij cí wóyé kéhêr óbód ki nónno.²⁷ Íbíl ki cí iróng abúnná ngáti nánní míng kittóni éét cí écêbje míng ngén kumuddá títíman cínne júrrûm.”

Adúwâk Paúlo zóz cínne étêziné aláán Agripa

26 ¹ Ízêk Agripa Paúlo né, “Kaányí íí cí kár zoze.” Ódóng Paúlo ázzít kár zin kétêzo kíze né, ² “Aláán Agripa, kánnâi zínín cínánní né kiyówá iiténé nécú, ngíwá atidíc arubânê gool cí ketezânê káálé cik títíman cí juzo kó cín inná ilya búk.³ Marrít míng aggá keeraní wák júzo ábâhe kí góólók wák engéroné negé baíza. Kaláyí zin kár ziyá zíníné ci álali.

⁴ “Ággá ol wák juzo dōok baiz cí nánní míng ngén báli keení lógôzit zee rok íyókó. Ággá míng kabái dá kú órgé wánání zee rok Jerusalema. ⁵ Ággá baiz wánání erkítowé bálík keéné parecisoc ké dōok, ábárik iróng órông kúdúktá zóz wá één dēdē. Ngíwá kólle wá pareciso ngén ázúnne lotinók oróót kómmógit ól úggé. ⁶ Ímmá zin íyókó, míng kábíli lojiká

kó marrít míng keré t̄wəntá olom báli ílótík Tāmútaddēn j̄j̄itigác ké. ⁷ Ad̄ingdingan booryowá wágék één omoto kí rām kó Tamútaddēn odohízé, kár negé búk kurubtái olom néci. Alaan wá ad̄ingdingí zózé ci keréwê olom kó nénné ci abillá juzi lōkiká. ⁸ Ma íyókó nigá búk juzi cík avvútú ngátú kó ómmógjung ngintí atuyú zóz cí atin íngâne Tāmútaddēn ól wák adaító daíza kó nya?

⁹ “Ímma báli anná ilyá kamarrínê ól cík átú Yésu wá Nazeréto zee, kinóná kutuguwéya nógo kaal cík gézék. ¹⁰ Kutúgû nékó dédé Jerusalema. Áanya zin baliyé komiz alaata wák addikíré céézé wá Tamútaddēno komiz cí kár kaggame ól cík átú Yésu ké, kár zin kárík cikin. Mazíng ovvó ettédík ól daiz, kelémâ zin. ¹¹ Kimícê nógo ceeziné wák lotinóú oróót, bak kágídi nógo kár kimigtóí t̄wənet wánnēng. Kutuburéya báli nógo nóng oróót zee, kúk rok orogjók cík idongínú kúk kécéb nógo de.”

Ádúwa Paúlo goal cí elémnane Yésu kár kúnú

¹² Íze Paúlo né “Zóz zin báli kokkóyê rok Damaskas komízé ci áanya d̄dikiríyóiti wá cééz wá Tamútaddēno ké nénné. ¹³ Maíjē góólá wázín kéngá, aláán wá ad̄ingdingí, kedényâ gwóó cí atárrân lōoc kómmóg íí míng ákkú tamu-kéngá kár zin kutukúla annít kí ól bálík korkóryá búk ké. ¹⁴ Kudúkta d̄ōok lōoc, kár zin kízík mulúk cí annéka zózé ci Hibúrwô né, ‘Saul, Saul, ma amarrinná níko.’” Akivék ele cūnné ngodocet ngáti ovvocínê kí wagon táng cí óvoc dhól cí orowiné ééti. ¹⁵ ‘Kíjjína zin kíízê né ‘Innét ngene nécú manyi wanani?’

Obodéka mányí wánani, ází né, ‘Annít Yésu néci amarrínê ko. ¹⁶ Íyókó tinga jééná bíl zóónê. Kiyelékí ele kár katahalái íze éét cí alinglingoniká ngáti eené bbacait cí aduwái ól kaal nek icínú kó, kiyelékí atin goal. ¹⁷ Keelání atin óllé wáginnék kí idongíné nek kokkó kittóníkí ké. ¹⁸ Bít óo nógo ebere kár kutuhúyê ngáti ácíne ngintí muhúrí kícínet ngintí voori. Oogá nógo azziné cik loryentó kiviták Tamútaddēn, abúnná

míng kalalnék nógo bacinowé wágêk. Abúnná bodók míng ámúda negé ngin ímmá ngáti ól wák umuddá ngintínnêng ngátináni góólé wá atuyyá negé’.

Ádúwá Paúlo línlingón waínne

¹⁹ “Íróng zin kibbézi gií wá kícína ákkú tamu-kenga, aláán Agripa. ²⁰ Kuwahéya zin arrák ól wák Damaskasa kí wák Jerusalema, kí wák Judaikté dóok kár zin idongí wák iróng één juz. Kuduwáha kizéyá né, utungték bacinók looc kár zin utuguz kaal wák iyéláí dédé kizéttó né, utungtéu bacinók looc. ²¹ Zóz zin wá aggámnyá juzi nékó céézé cí Tamutáddénó Jerusalema, kár zin ábárik írông árúka kadak kó nénné. ²² Ngintí meer nécú rok wázín nécú, eelána Tamutáddén. Íyókó míng kábíli ngátu kó, kaduwai zóz cinné ól veelek cík idík kí ól cík addikíré. Één zoz cí kadúwâ kó báli údúktá aríttôwá wák zóz cí Tamutáddênó kí Muses búk ází né, iiná atin koor ímmá ké. ²³ Apírna atin Yésu wá atáhálá Tamutáddén daíza izong, kár zin kítíngá daíza, enné owa. Okkó atin adúwâk ól wák juzo kí idongí, ngintí alálnéké Tamutáddén nógo bacinowé wágêk.”

²⁴ Mazíng ngén Paúlo étêze níko, egerényêk Véstasi nóno ízék né, “Ádákí ngámoni Paúlo! Anyahái demzínét cí appwé kó ngámon.”

²⁵ Bak obódéké Paúlo nóno ánnêk né, “Aláán wá adingdingí, iróng adáka ngámoni één zóz cí kadúwâ kó zóz wá cállé één dédé. ²⁶ Aláán Agripa! Kobíkkí zóz nécú ngáti kanímê zóz dóok marrít míng aggá kaal nékó dóok. Ábárik kazí né aggáú nógo dóok, éci káála nékó írông baliyé ógône lomúk. ²⁷ Kaggá aláán Agripa níko míng atú inná kaal bálík éhêr aríttôwá wák zóz cí Tamutáddénó ké.”

²⁸ Ízék Agripa Paúlo né, “Inóni inná ází né ábárik bong woyé áánya kunu Yésu úwé kettédê víyó cidicílím níko kó?”

²⁹ Ízék Paúlo nóno né, “Ma wóyé núnún míng één ij cí kettédê víyó kó cí utúrí icímá cí úúni, kajjinékí kí ól nék azíknâng kó dóok utuguz ki anná kó. Ábárik íyókó, iróng koróngi míng écébjung ol diditái ki anna.”

³⁰ Itingázzo alaani kí mamur kí Bernis kí ól dóok jeena. ³¹ Ma balíng otózo izétô né, “Ngén éeti nécú kútúgú dá gii ímmá cí wóyé éllêno kí daiz icímá cebínet cikínâ údút.”

³² Ízék Agripa Véstos né, “Ma wédá ngén kórông róní cinné kó kúk kirônê ngáti aláán wá Rómo addikíré, óógjai wétté éeti nécú.”

Inyamánít aciiri Paúlo ibówa kúk ógré ci Rómo

27 ¹ Ma balíng ittónet alaani Véstosi, kóttá Itáliyákté ibówa, ánycík Paúlo kí ól úggé wák écébjé kó, éet cí één Juliyas. “Één éeti nécú ddikíryóit cí aciir wák aláán wá Rómo.” ² Kótódda ibó ngáti één Adramitam, ibó cí dá órông kúk orogjowé cik áavte líl títíma orogjók cík ól cík één Asiya. Korkóryá zin kí éet cí één Aristarkos cí Masadonia ábâk ógré ci één Teselónika. ³ Ma íiten cú kúzzúcwá oróg cí ázi zar né Sidon. Maíje Juliyosi úbúnna ngáti Paúlo oróót, ányík kúk kívón gónógi kár kánycík kaal cík dá wétâk órông enné. ⁴ Mazíng kedecceka, uvúwán ngoti cí álâm ibó wétâ, kedérrêkteya wét jeena otóné ci máyé ngoti ókkó kí ngintí ábúrka máma één Saiporos. ⁵ Kabaízzá líl kí lóócók cík één Silsiya kí Pamvilia, kár kóttá ógré wá één Mira ááve lóócé ci één Lisiya. ⁶ Ma ngínatí úrubá Juliyasi ibó cí ákkú Alsandria okkó abâkze ókkó kí Italiya. Kár zin kótóddit ibó nécí.

⁷ Kabaízzá elétí idícílím ínyá cík arabáné góólé ci okómí oróót, kúzzúcwá oróg cí één Cinidas. ⁸ Atárgányan ngoti ibó úúmuc bak kedenyáná oróg cí máyé ngoti ááve nyagulé cí iróng réeni ngáti één Laseya.

⁹ Ma balíng íze meelé iinya cík komonná, íkíyá lolo cí gerzé iróng ol ngén abákzíné liilowé kár zin bodók iinya wák iyawintó juzi ozoróca. Itíló zin Paúlo nógo ízék né,
¹⁰ “Logozé, kácínni zee úk atin bakzínét cínna ngátu kó owa íze gerza. Egerzánê atin kaala cík méélék kí ibo búk, rok wóyé ol búk ádáí.” ¹¹ Ízík dá ddikíríyóiti cí aciiru kó zóz cí adúwák ééti cí addikíré ibá kí mányí ibo, iróng één zóz cí adúwák Paúlo kó. ¹² Iróng nyágúle cí líílú één nyágúle cí agánô míng káávté tagíza. Meelé ol cík ází né ko de míng gerza wet liila góólé necú núnún, kár katahácít kúzzúcá nyágúle cí liilu één Voniks. Míng ááve íí cí kettéde víyó tó. Één necí nyágúle cí liilu ngáti één Keréta cí edévô kí idolye-nyígâ kí ido-ngíjâ, ngintí wóyé agánô míng omonné tagíza nénné.

Ilólí cí ávúwan Ippang cí mámu

¹³ Akáté ngoti ímma cídici uvuwánáa otóné cí idolyo, maíje ol wák álínglíng ibowá izéttó né kár kotozo. Odongtá zin ibólênit báli ábíliz ibo ké táddên, kár zin kabaízzá zee kíze ojon títim cí liilu ngáti één Káríta. ¹⁴ Ímma ataman níkó, uvuwáná ilólí cí ází zar né “Ídó ngáti ókkó kí jeen.” ¹⁵ Ónvóc ibo, ma balíng ókóm ngáti irinyoniká ngot, utungtâ kanyciya ngot kítíík. ¹⁶ Kumuddáwa ngintí kabilná balíng kozoróyyá idolye cí ngintí ábúruk máma ází né Kauda. Ímma góólé cí okómí kak, úllta ngintí kecebyyá ibo cidicí ngáti gónóni kávvú lábák júrrúm. ¹⁷ Utugúrtâ ibo táddên kár zin kulúccêk baru ibo wanái addikíré ké, kókóm nê kak. Ongóóle báli negé looc ází né óbbóc wóyé attíkê ngoti zee rok lííl títim wá één ázzâc lóócé cí één Libiya. Únyúmet rúúm cí gon atite ábú ngoti kotówé ibo kó, kár zin ánycík ngot kítíík ibo kúwe ngáti etté órông énné kúwe. ¹⁸ Uvúwán ilólí zee, báli ngerrétín cú, okólttêk íjjó wák ibá morótó. ¹⁹ Ímma wázín cí ódê ké, ujúktêk kaal úggé wák ányík ibo kótô morótó. ²⁰ Iróng ngén kácínna íí rok múnyúny ínyá cík méélék girr, maíje énné ngoti ábárik ótorye ávúwan de. Ma báli vúrrtâ, kizétá né, ízzí rugeti tó.

²¹ Ma balíng atagúzo ol magízêť ínyá cík meeek, íbíl Paúlo jééná kár zin kíze né,
 “Lógôz, míng iziktang, iróng wédá Káritakté abakzánu íbo. Kilitáit ngintí ajúkêñe káála zee
 bak amurya íyok uggák ko. ²² Maíje zin íyókó, kannékũng né anycík zinzétí kokómít kak,
 illóí adíc ímmá cí ádáí ngátinnõng údút. Álíbe atidíc íbo do níko. ²³ Kaggá rít níko ngin báli
 belejá akkunáká tonaití cí Tamutáddênó wá kalá gon, ²⁴ kár zin izéyá né, ‘Ma ongóólê looc
 Paúlo! Okkó ladun zee bít bít títíman cúnne aláané wá Rómo addikíré, maíje bodók
 Tamutáddên bunnaté waínne íze né, árúge atidíc ol nek abakzínu íbowá kó dók.’ ²⁵ Íyókó
 zin logozé, anycík zinzétí kokómít. Kaggá Tamutáddên níko míng ógôn atidíc zóz néci ki
 wanái míng aduyái ké. ²⁶ Attíkêť zin atidíc ngoti zee rok títím cí ngintí ábúrka máma.”

²⁷ Ímma játín cí izéttó játinowa omoto kí wéc kó, ngén ilólí attíkêť ippángé ci liil wá
 addikíré de níko. Ma ngáti okkó kí bálín keng, inónít ol bálík álínglín íbowá ké izéttó né
 kijongózít ngintí ógôn kí looci cí ááve líl orgéna. ²⁸ Iyábít zin uunzet cí morú ngáti okóléké
 baruc cí erímzéné íbólêntí cí adíngdíngé. Ámúda cáázók míng één uunzétâ óbôn códê kí
 motén rám (120) ngén dá áávte búlúc orgéna. Mazíng ovvó bodók ngintí díci íyab, úmúdda
 cáázók izéttó motén tórkôc (90) avvútó ngáti dholoi. ²⁹ Ongóóle baliyé negé zóz cí ází né
 óbbóc atidíc íbo báli kabázía ké ovvócêk ngoti be, ujúktêk kaal cík adíngdíngé ki biyênâ
 één wéc kár zin kecebtózík íbo abúnná míng ábíle morótó kár zin kálâc Tamutáddên káálá
 looci. ³⁰ Maíje ol wák álínglín íbowá írõng avíri. Ídímtá íbo cí díci írímzê ngáti góní cí
 addikíré ké, ujúktêk morótó, kár zin kalabta ol ngáti otodé íbo izétêk né óvvó negé ádíman
 gií ímmá cí adíngdíngé ábiliz íbo owa. ³¹ Ízêk Paúlo dđikíríyóit cí aciíru kí aciir cigínnék
 né, “Míng iróng ol nekó áávte íbowá, iróng adíc nigá árúgnnu, óť lábák rok líl títím.”

³² Kár zin aciiri ettédit baru wák íbo wanái írõng negé avíré ké kítták moro kár zin kanycík
 katavánê kúk lílátó.

³³ Ma balíng írông áaliz looci. Íizêk Paúlo nógo né, “Ereyo magízêt zee kíze wázín nécú ínyá omoto kí wéc, ngén adáít rok gii ímmá búk. ³⁴ Kilalékûng zin íyókó, kannékûng né, “Adáít gii ímmá, oróngnyu daínet kár uruget. Illóí atin gii cí adákung údút.” ³⁵ Ma balíng íze Paúlo níko, ídíma úmúne kár zin kányík Tamutáddên zány, ngáti alawíné kízíyet negé dóok, ubúnyán ímmá, kár zin kakáté kádáho. ³⁶ Ma balíng útúgú níko, okómít zin nógo dóok zínzeti, adák gon ngéngene ngátinnêng áhát ímmá. ³⁷ Keegíná báli dóok ngáti katubená íbówá obet rámá kí motén turgérem kí torkónóm (276). ³⁸ Ma balíng adákto ol dóok kélêzo kí daínet, ujúktêk lábí cík ógôn ki ngalíca moro abúnná míng ovolvoli íbo.

Íífb Ilólí íbo kazáné tadda

³⁹ Ma balíng alá ngerretini, írông ol wák álínglîng íbówá ággá líl tíím cí abílnné íbo ko, kár zin ábárik kédénycá nyágúle cí morú ányák ázzâc, kár zin kódóltta kizéttó né, wétté míng kúúl íbo kúk rok ngin nécí, kanyík wétté kabaízé zee kúk kutúvúv ázzácé necí, kár kíbíl ngáti ókkó ki tíím. ⁴⁰ Ettédit zin kaal wák ađingđingé írimzé íbówá ké kitázák moro, kár zin bodók kóogtá baru wák écêb keet wá ađikíré ááve íbówá kár kabaízé ol íbo ko. Ódóngit zin rúúm cí ađikíré alite ááve íbo táddêná kár kuvúwân ngoti íbo kúk tííma. ⁴¹ Ímma íbo ugúmân ázzâc cí dá álúte moro ngáti ókkó ki tíím. Ággám azzác íbo oo kodók kak, maíje vúrrút cí íbówó údûlet máma wák appálpâlan ilólí ké koyókyôwe.

⁴² Inónít aciiri zóz cí kár kurúkté ol wák écêbje ké kadaító gerza míng adúnye ímmá kívr kúk tííma. ⁴³ Ímma dđikíríyóiti wá acírú ééla Paúlo ruwenta éci enne élémi nóno oróót, kár zin kálâm nógo ngáti írông arúwé ol néké. Ábárik zin dđikíríyóiti ányík ol wák ággá dunyenet kingoztózík morótó óowá kár kudunycé kót tííma. ⁴⁴ Anúwe atin bodók uggák vúrrtâ, ngáti aggámé keen bálik adûlai íbowa ké. Gool zin báli kazucaná nagá dóok tíím kó nénné nécú.

Kaal wák ógôn Paúlo lóócé ci één Málta

28 ¹ Ma balíng kavvúttá líl títíma, izetê ol cík ábâk ngínatí né ází zar cík lóócé necí ábúrka máma kó né Málta. ² Eeláwê ol nêk dá ábâk ngínatí ké. Ma balíng akáté támú ítl, álál looci kúc, avaddê ol nêké gwóó dóok kavvuttéya. ³ Mazíng okkó Paúlo álútá rímma cík kár kárík gwóó, ottówá aburezi úwât kiyówá rímmáne nêké, kár zin kulúccêk ele cínne azzít cí Paúlo. ⁴ Ma balíng ícínê ol cík oróg necí úwât míng írímzé átté ci Paúlo, izetô eleti né, “Úrúk íyókó dá ééti necú éét cí diírí kádâk, míng ílît daiz morátótó núnún, ngén daizi ánú nónno de.” ⁵ Uturúrâk Paúlo úwât necí gwóó ngátí adáhé nónno. ⁶ Eréyêk ábárik negé kár kícínê Paúlo míng íive azziti icímá addúk lóócé kádâk. Ímma balíng érêyyo úúmuc, iróng ácín Paúlo míng apírna gíiyé ímmâni, utuhúwét bódók zóz izéttó né, “Één ééti necú tamutáddên ímmá búk.”

⁷ Ojoné dá manena cík éét cí één Publias, cí één aláán cí oróg necí. Átálet agíta oróót, bak kaavtiyyá kizeta erênôk cigínnêk ínyá íyó. ⁸ Maíje iinyáwé nêké bétí Publiasi omór balal kí vérttí kátángú caátó. Úk Paúlo ngátinné kár zin kúk katáddêk azzít kaláwêk Tamutáddên, bak ácín ábárik íze maya. ⁹ Ma balíng úk útúgú zóz necú níko, ívítá ol bálík dá omóri órgé necú ké dóok, bak árúguz Paúlo nógo. ¹⁰ Umúccet káálé cík méélék adizkekêta. Ma balíng kótódda ibo órông kár kabaktówá, áánycet kaal cík méélék wétú.

Wét ci kovvoyá Maltaké kí Rôm

¹¹ Ma balíng kedecáwa nyelói íyó cík kaavtiyyá órgé necí, otódda ibo cí akánnêk ol zar kíze né, “Tamuwên wák één cúude”, cí dá ákkú órgé ci één Aliksandria. Ází né écébje dá ibo necú líl utugá tágíz dóok. ¹² Ivítá karayyâ oróg ímmá cí addikíré één Sirákas, kár zin komonnta ínyá íyó ngínatí. ¹³ Kár zin ngínatí kabaktéwé zee ngítí karumnyá oróg cí één

Regiyam. Ma ɔténé cú, uɔwáná ngoti cí ákkú idolyá, ulla zar ínyá ramá níkó, kurúmta oróg cí één Putoli. ¹⁴ Kurubtâ ol úggé cík átúwɛ kár kalámtet ngínatí zee komonnta ínyá turgérem, kár zin kóttá ngáti één Róm. ¹⁵ Mazíng ovvó áziye gotonogéta wák átúwɛ ki nagá wák ábâk Romakté, ívítá urumtêt gool meer ngáti útené ol kaal één Apiyas, ovvó uggák arumékêt oróg cí ázi zar né ngíntík één íyó adaíné ol. Balíng ícín Paúlo nógo, ányík Tamútáddên zány kár zin kókóm zínín.

¹⁶ Ma balíng kúzzúcwá Rom, ánycík ol Paúlo kábâk do, kár zin kánycík aciirénít ímmá kébék nónno.

Úwák Paúlo Róma ngáti Ebehe aciiri

¹⁷ Balíng kedecáwa ínyá íyó, utú Paúlo dđikíríyòk cík juzo ábâk ngínatí kár kivítá kírónít búk. Ma balíng úlútté, ízék Paúlo nógo né, “Gotónóga, ma íyókó míng ngén kutuguwék gii cí gézɛ ol wágác icímá keeraní bálík karúbâk jjíítígác ké núnún, kecébjê baliyé Jerusalema kár zin kanyózík óllé Rómo kecébeta icímá kúrúktá ábárik kadau. ¹⁸ Íjjínta ollí Rómi zóz cí dá gézɛ kutúgú kár wétté kelezówa kí daiz, ma balíng úmúdda illólí gii ímmá níkó, órôngit koogtáwân. ¹⁹ Ma balíng úbúret juzi oogánet cinánní, korónga zin zóz cinánní kár kikiyá kózôz alaani wá áđdikírɛ Róma, míng ázzɛ rok annít lokíko cí kabílnê ol wágannik. ²⁰ Zóz zin cí koróngi kuđuwáung kó nénné. Maíje íyókó míng kecébjê kó, kecébjê zózé ci Yésu báli árík ol wák Israilo dóok zínzɛti één tírízòit cí óllú.”

²¹ Izétêk nónno né, “Ngén wáraganya uggák cík ózôz zóz cí óbód kí innét kivítáit Judaikté, illólí rok gotonét ímmá cí ányáha kavíyâk úggé icímá okkó áđúwa gii ímmá cí gézɛ ki innéta. ²² Ábárik zin íyókó koróngnya kár kizikta bābanínet cūnné kó, ngíwá kaggayá míng ózôz ol zóz cí gézɛ lóócók dóok óbód kí ol wák átú Yésu.”

²³ Ózózá wázín cí kár kurúmtóí kí Paúlo, maíje ol cík méélék ivónít Paúlo ngíwá báli áávé. Udúwák nógo gool cí atírízɛ Tamútáddên ol kár zin kerecánêk zóz nécú júrrúm ngíntí

ngerretínû tũp kize balin. Itímán enné nógo kár kízíyet zóz cí adúwâk nógo kó ngáti áadaké kaal wák éhêrye lotinowé wák Musesi kí aríttòk wák zóz cí Tamutáddénó óbód kí Yésu. ²⁴ Ízíyet uggák zóz cínné één dédé, ímmá uggák iróng élémna. ²⁵ Adángtô zin izong, ma balíng ngén negé kót, íizék zin Paúlo nógo né, “Ányík vongizi wá alilé arítóit wá zóz cí Tamutáddénó wá één Isaya kudúwâk jjitigòk kíizék né! ²⁶ ‘Bít izék ól nêkó né: áziknu atin kaal íiné bak ácinu eberéné búk, iróng zin ungeti cík zóz néci ággáyyu búk. ²⁷ Marrít ol nêkó ábânne zinzezi kár zin bodók kídítté íina. Maíje uggák, ácine eberéné, ázikne íina kíttò zoz zinzezi júrrûm, úkce atin obodaká de, míng ázi Tamutáddén, kár zin kurúgúz nógo.”

²⁸ Maíje báli vúrrtâ, ízék Paúlo nógo né, “Abúnná zin míng ággáyyu míng ittoník Tamutáddén ruget idongí wák iróng één ól cigác, ngíwá atin azíkné zóz néci nege.”

²⁹ Ma balíng ót ízíyet zózók nêkó, itingázzo juzi óta. Bak ovvó adángô zózé necú oróót.

³⁰ Ábâk Paúlo céézé ci gon arúwé ol orobíya nyelowa, erkítók rámá, kár zin kányík ól wák ovvó ívon nónno kívíttá dóok cééz. ³¹ Uwáhêk ól balínet cí okkó atin Tamutáddén abalé ól, kár zin bodók kedemézêk ól zóz cí óbód kí Yésu wá atáhâlai mazétâ ngáti iróng búk ongóóliné éét ímmá zózô.